

RÕUGE VALLA ÜLDPLANEERING

2013

SISUKORD

SISUKORD.....	2
SISSEJUHATUS	4
1. ÜLDPLANEERINGU KOOSTAMISE METOODIKA JA PÕHIMÕTTED	6
1.1. Üldplaneeringu koostamise metoodika.....	6
1.2. Keskkonnamõjude hindamine.....	6
1.3. Üldplaneeringu lähteseisukohad	6
2. RÕUGE VALLA ÜLDINE ISELOOMUSTUS	9
3. TÄHTSAMAD MÕISTED.....	11
4. RÕUGE VALLA ARENGUT MÕJUTAVAD TEGURID.....	13
4.1. Rahvastik.....	13
4.2. Tähtsamad ruumilise arengu dokumendid	14
5. RÕUGE VALLA RUUMILISE ARENGU SUUNDUMUSED	19
5.1. Rõuge valla väärtused	19
5.2. Rõuge valla ruumilise arengu eesmärgid	19
5.3. Kavandatava ruumilise arenguga kaasneda võivate majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude ning looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine.....	22
5.4. Valla administratiivne jaotus	22
5.5. Infrastruktuuri kandevõime rahvaarvu suurenemisel.....	22
5.6. Nursipalu harjutusväli	22
6. MAAKASUTUSE STRATEEGIA.....	23
7. MAADE RESERVEERIMISE PÕHIMÕTTED RÕUGE VALLA ÜLDPLANEERINGUS	24
8. ÜLDISED MAAKASUTUS- JA E HITUSTINGIMUSED	25
8.1. Elamuehituse üldpõhimõtted	25
8.1.1. Elamumaa juhtotstarve.....	26
8.2. Tootmis- ja ärimaa juhtotstarve	27
8.3. Mäetööstusmaa	28
8.4. Maatulundusmaa (põld ja mets).....	28
8.5. Riigikaitsemaa.....	28
8.6. Avalikult kasutatavad alad	35
8.6.1. Rohealad	35
8.6.1.1. R-1 rohealad (puhke- ja virgestusmaa)	36
8.6.1.2. R-2 rohealad (haljasala- ja parkmetsamaa).....	36
8.6.1.3. R-3 rohealad (kaitsehaljastuse maa)	37
8.6.2. Maastikujalgrattarajad.....	37
8.6.3. Rand ja kallasrajad	38
8.6.4. Ehituskeeluvöönd.....	38
8.6.5. Veekaitsevöönd.....	38
8.6.6. Kalmistute maa	38
8.7. Üldkasutatava hoone maa	38
8.8. Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud	39
8.9. Miljööväärtuslikud alad	40
8.10. Väärtuslikud maastikud	40
8.11. Rohelise võrgustiku alad.....	42
8.12. Munitsipaliseeritavad maad	44
8.13. Kaitsealad.....	44
8.14. Pärandkultuuri maastikud	46

8.15 Muinsuskaitse	47
8.16 Jäätmekäitlusmaa	47
9. TEHNILINE INFRASTRUKTUUR	48
9.1. Teed.....	48
9.1.1. Riigimaanteed	48
9.1.2. Kohalikud maanteed	49
9.1.3. Parkimiskohtade planeerimise üldised põhimõtted	50
9.2. Jalgteed ja jalgrattateed.....	50
9.3. Liikluskorraldus	51
9.4. Tehnovõrgud	51
9.4.1. Veevarustus ja kanalisatsioon	51
9.4.2. Energeetika	52
9.5. Jäätmekäitlus.....	52
9.6. Maaparandussüsteemid	53
9.7. Elekter.....	53
9.8. Kaugküte.....	53
10. TULEOHUTUSNÕUDED	54
11. RÕUGE VALLA ESIALGSE RISKIANALÜÜSI TULEMUSED	55
11.1. Võimalike ohtude analüüs.....	55
11.1.1. Ohtude järjestamine kahjuliku mõju alanemise järjekorras.....	55
11.1.2. Ennetusmeetmed kahjulike tagajärgede vältimiseks või leevendamiseks	58
11.2. Varutoiteallikate vajadus pikaajaliste elektrikatkestuste puhuks.....	59
11.3. Ettepanekud kohalikule omavalitsusele elutähtsate objektide järjestuseks elektrikatkestuste likvideerimisel.....	59
12. KSH KOKKUVÕTE	60
Lisa 1. Üldplaneeringu rakenduskava: ruumilise arengu ülesanded ja tegevused.....	68
Lisa 2. Ettevõtjate seas läbi viidud küsitluse tulemused.....	71
Lisa 3. Kokkuvõtte vallaelanike seas läbi viidud küsitlusest.....	73
Lisa 4. Valla territooriumil olevad maavarad	75
Lisa 5. Külanimede muudatused.....	76
Lisa 6. Rõuge vallas vähendatud ehituskeeluvööndid	77
Lisa 7. Rõuge valla avalikud veekogud ja nende vööndid.....	78
Lisa 8. Muinsuskaitseobjektid Rõuge vallas.....	79
Lisa 9. Rõuge valla territooriumil avalikuks kasutamiseks määratud erateed.....	81
Lisa 10. Rõuge valla territooriumil avalikuks kasutamiseks määratud tänavad.....	83
Lisa 11. Munitsipaalomandisse taotletavad valla ehitiste teenindusmaad.....	84
Lisa 12. Munitsipaalomandisse taotletavad maad	85
Lisa 13. Rõuge vallas asuvate pärandkultuuri objektide nimekiri.....	86
Lisa 14. Rõuge vallas asuvad kaitstavad loodusobjektid.....	89
Lisa 15. Arhitektuursed tingimused Rõuge alevikus ning selle lähiümbruses	99
Lisa 16. Elukeskkonna tagamiseks tehtavad seired, uuringud ja analüüsid Nursipalu harjutusväljal.....	100
Lisa 17. Nursipalu harjutusvälja arendusprogramm	102
Lisa 18. Nursipalu harjutusvälja kasutuskorraldus	103
Üldplaneeringu kaardid.....	104

SISSEJUHATUS

Rõuge Vallavolikogu algatas Rõuge valla üldplaneeringu 27. oktoobri 2004. a määrusega nr 15.

Planeeringualal kehtiv varasem planeering on Rõuge asula planeerimis-hoonestusprojekt 1975. a ja Viitina küla generaalplaan 1990. a.

Rõuge valla üldplaneering on dokument, mille eesmärgiks on luua eeldused valla ruumilise keskkonna tasakaalustatud ja säästvaks arenguks, inimeste sotsiaal-kultuuriliste vajaduste rahuldamiseks, soodsa majanduskeskkonna kujunemiseks ning Rõuge valla tasakaalustatud ja terviklikuks arenguks.

Käesolev dokument on planeeringulahenduse tekstiline osa, mis täiendab planeeringulahenduse kaarte ning sisaldab maakasutus- ning ehitustingimusi.

Planeeringus on arvestatud kultuuripärandi ja looduskeskkonna kaitse vajadusega, luues eeldused valla pikaajaliseks, tasakaalustatud ja jätkusuutlikuks arenguks, samuti tuginetud mitmete valdkondade iseseisvatele arengustrateegiatele.

Üldplaneeringuga nähakse ette võimalikud piirkonnad elamuehituseks, samuti arengualad ettevõtluse ja keskkonnasõbraliku tootmisega seonduvale maakasutusele. Liikluskeem on tasakaalustatud rohevõrgustikuga haakuva kergliikluse, tervisespordi- ja puhkealadega.

Planeeringu käigus on tehtud koostööd naaberomavalitsustega.

Üldplaneering on aluseks üldplaneeringut täpsustavate teemaplaneeringute ja detailplaneeringute koostamisele, mille alusel toimub kogu projekteerimis- ja ehitustegevus Rõuge vallas.

Üldplaneeringu koostamise protseduuri kaasati võimalikult erinevate huvigruppide esindajaid. Üldplaneeringu koostamiseks moodustati neli üldplaneeringu töögruppi:

1. Ettevõtluse ja majanduse töögrupp
2. Tehnilise infrastruktuuri töögrupp
3. Hariduse ja kultuuri töögrupp
4. Sotsiaalala töögrupp
5. Riigikaitsemaa tingimuste määramise töörühm

Töögruppide moodustamisel lähtuti sellest, et grupi suurus oleks vähemalt kaheksa inimest..

Samuti osalesid üldplaneeringu koostamisel vallavalitsuse ametnikud, vallavalitsuse liikmed ning kohalik kogukond. Küsitlusi tehti valla elanike, valla ettevõtjate ja Rõuge kooli õpilaste seas. Valla ettevõtjate küsitluse kokkuvõtte on toodud planeeringu [lisas 2](#).

Üldplaneeringu koostamise protsessi käigus korraldati valla erinevates piirkondades mitmeid avalikke planeeringupäevi, millest võtsid osa kohalikud elanikud, maaomanikud ja ettevõtjad. Esimesed planeeringupäevad toimusid 21. aprillil 2005. a Nursis ja Sännas, 22. aprillil 2005. a Viitinas ja Rõuges. Rõuge Põhikooli õpilaste ja täiskasvanud valla elanike seas viidi läbi küsitlus, mille kokkuvõtte on esitatud planeeringu [lisas 3](#). Küsimustik puudutas hariduse, kultuuri, looduskeskkonna, maakasutuse ja infrastruktuuri valdkondi.

Lisaks korraldati planeeringu eskiislahenduse avalikud arutelud Rõuges (07.12.2011) ja Nursis (16.02.2012).

Antud üldplaneering lähtub mitmetest valla arengudokumentidest (arengukavad, strateegiad, planeeringud). Neist olulisemad on

- Rõuge valla arengukava 2010–2017
- Rõuge valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava 2008–2020
- Rõuge valla energiakasutuse arengukava aastani 2020
- Rõuge valla noorsootöö arengukava 2009–2017
- Rõuge valla aktiivturismi arengukava aastani 2013
- Rõuge aleviku ja piirnevate külade arengukava 2008–2012
- Võru maakonna planeering aastani 2010
- Võru maakonna planeeringut täpsustavad teemaplaneeringud
- Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused
- Võrumaa jalgrattateede võrgu I etapi teemaplaneering
- Võru maakonna sotsiaalne infrastruktuur
- Säna maastikuhoolduskava
- Viitina arengukava 2010–2017
- Säna piirkonna arengukava 2011–2017
- Nogo küla arengukava 2007–2012
- Pärlijõe piirkonna külade arengukava 2009–2014
- Nursipalu kavandatava harjutusvälja arendamise põhimõtted. Arendusprogramm 2012
- Nursipalu kavandatava harjutusvälja arendusprogrammi keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne 2007
- Rõuge valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine 2013

1. ÜLDPLANEERINGU KOOSTAMISE METOODIKA JA PÕHIMÕTTED

1.1. Üldplaneeringu koostamise meetoodika

Üldplaneeringu koostamise üheks alusdokumendiks on Rõuge valla arengukava 2010–2017, st tegemist on loomuliku jätkuprotsessiga arendustegevuses, kus arengukavas püstitatud seisukohti käsitletakse ruumilises kontekstis ning seostes. Sellega tagatakse valla kogu arendustegevuse ning -dokumentatsiooni ühilduvus ning kompleksne käsitlemine. Samuti annab antud lähenemine olulise tagasiside arengukavale.

1.2. Keskkonnamõjude hindamine

Käesoleva Rõuge valla üldplaneeringu üheks osaks on strateegiline keskkonnamõju hindamine (edaspidi KSH), mille aruanne on oluliseks üldplaneeringu lisamaterjaliks.

KSH aruande eesmärk on eelkõige anda avalikkusele ja Rõuge Vallavalitsusele ning Rõuge Vallavolikogule informatsiooni koostatud üldplaneeringu lahendusega kaasnevate tagajärgede kohta. Selleks on hinnatud väljatöötatud planeeringulahendust, toodud välja ettepanekud maakasutustingimuste seadmiseks ja hinnatud planeeringulahenduse vastavust teistele strateegilistele dokumentidele. KSH aruandes on kirjeldatud muuhulgas üldplaneeringu rakendamisega kaasnevaid võimalikke kahjulikke mõjusid ja välja pakutud võimalikud leevendavad meetmed. Samuti on antud hinnang sellele, kas planeeringulahendus läheb kokku teistes strateegilistes planeerimisdokumentides seatud eesmärkidega.

KSH ning üldplaneeringu koostamine on teostatud ühtse protseduurina ning need moodustavad terviku. Rõuge valla üldplaneeringu KSH algatati Rõuge Vallavolikogu otsusega nr 19, 03. mai 2006. a. KSH programmi koostamise ajal viidi läbi kaks avalikku arutelu, küsiti seisukohti peamistelt üldplaneeringuga seotud avalikelt institutsioonidelt ning neid arvestati ka KSH aruande koostamisel.

KSH käigus hinnati ja prognoositi üldplaneeringu rakendamisega kaasnevaid keskkonnamõjusid järgmisest aspektidest lähtuvalt:

- planeeritavate tegevustega kaasnevad mõjud olemasolevale olukorrale;
- olemasoleva olukorra mõjud planeeritavale tegevusele;
- planeeritavate tegevuste omavahelised mõjud.

KSH käigus tehtud järeldused on seotud üldplaneeringuga läbi erinevate ettepanekute, millega tuleks arvestada üldplaneeringu lõpplahenduses ning edaspidiste planeeringute koostamisel ja tegevuste elluviimisel.

1.3. Üldplaneeringu lähteseisukohad

Üldplaneeringu lähteseisukohad täpsustavad planeeringu ülesandeid – toovad välja asjaolud, millele planeeringulahenduse väljatöötamise käigus on vaja pöörata eritähelepanu. Alljärgnevalt on esitatud Rõuge valla esialgsed valdkondade sõlmpunktid ja ülesanded, mis vajavad üldplaneeringus eritähelepanu.

Üldine eesmärk

Läbi töötada valla territoriaalse arengu struktuur. Millisel osal kavandada uued elamualad, kuhu tööstusalad, kuhu puhkealad jne. Määrata planeeringukohustusega alade piirid ning ehitustingimused.

Administratiivne jaotus

Vaadata üle kehtiv valla piir, vajadusel esitada ettepanekud selle muutmiseks ja väiksemate külade liitmiseks. Täpsustada külade piirid.

Rahvastik

Tulenevalt valla arengukavast luua eeldused valla rahvaarvu suurendamiseks, arvestades seejuures infrastruktuuri kandevõimet. Leida optimaalne rahvaarv.

Haridus

Täpsustada kooli ja lasteaia maakasutust, vajadusel reserveerida sotsiaalmajanduslikke ehitiste (kooli staadion, väliklassid, basseini, jäähall, lasteaia laiendus jne) rajamiseks.

Lasteaialaste ja õpilaste ohutu lasteaeda ja kooli jõudmise tagamiseks läbi töötada lasteaia ja kooli ümbruste liiklusskeemid ning koolibusside peatused, reserveerides vajadusel maid liiklusmaana jalg- ja jalgrattateede rajamiseks.

Kujundada välja liikluskorralduse põhimõtted (kiiruspiirangud, kiirust piiravad teekünnised lasteaia juurde jne).

Kultuur, sport ja vaba aja veetmise võimalused

Leida maa-alad jooksukrossiradade, valgustatud suusaradade jms rajamiseks.

Vajadusel vähendada ehituskeeluvööndit, selgitada välja juurdepääsuteed kallasrajale.

Veekogude-äärsetele aladele näha ette puhkeotstarbelise sihtkasutusega maa.

Määrata Sänna kultuurimõisa maa-ala.

Sotsiaal- ja tervishoid

Täpsustada sotsiaal- ja tervishoiuasutuste asukoht ning maakasutus.

Muinsus- ja looduskaitse

Määrata valla miljööväärtuslikud hoonestusalad.

Määrata säilitatavad ja restaureeritavad ehitised ning üldised arhitektuurinõuded.

Vajadusel teha ettepanekud uute objektide või alade kaitse alla võtmiseks.

Täpsustada roheline võrgustiku ja väärtuslike maastike alad.

Majandus

Määrata elamuehituse maa-alad (uus korruselamu Rõugesse, uued elamurajoonid).

Määrata tööstusalad Rõugesse, Nurssi, Viitinasse endise sovhoosi ja kolhoosi keskusesse.

Määrata põllu- ja metsamajanduse arendamiseks vajalikud maa-alad.

Äri- ja tootmismaa määramine.

Selgitada välja munitsipaalmaa vajaduse.

Turvalisus

Laiendada tänavavalgustus küladesse ja leida selleks maa-alad.

Kanaliseatsioon

Määrata kanalisatsioonitrasside asukohad.

Veevarustus

Leida maa-alad puhta vee süsteemide väljaehitamiseks.

Leida maa-alad heitvee puhastussüsteemide väljaarendamiseks Rõuges, Viitinas ja Nursis.

Planeerida maa-alad vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamiseks uuselamutsooni.

Soojavarustus

Laiendada tsentraalküttevõrku vastavalt uuringutele ja vajadusel planeerida maa-alad.

Määrata Rõuges kaugkütte piirkond.

Teed

Kavandada kogu valda hõlmav kergliikluse teede võrgustik ja leida maad kergliiklusega teede rajamiseks.

Leida maad parklate rajamiseks.

Määrata uuselamupiirkondade teede maa-alad.

Leida lahendused ohutuks teede ületamiseks..

Täpsustada avalikult kasutatavate teede nimekirja.

Keskkond

Olemasolevatele ja planeeritavatele elamu- ja tootmisaladele reserveerida maad uute puhkekohtade loomiseks.

Lahendada planeeringuga Nursipalu harjutusvälja müra levimise tõkestamine ligidasuvatesse küladesse.

Ettevõtluse arendamiseks ja elamuehituseks suurendada või vähendada vajadusel kalda ehituskeeluvööndit.

Määrata kompostimisväljaku asukoht.

Koostöö

Pidada läbirääkimisi Haanja vallaga eelkõige turismi, kohalike maanteede, hariduse ja kultuuri osas.

Riigikaitsemaa

Rõuge Vallavolikogu 28. veebruari 2012. a otsusega nr. 9 lisati üldplaneeringu lähteseisukohtadesse tingimus, et üldplaneeringus tuleb kajastada Nursipalu piirkonda, määrates Tsirgupalu ja Lökkä külas täiendavaks riigikaitsemaaks 1182 ha, kokku koos Tsirgupalu külas oleva riigikaitsemaaga 1281 ha. Samuti tuleb sama otsuse kohaselt tuleb määrata üldplaneeringus sihtotstarbed (riigikaitsemaa, maatulundusmaa), rajatiste ligilähedased asukohad ja harjutusväljaga seotud piirangud.

2. RÕUGE VALLA ÜLDINE ISELOOMUSTUS

Rõuge vald paikneb Võru maakonna kesk- ja lõunaosas looduskaunil alal suhteliselt lähedal Võru linnale. Veerand Rõuge valla territooriumist jääb Haanja Looduspargi territooriumile, mis paikneb Võrumaa südames Haanja kõrgustikul Eesti kõrgeimas piirkonnas (umbes 18% alast on kõrgemal kui 250 m). Looduspark on loodud Haanja kõrgustikule iseloomulike maastike ja looduskoosluste, samuti ajalooliselt väljakujunenud elulaadi (hajakülad, väikesed põllulapid, väikesed karja- ja heinamaad, künklikust reljeefist tingitud veidi erisugused maaharimisvõtted, käsitöötraditsioonid) säilimiseks, taastamiseks ja arenemiseks.

Maakonnakeskus Võru on 16 km kaugusel, Tallinnasse on 273 km ja Tartusse 84 km.

Tänane Rõuge vald tekkis 1991. aastal, kui 10. oktoobril kinnitati Rõuge vallale omavalitsuslik staatus ning Rõuge vald astus omavalitsusliku haldusüksuse õigustesse.

Valla territooriumil asub 108 küla ja Rõuge alevik. Valla keskuseks on 466 elanikuga Rõuge alevik, kus asub põhikool koos spordihoone ja täismõõtmetes hokiväljakuga, rahvamaja, lasteaed, perearstikeskus, hooldekodu, noortekeskus, kirik ja raamatukogu.

Rõuges on palju traditsioonilisi üritusi: valla laulu- ja tantsupidu, valla külade päev, Säna laat, Rõuge Veepidu ja Paadiralli, Viitina Kuurits, Rõuge rattamaraton, Kala- ja laadaralli jne.

Paljud valla ettevõtted on tegevad turismi- ja puhkemajanduses ning järjest enam ka põllumajanduses.

Piirkonna loodust iseloomustavad peamiselt orud ja järved. Rõuge järvestiku maastikukaitseala asub Haanja kõrgustiku loodeserval, selle pikkus on 10 km, laius 1 km, pindala 1210 ha. Rõuge ürgorgu, mis paiguti on 75 m sügav (Tõugjärve ja Kahrila järve piirkonnas), suubub rohkesti väiksemaid järsuveerelisi lisaorge.

Ürgoru kagupoolset osa tuntakse Tindioruna. Looduskaunis on peaorgu suubuv sälkorg – Ööbikuorg (pikkus 300 m, sügavus 15 m), mis on Rõuge looduse tuntuks teinud ka väljaspool maakonda. Ka Rõuge valla vapil on kujutatud rohelisel kilbil kuldne ööbik ja valla lipp koosneb rohelisest, valgest ja sinisest horisontaalsest värvilaiust, mille keskel seisab kollane lind (ööbik).

Ööbikuoru ja Liinjärve vahelisel neemikul on Rõuge linnamägi ja selle juurde kuulunud asulakoht.

Rõuge järvestiku moodustavad seitse järve: Liinjärv, Valgjärv, Suurjärv, Kaussjärv, Ratasjärv, Tõugjärv ja Kahrila järv.

Teiste Eesti järvedega võrreldes on siinsed järved erakordselt sügavad. Kaldad on kõrged ja järsud. Rõuge Suurjärv on Eesti järvede hulgas kõige sügavam. Tema sügavus on 38 m.

Sügavaim koht on järve keskosast veidi kagu pool. Järve pindala on 13,5 ha, keskmine sügavus 11,9 m (keskmise sügavuse poolest on Suurjärv teisel kohal). Sügavamal on põhi mudane. Mudakiht on vähemalt 2,75 m paksune.

Kliima erinevus ülejäänud Eestiga võrreldes tuleneb suuremast kõrgusest merepinnast, liigestatud reljeefist ja kaugusest merest. Suure absoluutse kõrguse tõttu on keskmine õhutemperatuur tasandikulise alaga võrreldes ligi 1-2° C madalam. Seetõttu püsib lumikate ka kauem.

Rõuge valla territooriumil olevad maavarad on toodud [lisas 4](#).

Asukoht	Võrumaa
Pindala	264 km ²
Elanike arv	2253 (01.01.2013)
Asustustihedus	8,53 elanikku/km ²
Naabervallad	Haanja, Võru, Varstu, Antsla, Sõmerpalu
Lähimad linnad	Võru, Ape, Antsla, Aluksne, Põlva, Valga, Tartu,

Rõuge vald on eelistatud elamiskoht. Elanike arv on püsinud viimastel aastatel stabiilsena.

Rõuge vald paikneb Eesti Vabariigi kaguosas, Eesti ja Läti piiri läheduses. Vallal on ühine piirilõik Lätiga (ca 3,5 km).

3. TÄHTSAMAD MÕISTED

Arengukava – lähiaastate tegevusi kavandav arengudokument, mida viiakse ellu tegevuskavas sisalduvate tegevuste, projektide ja eelarve kaudu.

Arengustrateegia – kokkulepitud eesmärkide saavutamiseks visioonist lähtuv üldine teostustee, arengusuunad ja põhimõtted.

Detailplaneering – planeering, mis koostatakse valla või linna territooriumi väiksema osa kohta ja mis on lähiaastate ehitustegevuse aluseks. Kehtestatud detailplaneering on aluseks ehitiste projekteerimisele ja uute kinnistute moodustamisele ning olemasolevate kinnistute piiride muutmisele tiheasustuses ja detailplaneerimise kohustusega aladel hajaasustustes.

Funktsionaalne tzoneerimine – tingimused, mis on aluseks detailplaneeringute koostamisel ja projekteerimisel. Funktsionaalne tzoneerimine määrab territooriumi või selle osa kasutamise juhtotstarbe ehituslike tingimuste määramiseks ja maakasutuse suunamiseks.

Keskkonnamõju – kavandatava tegevuse elluviimisega kaasnev vahetu või kaudne mõju keskkonnale, inimese tervisele või varale.

Keskkonnamõjude hinnang – kriitiline hinnang kavandatava poliitika, planeeringu, programmi, projekti või tegevuse tulemuse võimalikust mõjust keskkonnale. Keskkonnamõjude hindamise eesmärk on näidata otsustavale institutsioonile (riigile, omavalitsusele, ettevõtjale) kavandatava tegevuse võimalikke mõjusid ja nende leevendamise viise.

Maakasutuse strateegia – üldplaneeringu osa, millega fikseeritakse maa-alade planeerimise ja kasutuse põhimõtted ning üldised suunad.

Maakonnaplaneering – planeering, mis koostatakse kogu maakonna territooriumi või selle osa kohta.

Planeering – vastavalt planeerimisseadusele koostatud ja kehtestatud maakasutus- ja arengutingimusi reguleeriv dokument.

Ruumiline areng – valla territooriumi arengu kavandamine ja planeerimine, mis lähtub visioonist ja arenguteguritest.

Strateegilised arengutegurid – omavalitsuse olevikku ja tulevikku mõjutavad või mõjutada võivad tähtsamad asjaolud ja protsessid. Arengut mõjutavad nii omavalitsuse sisesed kui välised tegurid.

SWOT-analüüs – meetod arengutegurite väljaselgitamiseks: tugevused (*Strengths*), nõrkused (*Weaknesses*), võimalused (*Opportunities*), ohud (*Threats*).

Säästev areng – areng, mis tagab nii praegu kui tulevikus inimesi rahuldava elukeskkonna ja majanduse arenguks vajalikud ressursid looduskeskkonda oluliselt kahjustamata ning looduslikku mitmekesisust säilitades.

Visioon – soovitud tulevikupilt, mille poole püüeldakse ja mida tahetakse teatud ajaks saavutada.

Üldplaneering – planeering, mis koostatakse valla või linna territooriumi kohta.

Üldplaneeringu kaart – kaart, mis võtab kokku arengu- ja ehitamistingimused omavalitsuse territooriumil.

Üleriigiline planeering – kogu riigi territooriumi kohta koostatav territoriaalse arengu kava.

4. RÕUGE VALLA ARENGUT MÕJUTAVAD TEGURID

4.1. Rahvastik

Üheks tähtsamaks piirkonna jätkusuutlikkuse näitajaks on stabiilne rahvaarv. Lähemateks aastakümneteks prognoositakse Eestis rahvaarvu jätkuvat vähenemist, eriti maarahvastiku osas. Rahvastikuministri büroo poolt tellitud ja 2008. aasta detsembris koostatud uuringu “Eesti rahvastik 2007–2020” kohaselt väheneb rahvaarv väga suure tõenäosusega ka tulevikus. Rahvaarv väheneb, isegi kui sündimus tõuseb. Pikeneva eluea ja keskmise sündimuse taustal on vähenemise põhjuseks just 1990.–2000. aastate sündide vähesus.

Aastail 1959–1989 on valla elanike arv kolmandiku võrra vähenenud. 90ndail on valla elanikkonna vähenemistempo raugenud. Valla elanike hulgas on vähem noori ja enam pensioniealisi kui maakonnas keskmiselt. Enam kui 150 valla elanikku käib tööl väljaspool valda.

Valla elanikkond moodustab umbes 6% Võru maakonna elanikkonnast.

Positiivsete koosmõjude tõttu võib piirkonna elanike arv stabiliseeruda ja hakata kasvama. Piirkonda hakatakse hindama kui linnalähedast, looduskaunist elukohta, kust ei ole raske linnas tööl käia. Samas võib elanike arvu kasvule kaasa aidata võimalik piirkonna turismiareng.

Tabel 1. Rõuge valla elanike arvu muutumine

	2001			2012		
	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised
Elanike arv	2318	1132	1186	2253	1157	1096
Osatähtsus %	100	48,8	51,2	100	51,4	48,6

Tabel 2. Õpilaste arvu prognoos 2013–2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.–3. klass (7–9-aastased)	55	57	60	72	78	73	69
4.–6. klass (10–12-aastased)	49	51	61	55	56	60	72
7.–9. klass (13–15-aastased)	62	56	49	49	55	61	55
Õpilaste arvu prognoos kokku	166	164	170	176	189	194	196

4.2. Tähtsamad ruumilise arengu dokumendid

Rõuge valla arengukava 2010–2017

Arengukava on aluseks erinevate Rõuge valla arengudokumentide valmistamisel ja kaasajastamisel. Rõuge valla üldplaneeringu dokument lähtub arengukavas välja toodud visioonidest, eesmärkidest ja tegevuskavast.

Valla majandusliku elujõu ja konkurentsivõime tõstmine ning valla elanike üldise heaolu parandamine on arendustegevuse peamiseks ülesandeks.

Rõuge valla arengu strateegiline eesmärk on olla tasakaalustatud, inimesekeskne, hariduse-, kultuuri- ja spordilembene ning mitmekülgse ettevõtlusega vald, kus on hea elada ja mida on meeldiv külastada.

Arengukava koostati Rõuge vallale aastateks 2010–2017. Arengukava koostamise eesmärgiks oli põhiliste arengusuundade valimine ja nende põhjal tegevuskava koostamine.

Arengukavas kirjeldatud valdkondade valiku puhul lähtuti teemadest, mis on olulised valla kui terviku juhtimiseks ja arendamiseks. Nendeks valdkondadeks on:

Haridus	Kultuur	Huvitegevus
Noorsootöö	Sport	Sotsiaalhoolekanne
Tervishoid	Külaelu	Kogudus
Välissuhted	Ettevõtlus	Elamumajandus
Keskkond	Tehniline infrastruktuur	Avalik haldus
Turism	Turvalisus	

Arengukava koostamisel lähtuti kahest tasandist, mille abil oli kergem määratleda valla põhilisi arengusuundi: esiteks hetkeolukorra iseloomustus ja analüüs ning teiseks visioon ja arengueesmärgid. Nende tasandite vahele jääb muutusvajadus ehk tegevused, mida on vaja teha, et jõuda soovitud olukorrani. Muutusvajaduste analüüside tulemusena sündisid põhilised arendussuunad eelnimetatud valdkondadele.

Üldvisioon Rõuge vallast aastal 2017:

Rõuge vald on kõrge elukvaliteedi ja kasvava rahvaarvuga noorenev piirkond.

Valdkondlikud visioonid aastal 2017:

AVALIK HALDUS

Rõuge vald on uuendusmeelne ja inimestele avatud, Rõuge alevik on jätkuvalt valla keskuseks.

HARIDUS

Rõuge vallas toimiv haridusvõrgustik loob lastele võimaluse jätkata haridusteed oma valikute alusel ja tagatud on võimalused elukestvaks õppeks erinevatele huvigruppidele.

KULTUUR

Rõuge valla traditsioonide järjepidevust väärtustav kultuurielu on avatud, mitmekülgne ja kõigile kättesaadav.

HUVITEGEVUS

Rõuge vallas on välja kujunenud hajusalt paiknev, kuid tervikuna toimiv huviharidussüsteem, pakkudes kõrge kvaliteediga ja mitmekesisist tegevust kõigile huvigruppidele.

NOORSOOTÕÖ

Rõuge noor on avatud maailmavaate, positiivse ellusuhtumisega, algatusvõimeline ja väärtustatud kogukonna liige.

SPORT

Rõuge vallas on tingimused nii rahva- kui saavutusspordi arendamiseks läbi kodanikualgatusse ja hästi toimiva õppe- ja huvitegevuse kaudu.

SOTSIAALHOOLEKANNE

Kõigile valla elanikele on tagatud sotsiaalne kaitse

TERVISHOID

Rõuge valla elanikud väärtustavad tervislikku eluviisi ning elanikele on tagatud tervist toetav elukeskkond ja kvaliteetse esmatasandi tervishoiuteenuse võimalus

KÜLAELU

Rõuge valla omanäolised külad on elujõulised ning neis on atraktiivne ja kaasaegne elukeskkond

KOGUDUS

Kirik – meie hingerahu koda.

VÄLISSUHTED

Rõuge vald on mitmekülgne, avatud ja aktiivne suhtleja.

ETTEVÕTLUS

Kõrge teeninduskultuuriga kvaliteetset teenust ja toodangut pakuvad ning uutele tehnoloogiatele avatud ettevõtted.

ELAMUMAJANDUS

Rõuge vald on kohalikke ehitustavasid arvestav looduskaunis ja arenev piirkond, kus on tagatud olemasoleva elamufondi säilimine ja uusehituste rajamine.

KESKKOND

Rõuge vallas on tagatud kahjustamata looduskeskkond. Aktiivne majanduse areng toimub kooskõlas kõigi keskkonnakaitse nõuetega.

TURVALISUS

Rõuge vallas on turvaline elukeskkond.

TEHNILINE INFRASTRUKTUUR

Rõuge vallas on uutele tehnoloogiatele avatud ning taastuvaid energiaressursse propageeriv inimväärset elukeskkonda tagav ja võimalikult laia elanikkonda haarav infrastruktuuri kõrge tase.

TURISM

Rõuge vald on tuntud ja tunnustatud aktiivturismi piirkond.

Võru maakonna planeering

Maakonnaplaneeringu üldeesmärgiks on seista hea maakonna tasakaalustatud ja säästva sotsiaalmajandusliku arengu eest. Seda silmas pidades on maakonda käsitletud kui tervikut, mis on mõtteliselt ruumis piiritletud, kuid selles ruumis toimivad seosed, mis ulatuvad kaugele väljapoole maakonda. Seetõttu on maakondlikke eesmärke püstitades peetud silmas nii regionaalseid, riiklikke kui ka globaalseid huve ja suundumusi. Maakonnaruumis valitsevaid seoseid on vaadeldud kolmnurgana, mille lahutamatuks külgedeks on inimene, looduskeskkond ja tehiskeskkond.

Võrumaa munitsipaalkoolide arengustrateegia 2011–2019

Strateegia eesmärgiks on anda Võru maakonnas igale õppijale võimalus omandada võimetekohane haridus ja sotsiaalsed oskused turvalistes tingimustes, mis on tagatud kohaliku otsustustasandi vastutusel professionaalse hariduskorralduse ja huvigruppide aktiivse koostöö kaudu, järgides maakondlikke kokkuleppeid ja riiklikke prioriteete.

Võrumaa jalgrattateede võrgu I etapi teemaplaneering

Teemaplaneeringu koostamise eesmärgiks on saavutada kokkulepe jalgrattateede kulgemise osas Võru-Rõuge-Haanja piirkonnas. Teemaplaneering kajastab Võru maakonna nelja omavalitsust: Haanja vald, Võru vald, Rõuge vald ja Võru linn. Rõuge valda on antud planeeringuga ette nähtud järgmised jalgrattateed:

- Haanja-Kurgjärve-Rõuge
- Ööbikuoru-Rebase-Haanja
- Rõuge-Viitina
- Viitina-Järvesaare
- Rõuge-Mustahamba
- Nursi-Rõuge
- Mustahamba-Nursi
- Nursi-Käätso
- Mustahamba-Käätso

- Rõuge aleviku sisesed jalgrattateed

Maakonna arengustrateegia 2009–2019

Võrumaa üldstrateegia tugineb kuuele maakonna jaoks olulise tähtsusega valdkonnale: Võrumaa omapära, maaelu, ettevõtlus ja kutseharidus, haridus, Võru linn – piirkonna tõmbekeskus, roheline energia.

Arengustrateegia hõlmab 6 strateegilist suunda maakonna jätkusuutlikkuse säilitamiseks ja arenguks vajalikke, kvaliteedi tõusule orienteeritud võtmevaldkonda:

- Võrumaa kultuurilise ja ainelise omapära säilitamine, arendamine ja rakendamine erinevates valdkondades
- Võimaluste loomine maapiirkondade (eelkõige hajaasustuse) elukeskkonna kui ressursi paremaks ärakasutamiseks
- Võimaluste loomine ettevõtluskeskkonna arenemiseks ja kõrget lisandväärtust nõudvate töökohtade tekkeks
- Võimaluste loomine võimetekohase, sotsiaalseid oskusi arendava ja elukestvat õpet väärtustava hariduse kättesaadavuse tagamiseks
- Võru linna kui piirkonna tõmbekeskuse tugevdamine ja atraktiivsemaks muutmine
- Elukeskkonna parandamine läbi säästliku tarbimise ja energiakasutuse

Rõuge valla aktiivturismi arengukava aastani 2013

Aktiivturismi arengukava dokumenteerib Rõuge valla turismi olukorda, arengueelduste ja aktiivturismi potentsiaali analüüsi, pikemaajalist tegevuste kavandamist investeringuteks, tootearenduseks ja turunduseks ning edasise arengu suundi, eelistusi ja soovitusi.

Rõuge valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastani 2025

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse kohaselt rajatakse ühisveevärg ja -kanalisatsioon kohaliku omavalitsuse volikogus kinnitatud ning 12 aastaks koostatud arendamise kava alusel.

Rõuge valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava koostamise eesmärgiks on välja tuua üldised arengud ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamisel Rõuge vallas, et läbi selle parandada piirkonna elanikkonna elukvaliteeti samas kindlustades puhtama looduskeskkonna.

Rõuge valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas kirjeldatakse olemasolevaid veevarustussüsteeme, kanalisatsioonivõrke ja puhasteid asumite kaupa ning on toodud kava, kuidas arendada ühisveevärki ja -kanalisatsiooni Rõuge valla territooriumil.

Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused

Maakonnaplaneeringute kaheks olulisemaks alateemaks on “Väärtuslikud maastikud” ja “Roheline võrgustik”. Täiendavalt hõlmab planeering teisi tegureid ja valdkondi, mida on oluline arvestada asustuse ja maakasutuse suunamisel planeeringu ja arendustegevuse kaudu. Teemaplaneeringu eesmärgiks on kindlaks määrata ning edasi arendada loodus- ja keskkonnakorralduslikult põhjendatumat ruumistruktuuri. Tuginedes erinevate infrastruktuuride paiknemise ja vajaduste analüüsile, seati aladele vajalikud kasutustingimused, mis peavad tagama säästva ja tasakaalustatud arengu maakonnas.

Maakonna sotsiaalse infrastruktuuri teemaplaneering

Planeeringu põhieesmärk on maapiirkondades sotsiaalsete teenuste kättesaadavuse tagamiseks otstarbekaimate lahendite väljatöötamine. Teemaplaneering täpsustab kehtivat Võru maakonnaplaneeringut sotsiaalse infrastruktuuri teenuste kättesaadavuse osas. Elanike põhivajaduste rahuldamine igapäevaste sotsiaalteenuste kättesaadavuse näol on üleriigilise planeeringu „Eesti 2010“ üks eesmärkidest. Maakonna sotsiaalse infrastruktuuri teemaplaneeringu abil viiakse ellu üleriigilise planeeringuga püstitatud eesmärged maakonna tasandil.

Teemaplaneering näeb ette mustkatte ehitamine kruusateedele ja teede tolmuwabaks muutmine olulisematele ühendusteedele riigi tugi- ja põhimaanteed vahel ja äärealade parema kättesaadavuse tagamiseks ühistranspordiga kaetud teelõikudel.

Rõuge valla osas on kavandatud tolmuwabaks muuta järgmised riigimaanteed:

- Sadramõtsa-Roobi
- Kellamäe-Pärlijõe
- Kaugu-Hurda-Rõuge
- Viitina-Siksali
- Viitina-Saarlasõ

Nursipalu harjutusvälja arendusprogramm ning sellele koostatud KSH

Nursipalu harjutusvälja arendusprogramm on dokument, mille alusel Kaitseministeerium planeerib tegevusi Nursipalu harjutusväljal. Nursipalu harjutusvälja arendusprogrammi keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruanne kiideti Keskkonnaameti poolt heaks 2007. aastal. Teostatud keskkonnamõju hindamine annab ettepanekud kavandatavaks tegevuseks sobivaima lahendusvariandi valikuks, millega on võimalik vältida või minimeerida keskkonnaseisundi kahjustumist ning edendada säästvat arengut.

5. RÕUGE VALLA RUUMILISE ARENGU SUUNDUMUSED

5.1. Rõuge valla väärtused

Üldplaneeringu koostamise protsessis toimunud avalike arutelude ja rühmatööde tulemusena selgusid valla peamised väärtused, milleks on:

- Loodus – puhas keskkond, ilus loodus, vahelduv reljeef, omapärane kultuurmaastik, veekogud, kliima, mets, turvas, savi, kruus, liiv.
- Kultuur – Võru keel ja kultuur (omakultuur ja identiteeditunne).
- Asend – lähedus maakonnakeskusele (ca 25% töötajatest töötab Võru linnas), Lätile ning Venemaale (arengupotentsiaal), rahvusvahelistele transpordikoridoridele (Tallinn-Tartu-Luhamaa ja Riia-Pihkva maanteed ning Riia-Peterburi raudtee).
- Infrastruktuur – tihe teedevõrk.
- Rahulik ja meeldiv elukeskkond.
- Mitmekesine väikeettevõtlus ja töövõimalused.
- Arenev turismipiirkond ja puhkekeskkond.
- Aktiivsed ja ettevõtlikud vallaelanikud.
- Rõuge valla üheks olulisemaks väärtuseks on Rõuge järvistu koos ürgoruga.
- Hästi säilinud traditsioonilise ilmega külad (Nogu, Nilbõ jne).
- Põliselanik väärtustab ilusat looduskeskkonda, turist puhkeala, kuna vallas on aastaringsed turismi- ja tervisespordivõimalused: ilus loodus, vahelduva reljeefiga maastik, ülejäänud Eestiga võrreldes püsivam ja paksem lumikate, ujumise jt aktiivsete tegevuste võimalused. Samuti Eestis tuntud “kaubamärgid” – Eesti sügavaim järv Rõuge Suurjärv, Ööbikuorg ja vesioinas, energiapark, energiarada, noorsootöö.
- Kultuuripärandina on meie piirkonnale omane ja kodune võru kultuur ja keel.

Üle poole valla pindalast katab mets, kolmandiku põllud ja rohumaad. Taastuvenergia kasutuselevõtul on üha tähtsam biomassi kasutamine. Kasvamas on ka puidujäätmete kasutamine.

5.2. Rõuge valla ruumilise arengu eesmärgid

Valla keskkonnaväärtustest lähtuvalt on ruumilise arengu põhimõtted järgmised:

- Olemasoleva asustuse ja miljööväärtuslike piirkondade säilitamine ja arendamine
- Keskkonnasõbraliku ettevõtluse arendamine
- Turismiteenuste ja puhkevõimaluste arendamine ja mitmekesistamine, puhkealade avaliku kasutamise tagamine
- Olemasoleva looduskeskkonna säilitamine
- Kvaliteetsete esmateenuste kättesaadavuse tagamine
- Elulaadi säilitamine
- Säästev tarbimine ja energiakasutus
- Elanike olemasoleva elukeskkonna säilitamine ja parandamine

Rõuge valla üldplaneeringuga ei kavandata olulisi muudatusi väljakujunenud asustusstruktuuris. Ruumilise arengu põhimõtetes nähakse valda elupaigana kauni looduse

keskel ning puhkepiirkonnana. Sellest lähtuvalt on üldplaneering keskendunud looduskauni elukeskkonna ja traditsioonilise elulaadi säilitamisele ning edasiarendamisele.

Rõuge vallale on omane ajalooliselt kujunenud hajakülade struktuur, mida ilmestavad sumbjad (Nogu, Suurõ-Ruuga) ja kohati ridajad (Väiku-Ruuga, Nilbõ) külad. Ajaloolise asustusstruktuuri säilimiseks tuleb uute elamute ehitamisel ja vanade elamute renoveerimisel arvestada olemasoleva külavormiga ning arhitektuuriliste vormidega, et saavutada maastikupildiga sobivad lahendused.

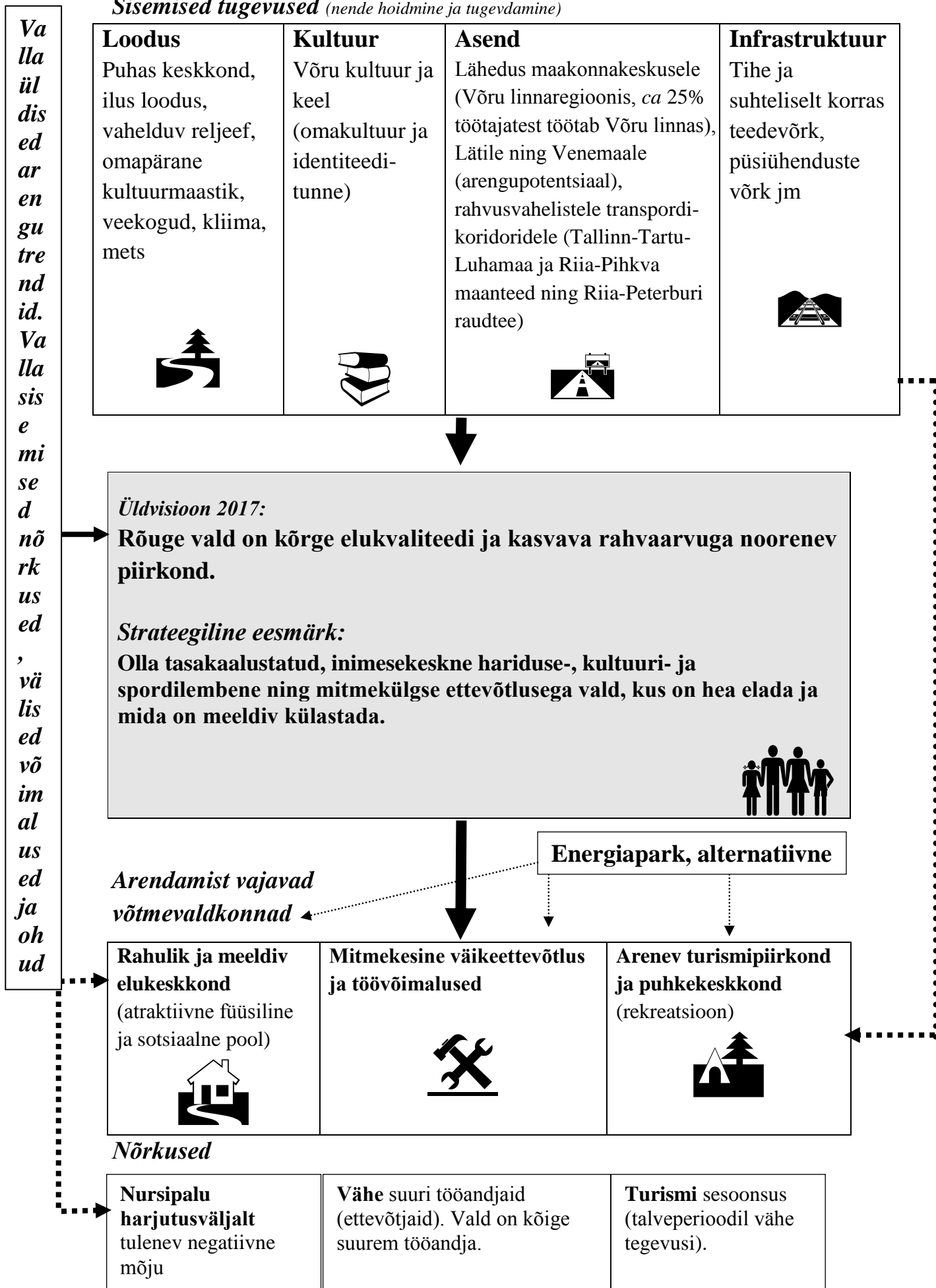
Rõuge vallal on hea ühendus tööjõu liikumiseks valla ja maakonnakeskuse Võru linna vahel. Teenuse kättesaadavuse võimaldamiseks on oluline tagada vallakeskusest kaugematele küladele kiire ühenduse võimalus keskusega. Rõuge alevik on vallas tõmbekeskuseks nii teeninduse, tööstuse kui ka hariduse pakkumise osas. Tugeva vallakeskuse väljaarendamine, kus on olemas kõik vajalik esmatasandi infrastruktuur on eelduseks sellele, et valla rahvastiku vähenemine peatub ning noored inimesed eelistavad elada ja töötada kvaliteetseid teenuseid pakkavas maapiirkonnas.

Elanike püsimise ja kasvu alusteks on hea elukeskkonna säilitamine, sobivate elukohtade valikuvõimalus ning töökooha olemasolu elukoha lähedal. Elamuehituse soovitatavad suunad on määratletud läbi täiendava elamumaa reserveerimise. Uued elamumaad on planeeritud eeskätt olemasolevate infrastruktuuridega piirkondadesse ning olemasolevate ja potentsiaalsete töökohtade suhtelisse lähedusse. Uute korterelamute rajamist antud üldplaneeringus kavandatakse ainult Rõuge alevikku. Aktiivsemat elamuehitust nähakse piirkonna atraktiivsuse tõttu eelkõige Rõuge alevikus.

Tootmisalade kavandamisel on kasutusele võetud endised tootmisalad, kuna seal on tootmiseks vajalik infrastruktuur olemas ja olemasolevate tööstusalade kasutuselevõtt mõjutab keskkonda kõige vähem. Üldplaneeringuga nähakse ette Rõuge tööstusala suurendamine, Viitina tööstusala, Nursi tööstusala Nursi farmide juurde ja Sänna tööstusala. Üldplaneeringu rakenduskava – ruumilise arengu ülesanded ja tegevused – on toodud üldplaneeringu [lisas 1](#).

Rõuge valla arengumudel

Sisemised tugevused (nende hoidmine ja tugevdamine)

5.3. Kavandatava ruumilise arenguga kaasneda võivate majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude ning looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine

Rõuge valla looduskeskkonda, majandust ja inimeste elukeskkonda mõjutavad kõige rohkem Nursipalu harjutusväli, Sänna linnak ja erinevad maardlad.

Võru linna laienemine oma naabervaldadesse lähimate aastate jooksul olulisel määral Rõuge valda ei puuduta.

5.4. Valla administratiivne jaotus

Planeeringuga tehakse Haanja vallale ettepanek muuta valla piire, järgides olemasolevate kinnistute piire vastavalt lisatud kaardile.

Üldplaneeringuga muudetakse külapiiride asukohti. Kolm küla – Petrakuudi, Tüütsi ja Kängsepä liituvad Saarlase külaga. Külapiiride ümberpaigutamisel on püütud arvestada ajaloolist kulgemist, olemasolevaid kinnistupiire ning looduslikku situatsiooni (teed, veekogud jne). Tulenevalt mõne küla soovist muudetakse külade nimesid. Külanimede muudatused on [lisas 5](#).

5.5. Infrastruktuuri kandevõime rahvaarvu suurenemisel

Perspektiivselt on arvestatud valla elanike arvu kasvuga. Arvestades, et lisanduda võivad mitmed uued elumupiirkonnad, võiks valla elanike arv kasvada 12 aasta jooksul hinnanguliselt 500–700 inimese võrra, selle vastuvõtmisega tuleb valla infrastruktuur toime.

Elamisväärse elukeskkonna säilitamise tagamiseks ei tohiks valla rahvaarv ületada 3000 inimese piiri, kuna elanike arvu kasvuga võib pakutavate teenuste kvaliteet halveneda. Tehnilise infrastruktuuri kandevõime peab vastama elanike vajadustele ja valla võimalustele. Potentsiaali elanikkonna kasvuks loovad uute elamualade arendajad.

5.6. Nursipalu harjutusväli

Tulenevalt riigikaitsealistest vajadustest on Kaitseministeerium teinud ettepaneku läbi Rõuge valla üldplaneeringu lahendada riigikaitsemaa laienemine Tsirgupalu ja Lükkä külades. Üldplaneeringulahenduse väljatöötamisel on planeeringu koostaja seadnud eesmärgiks, et riigikaitsemaa laienemine ei tohi avaldada võrreldes olemasoleva olukorraga negatiivsemat mõju kohalike elanike elukeskkonnale, Rõuge valla arengule, valla elanike arvule ja looduskeskkonnale. Kui aga laienemine mõjutab negatiivselt eeltoodud tegureid, võrrelduna olemasoleva olukorraga, tuleb arendajal rakendada leevendavaid meetmeid allpool toodud prioriteetsuse järjekorras:

1. Leevendavate meetmete kasutuselevõtt
2. Kasutuskooormuse vähendamine
3. Negatiivset mõju põhjustavate tegevuste ärajätmine
4. Negatiivsete mõjude kompenseerimine

6. MAAKASUTUSE STRATEEGIA

Valla maakasutuspõhimõtete aluseks on kõrgema taseme arengudokumendid, olemasoleva olukorra analüüs ja avaliku planeerimisprotsessi (läbiviidud koosolekute, piirkondlike arutelude jne) tulemused.

Maakasutuspõhimõtete all mõeldakse erinevate funktsioonidega maade üldisi arengusuundi ja kasutusstrateegiaid. Maakasutuspõhimõtted on üldplaneeringu üheks olulisemaks tulemuseks – kokkulepe selles osas, kuidas Rõuge valla territoorium peaks edasi arenema.

Maakasutuse strateegia paikapanemisel on lähtutud Võru maakonna planeeringust, Rõuge valla arengukavast aastateks 2010–2017, Rõuge valla üldplaneeringu protsessi töögruppide arutelude tulemustest ning Nursipalu harjutusvälja laiendamise aruteludest ja koosolekutest.

Valla üldplaneeringuna kehtis 1975. a koostatud Rõuge aleviku generaalplaan. Generaalplaani põhimõtteid on selle kehtivuse aja jooksul üldjoontes järgitud.

Muinsuskaitse-, looduskaitse- ja muud kaitsealused alad ja objektid on kantud kitsenduste kaardile.

7. MAADE RESERVEERIMISE PÕHIMÕTTED RÕUGE VALLA ÜLDPLANEERINGUS

Üldplaneeringu põhiülesanne on määratleda omavalitsuse ruumilised arengusuunad, võttes aluseks olemasolevate ja perspektiivsete ressursside parima kasutusviisi. Selleks reserveeritakse maa-alad mingiks kindlaks otstarbeks üldisel tasemel. Praeguste maa-alade sihtotstarvet ja funktsiooni ei muudeta koheselt, maaomanik saab maa-ala kasutada praegusel sihtotstarbel ja funktsioonil seni, kuni ta seda soovib. Maa-alade sihtotstarbe muutmine käib kehtiva seadusandluse kohaselt.

Maade reserveerimise tingimuseks on eeldus, et üldplaneeringu tasandil on võimalik prognoosida ning aktsepteerida arendustega kaasnevaid mõjusid valla arengule. On arendusi, millega kaasneks olemasoleva maakasutuse oluline muutmine, kuid millega kaasnevaid mõjusid ei ole hetkel võimalik lõplikult prognoosida. Sellistel juhtudel tuleb maakasutuse muutmine teostada läbi eraldiseisva planeeringuprotsessi. Samuti tuleb teostada eraldiseisev planeeringumenetlus arenduste puhul, mis võivad takistada teiste üldplaneeringuga seotud eesmärkide saavutamist.

8. ÜLDISED MAAKASUTUS- JA E HITUSTINGIMUSED

8.1. Elamuehituse üldpõhimõtted

Üldplaneeringuga planeeritakse uusi elamualasid valdavalt Rõuge alevikku, suurematesse küladesse ja nende ümbrusesse. Suuremad pereelamute maa-alad on Rõuges, Nursis ja Viitinas. Uute elamupiirkondade planeerimisel tuleb arendajatel näha ette võimalus ning rajada liitumine olemasolevate või lähitulevikus rajatavate kommunikatsioonidega. Samuti tuleb arendajal ette näha ja rajada kinnistule juurdepääsutee avalikult teelt.

Elamuehituse otstarbel maade reserveerimisel on arvestatud piirkonnas väljakujunenud asustusstruktuuri, samuti eraisikute suurenenud huvi konkreetsete piirkondade, eriti Rõuge vastu. Arvestatud on ka olemasolevate elamupiirkondadega, töökohtade ja teenindusasutuste paiknemisega ning võimalike arengutega tulevikus.

Hoonete remontimisel, ümberehitamisel ja nendele juurdeehitamisel tuleb jälgida olemasoleva vana hoonestuse vormikeelt ja fassaadikäsitlust. Elamute juurdeehitused rajada nii, et ei rikutaks olemasoleva hoone proportsioone. Juurdeehitus ei tohiks jääda domineerima ja peaks soovitatavalt astuma sammu tagasi olemasolevast hoonest. Vanadele puitmajadele juurdeehitamisel (tuulekojad, varikatused, laiendused jms) tuleb säilitada olemasolev katuse kuju ja kalle nii olemasoleval kui juurdeehitataval hoonel.

Uute hoonete proportsioonid ja maht peaksid sarnanema olemasolevate ja naaberhoonete omaga. Arhitektuurne lahendus peaks tagama uute hoonete sulandumise olemasolevasse miljösse, arvestama piirkonnale omase kuppelmaastikuga ning tunduvalt täiendada olemasolevat asustusstruktuuri. Samas ei ole soovitatav projekteerida uut “vana maja”.

Üldiselt tuleb hoonete remontimisel, ümberehitamisel ja nendele juurdeehitamisel järgida dokumenti “Üldplaneeringuga kavandavate arendavate alade arhitektuurilised tingimused/soovitused Rõuge alevikus ja selle lähiümbruses”, mis on toodud käesoleva dokumendi [lisas 15](#).

Hajaasustusega piirkondades uute hoonestusalade ja uute elamute ning kõrvalhoonete rajamisel tuleb säilitada vastavale piirkonnale iseloomulik asustusstruktuur (hoonete või hoonetegruppide vahekaugus, hoonete paigutus, ehitusjoon). Täiendavalt tuleb uute hoonestatud alade planeerimisel ja rajamisel arvestada selle arhitektuurse, visuaalse ja kekkonnaalase sobivusega rajatavasse piirkonda (vaadete säilimine, mõju looduskeskkonnale jne).

Uued hooned peavad sobima piirkonnas välja kujunenud ehituslaadiga. Järgima peab traditsioonilisi ehitusmahtusid, ehitusmaterjale, arhitektuurseid lahendusi (katusekalded, välisviimistlusmaterjalid).

Täpsemalt on määratletud uute hoonestusalade rajamine Kahrila järve miljööväertuslikul hoonestusalal, mis asub Kahrila järve idakaldal.

Hoonestusala all mõistetakse ala, kuhu võib rajada ehitusõigusega lubatud hooneid. Eespool nimetatud piirkonnas kavandatavate uute hoonestusalade omavaheline kaugus ja kaugus olemasolevatest hoonestatud aladest võib olla minimaalselt 150 m. Jälgida tuleb olemasolevat asustusmuutust. Nimetatud minimaalset vahekaugust on võimalik vähendada läbi detailplaneeringu koostamise, mille käigus on saavutatud kokkulepe naaberkiinnistute omanikega. Kavandatav kitsendus tuleneb vajadusest kaitsta eespool kirjeldatud piirkonnale omast hajali paiknevat hoonestust ja vältida liigset ehitussurvet nimetatud piirkonna järvede ja jõe kalda piiranguvööndis.

Eelnimetatud kitsendus ei laiene olemasolevatele elamumaadele ja endistele taluhoonestuse asukohtadele.

8.1.1. Elamumaa juhtotstarve

Rõuge alevikus ning selle lähiümbruses on prioriteetseteks ehitusaladeks Jõe tänava krundid, Rõuge kirikumaa krundid, Õnne ja Kõva planeeringuala ning Rahu tänava krundid. Rõuge keskuses soodustada tiheasustust, mitte propageerida hajutamist ja laiali ehitamist, arendada välja tsentrum. Rõuge alevikus kõrgemaid kui 3-korruselisi hooneid mitte planeerida. Uute planeeritavate alade teedevõrgu ja krundijaotuse planeerimisel jätkata Rõugele omast maastikku järgivat struktuuri. Mitte planeerida rangelt regulaarse tänavavõrgu ja kruntide kujuga kvartaleid. Kõik olemasolevad elamumaad säilitatakse.

Uued perspektiivsed elamumaad on planeeritud järgmistesse piirkondadesse:

- Rõuge alevik
- Nursi küla
- Viitina küla
- Handimiku küla
- Jaanipeebu küla
- Möldri küla

Uus perspektiivne korruselamumaa on planeeritud Rõugesse olemasolevate korterelamute lähedusse Sanna mnt äärde.

Maakasutuskaart on käesoleva planeeringu lisa. Rõuge aleviku ja Viitina küla maakasutus on kantud täpsustatud maakasutuskaartidele.

Tingimused detailplaneeringute koostamiseks:

- Hoonete projekteerimisel ja ehitamisel peaks eelistama naturaalseid materjale (puit, kivi, betoon, katusekivi, plekk-katus).
- Uute elamupiirkondade kavandamisel tuleb ette näha võimalus nende varustamiseks ühisvee- ja kanalisatsioonivõrguga ning ühenduseks avalike teedega.
- Rõuge aleviku ja lähiümbruse detailplaneeringu kohustusega alal tuleb hoonestuse planeerimisel lähtuda tööst "Üldplaneeringuga kavandavate arendavate alade arhitektuurilised tingimused/soovitused Rõuge alevikus ja selle lähiümbruses", mis on käesoleva üldplaneeringu lahutamatuks osaks.

- Maakasutuse sihtotstarve on väikeelamumaa (EE) või korruselamu maa (EK). Lisaks on lubatud juhtotstarve elamumaale järgmised katastriüksuste sihtotstarbed: ärimaa, üldkasutatav maa, ühiskondlike ehitiste maa, tehnorajatiste maa ja transpordimaa.
- Väikeelamute krundi minimaalne suurus on 1000 m² ja täisehituse protsent maksimaalselt 30.
- Väikeelamu korruselisus 1–2.
- Ehitusprojektide ja detailplaneeringute alase nõustamise korras teavitada elanikke radooni ohust pinnases.

8.2. Tootmis- ja ärimaa juhtotstarve

Tootmismaad on tootva ja ümbertöötleva tootmisega seotud hoonete, neid ümbritsevate abihoonete ja rajatiste maad ning ladude maad. Tootmise ja äri funktsioonid on tänapäeval sageli omavahel seotud. Seetõttu reserveeritakse Rõuge üldplaneeringus suur osa tootmis- ja ärimaid segafunktsiooniga, mis tagab ettevõtluse arenguks ka suuremad valikuvõimalused. Tootmismaadena võetakse eelistatavalt kasutusele endised tootmisterritooriumid, sest seal on infrastruktuur olemas.

Uute tootmis- ja ärimaade reserveerimisel tuleb arvestada järgmiste põhimõtetega:

- Tootmis- ja ärimaid on tarvis reserveerida töökohtade mitmekesisuse suurendamiseks ning teenuste pakkumiseks.
- Olulist mõju omavad tootmismaad tuleb planeerida otsestest elamu- ja puhkealadest eemale või eraldada need roheline vööndiga (kõrghaljastusega).
- Teeninduse planeerimisel tuleb arvestada elanikele ja/või läbisõitjatele ja turistidele võimalikult head kättesaadavust nii maanteed, kui jalg- ja jalgrattateede kaudu.

Rõuge valla üldplaneeringuga säilivad olemasolevad tootmis- ja ärimaad.

Perspektiivsed tootmismaad on planeeritud järgmistesse piirkondadesse:

- Rõuge tööstusala katlamaja ja endise sovhoosi töökoja, kuivati ning sigala piirkonnas.
- Nursi tööstusala Nursi farmide juures.
- Viitina tööstusala endise kolhoosi töökoja ümbrusesse.
- Säna tööstusala praeguse Estonian ACB Vianco OÜ veiste kokkuveo punkti ümbruses.

Tingimused detailplaneeringute koostamiseks

Maakasutuse sihtotstarve on tootmishoonete maa (T) või ärimaa (B), täpne funktsioon täpsustada detailplaneeringuga. Lisaks on lubatud tootmis- ja ärimaale järgmised katastriüksuste sihtotstarbed: transpordimaa ja maatulundusmaa. Ainult ärimaa juhtotstarbega maale on lisaks eelnevale täiendavalt lubatud järgmised katastriüksuste sihtotstarbed: elamumaa ja ühiskondlike hoonete maa. Tootmisettevõtte territooriumist 20–30% haljastada. Haljastusest 60% arvestada kõrghaljastusena. Elamumaade ja tootmismaade vahele vajadusel planeerida kaitsehaljastus. Läbi detailplaneeringu määrata kujad ümber tootmismaade. Kuja määramisel tuleks arvestada eelkõige vahekaugust suuremate elamugruppidega ning selle vähendamise võimalusi tuleks vajadusel kaaluda läbi keskkonnamõju hindamise.

8.3. Mäetööstusmaa

Rõuge valla maavarade ressursid on toodud seletuskirja [lisas 4](#). Üleriigilise tähtsusega maardlad Rõuge vallas puuduvad. Üldplaneeringu maakasutuse kaardil on määratud perspektiivne mäetööstusmaa piirkond Püssapalu maardla kruusa/liiva varude kaevandamiseks, mille aluseks on võetud prognoosvarude kaardistus ja kogukonnas kokkulepitud piirid ja Põdrasoo maardla turba kaevandamiseks. Alad, mis kattuvad maardlatega, kuid mida ei ole maavara väljamise (mäetööstusmaa) eesmärgil seni kasutusse võetud ning mida ei ole käesolevas üldplaneeringus käsitletud mäetööstusmaana, määratlemine mäetööstusmaana on võimalik pärast maavara kaevandamise loa taotlemist ja selle saamist õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel.

Uute maardlate arendamisel tuleb kindlasti jälgida, et ei kahjustataks ümbritsevat looduskeskkonda ning inimeste elukeskkonda.

Valla territooriumil asuvate maavarade maardlate aladele tuleb vältida selliste tegevuste arendamist/planeerimist, mis seavad ohtu maavara varude säilimise ja kasutuselevõtu tulevikus. Roheline võrgustik ning kohaliku väärtusliku maastiku ala ei ole takistuseks kaevandamislubade taotlemisel ja väljaandmisel õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel. Mäetööstusmaa juhtotstarbega maa kasutamine kaevandamiseks toimub maavara kaevandamise loa alusel.

8.4. Maatulundusmaa (põld ja mets)

Maatulundusmaade planeerimisel arvestatakse põllumajandustootmiseks vajalike väärtuslike põllumaade säilitamise vajadusega. Rõuge vallas asuvad suured põllumassiivid kuuluvad säilitamisele – neid tuleb hoida põllumajanduslikus kasutuses või avamaastikuna ning nendel aladel on maakasutuse sihtfunktsiooniks maatulundusmaa. Tuleb vältida väärtusliku põllumaa metsastamist ja metsastumist, samuti uute mittepõllumajanduslikke funktsioone omavate hoonete ehitamist väärtuslikule põllumaale.

Nursipalu harjutusväljal kavandatakse ümber laskeväljade kuni 300-meetri laiused metsaribad, kus metsa majandamise võtted peavad arvestama eesmärgiga maksimaalselt vähendada laskeväljade müra levikut lähimate majapidamisteni. Metsa majandamise erisused sätestatakse Nursipalu harjutusvälja metsamajanduskavas.

8.5. Riigikaitsemaa

Rõuge vallas asuvad hetkel riigikaitsemaad Tsirgupalu, Laosaarõ ja Murdõmäe külades, kokku ca 373 ha.

Üldplaneeringuga on Nursipalu harjutusväljal määratud Tsirgupalu ja Lükka külas riigikaitsemaaks täiendavalt 1182 ha, kokku koos Tsirgupalu küla olemasoleva riigikaitsemaaga 1281 ha, ülejäänud harjutusvälja ala jääb maatulundusmaaks. Maatulundusmaa ja riigikaitsemaa eraldatakse 4-meetrise piirisihiga. Riigikaitsemaad on

kantud maakasutuse ja Nursipalu harjutusvälja teemakaartidele, mis on lisatud üldplaneeringule.

Riigikaitsemaa määramise vajadus tuleneb Vabariigi Valitsuse kinnitatud sõjalise kaitse arengukava 2009–2018 ja kaitseministri kinnitatud sõjalise kaitse tegevuskava 2011–2014 eesmärkidest, Vabariigi Valitsuse 14.02.2008 korraldusest nr 79 „Kaitseväe Nursipalu harjutusvälja asutamine ja riigivara tasuta üleandmine“ ning kaitseministri 16.10.2007 käskkirjaga nr 402 kinnitatud Nursipalu harjutusvälja arendusprogrammist ([lisa 17](#)). Dokumentide kohaselt on Kaitseväe ja Kaitsealiidu väljaõppevajadusi silmas pidades vajalik arendada välja Nursipalu harjutusväli. Kokku on Kaitseväel kuus harjutusvälja, mille paigutamisel arvestati kaitseringkondade ja üksuste paiknemist. Igas kaitseringkonnas ja iga üksuse lähedal paikneb harjutusväli kuni kompanii tasemel harjutuste teostamiseks, lisaks on suurõppuste teostamiseks ja suuremate relvade kasutamiseks kasutusel Kaitseväe keskpõlvüoon.

Nursipalu harjutusvälja peamine ülesanne on Lõuna-Eestis paiknevate Kaitseväe ja Kaitsealiidu üksuste õppe- ning lahinglaskmiste läbiviimise võimaldamine. Kaasaegsete väljaõppetingimuste loomiseks rajatakse harjutusväljale laskeväljad, kaudtulerehvade sihtmärgiala, lasketiirud, lõhkamispaik, granaadiviskepaik ja teeninduskeskus. Ehitiste rajamiseks kasutatakse olemasolevat riigikaitsemaad ning täiendavaid alasid harjutusvälja piires. Ehitiste paigutamisel harjutusväljale arvestatakse relvade ohualasid (ohualad ei tohi ulatuda harjutusvälja piiridest väljapoole), looduskaitse- ja keskkonnatingimusi, ümbritsevat asustust ning teedevõrku, olemasolevaid väljaõppeehitisi ja müranorme. Harjutusvälja rajamisel on vajalik arvelolev maavara väljata selliselt, et oleks tagatud maavara kasutuskõlblikkus ning väljatud maavara tuleb kasutada sihtotstarbeliselt. Harjutusvälja rajamisel ei ole arveloleva maavara osas lubatud kasutada mass-stabiliseerimist või muud meetodit, mille tulemusena keskkonnaregistris arvelolev maavara muutub kasutuskõlbmatuks. Harjutusvälja rajamise käigus maapõuest väljatud maavara käitlemisel on vajalik arvestada MaaPS 6. peatükis „Maapõue muud kasutamise viisid“ toodud nõuetega.“

Harjutusvälja sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnamõjude hindamiseks on teostatud Nursipalu harjutusvälja arendusprogrammi keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH), mis on heaks kiidetud Võrumaa Keskkonnateenistuse 08.08.2007 kirjaga nr 1568. Peamiste harjutusvälja väljaehitamise ja kasutamisega kaasnevate keskkonnaaspektidena tuvastati mõjude hindamisel laske- ja lõhketegevuse müra, raadamised, tulekahjud, pinnase kahjustamine ja reostamine, kasvava metsa kahjustamine, pinna- ja põhjavee ning veekogude reostamine ja transport, mis võivad mõjutada negatiivselt inimeste elukeskkonda, majandust, kooslusi, kaitsealuseid liike, vee ja õhu kvaliteeti ning pinnast. KSH aruandes töötati välja ja kinnitati leevendavad meetmed ning seirenõuded, mille täitmise korral on harjutusväljal kavandatud tegevuste läbiviimine võimalik. Arendusprogrammi uue redaktsiooniga on arvesse võetud mitmeid leevendavaid meetmeid (mõju kaitsealustele liikidele ja kooslustele). Harjutusvälja kasutamisel tuleb MaaPS § 62 kohaselt maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korral tagada keskkonnaregistris arvele võetud maavara kaevandamisväärsena säilimine ja juurdepääs maavaravarule.

Osa tegevuste (raadamine, kuivendamine) ja mõjude (Natura alad, veekvaliteet, müra) puhul tuleb teostada täiendav keskkonnamõjude hindamine (KMH) Nursipalu harjutusvälja projekteerimise käigus.

Käesoleva üldplaneeringulahendusega on eeldatud, et Nursipalu harjutusvälja laienemine ei tohi võrreldes hetkeolukorraga avaldada suuremat negatiivset mõju kohalike elanike elukeskkonnale, Rõuge valla arengule, valla elanike arvule ega looduskeskkonnale. Seetõttu ei tohi väljatöötatud planeeringulahenduse kehtestamist võtta kui harjutusvälja arendustegevuse avaliku planeerimisprotsessi lõppu, vaid pigem sisulise töö algust. Harjutusvälja ja kohaliku kogukonna kooseksisteerimine on võimalik ainult läbi avatud koostöö ning see ei tohi seisneda vaid parema informatsiooni andmises harjutusvälja tegevuse kohta. Arvestades, et harjutusvälja tänasest koormusest ja planeeritavast koormusest tulenevat modelleeritud mürataset on hinnatud normidele ja soovitudele vastavaks, tuleb tänasest negatiivsemat olukorda lugeda oluliseks muutuseks ning rakendada konkreetseid meetmeid olukorra parandamiseks. Käesoleval hetkel puuduvad militaarmüra normid ning hindamise meetodika. Kui normid on välja töötatud, tuleb seire käigus anda uus hinnang harjutusväljal toimuvale tegevusele ning sellest tulenevale mürale. 2011. aasta arvamusuuringut (arvamusuuringuagene kasutuskoormus on toodud käesoleva dokumendi [lisas 18](#)) ning teostatud müra- ja teisi uuringuid tuleb käsitleda kui hetkeolukorda kirjeldavat nn nullfooni harjutusvälja senise olukorra ja selle mõjude kirjeldamisel. Tulevikus peavad kõik seired, uuringud, inventuurid jms saama selge võrdlushinnangu nullfooniga.

Kui aga edasised seired näitavad, et laienemine on mõjunud negatiivselt kohalike elanike elukeskkonnale, Rõuge valla arengule, valla elanike arvule ja looduskeskkonnale, tuleb arendajal viivitamatult rakendada leevendavaid meetmeid allpool toodud prioriteetsuse järjekorras:

1. Leevendavate meetmete kasutuselevõtt
2. Kasutuskoormuse vähendamine
3. Negatiivseid mõjusid, mida ei ole õnnestunud vähendada, ärajätmine
4. Negatiivsete mõjude kompenseerimine

Juhul, kui häiritus ja muud negatiivsed mõjud harjutusväljal aset leidvast tegevusest oluliselt suurenevad, on vajalik sõlmida täiendavad kokkulepped mõjude leevendamiseks. Kokkulepped rakendatavate meetmete kohta peavad sündima laiendatud otsustajate grupis, kuhu kuuluvad Kaitseministeerium, kaitsevägi, Rõuge vald, Keskkonnaamet, Tervisekaitsetalitus ning sõltuvalt mõjuaspektist asjakohased eksperdid. Vahekokkuvõtete tegemise ajaline intervall on toodud üldplaneeringu [lisas 16](#) ja seirekavas.

Harjutusvälja arendamisel esinevad positiivsed mõjud regiooni tööhõivele, kuna kohalikud ettevõtted saavad harjutusväljale teenuseid pakkuda ning võimalik on töökohtade teke seoses harjutusvälja valvamise ja hooldamisega. Samuti esinevad positiivsed mõjud kohalikele tehnilisele ja sotsiaalsele infrastruktuurile, kuna Kaitseministeerium ja kaitsejõud toetavad sotsiaalse ja tehnilise infrastruktuuri objektide rajamist piirkonnas. Harjutusvälja

väljaehitamisel parenevad võrreldes olemasoleva olukorraga ohutus (piiritähistus), tuleohutus (tuletõkkeribad, veevõtukoerad), kohati väheneb müra levik (müravallide rajamise järel tankitõrjegranaadiheitja laskevälja ümber).

Harjutusvälja väljaehitamisel tagatakse Lõuna-Eesti üksuste, eelkõige Kuperjanovi jalaväepataljoni, Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste ja Kaitseliidu Võrumaa maleva kvaliteetne väljaõpe, mis aitab kaasa Eesti esmase kaitsevõime ja heidutusvõime tagamisele ning omab selget positiivset mõju Eesti riigikaitsele.

Harjutusvälja arendamisel ja kasutamisel lähtutakse Nursipalu harjutusvälja arendusprogrammist ([lisa 17](#)) ning harjutusvälja arendusprogrammidele koostatud KSH-st ja Rõuge valla üldplaneeringust. Harjutusvälja paiknemine ja sellel asuvad ehitised on lisatud üldplaneeringu teemakaardile.

Üldplaneeringuga sätestatakse harjutusväljale järgmised kasutustingimused:

Ehitus

- Harjutusvälja välispiir ja ohtlikud alad tähistatakse.
- Harjutusvälja laiendamiseks tuleb koostada ehitusprojekt, kus määratakse ära harjutusvälja ehitised (sh laskeväljad, teed, maaparandusobjektid, müratõkkerajatised jne). Harjutusvälja ehitusprojektile tuleb koostada keskkonnamõju hindamine vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele. Projekteerimine ja keskkonnamõjude hindamine peab toimuma läbi avalike protsesside. Harjutusvälja edasisel arendamisel ja kasutamisel peab arvestama ehitusprojekti keskkonnamõju hindamise tulemustega.
- Harjutusvälja ehitised ja rajatised rajatakse arendusprogrammi ([lisa 17](#)), üldplaneeringu ja harjutusvälja ehitusprojekti alusel.
- Arendusprogrammi olulisel muutmisel, juhul kui tekib vastuolu üldplaneeringus sätestatuga, tuleb muudatused menetleda läbi üldplaneeringu protsessi. Arendusprogrammi keskkonnaosa muutmisel kaastakse lisaks Keskkonnaamet. Arendusprogrammi oluline muutmise on laskeväljade laiendamine, uute laskeväljade või miinipildujate tulepositsioonide rajamine, uute relvaliikide kasutuselevõtt, kasutuskoormuse suurendamine ja mõjude suurenemine.
- Lõhkamistöde läbiviimiseks rajatakse spetsiaalne lõhkamispunker (või mõni muu lõhkamispunkrist efektiivsem müra tõkestamise meetod) mille rajamine lahendatakse harjutusvälja ehitusprojekti ja keskkonnamõju hindamisega koostöös Rõuge Vallavalitsusega.
- Harjutusvälja väljaehitamine peab olema järkjärguline protsess, ka müratõkked ehitatakse välja laskeväljade kaupa.

Kasutus

- Laskeväljaõppeehitisi (sh ohualaga väljaõppeehitisi) võib rajada ainult riigikaitsemaale selleks üldplaneeringuga ette nähtud asukohtadesse.

- Maatulundusmaal on lubatud ainult need väljaõppetegevused, mis ei kahjusta püsivalt metsa, pinnast, veekogusid, loomastikku, linnustikku ega kooslusi.
- Harjutusväljal teostatavad tegevused peavad jääma kehtestatud seaduste ja normide piiridesse.
- Laskeharjutuste (relvad, laskemoon) ohualad ei tohi ulatuda väljapoole harjutusvälja.
- Laskemoona sattumise võimalus lindude ja loomade pesitsuspaikadesse ja väljapoole laskevälju peab olema viidud miinimumini.
- Harjutusväli või selle osad suletakse laskeõppuste ajaks selliselt, et on tagatud elanikkonna ohutus.
- Harjutusvälja kasutamise informatsioon peab olema elanikele ja ettevõtetele kättesaadav nii valla kui harjutusvälja teadetetahvliel, internetis ja massimeedias.
- Harjutusvälja kasutamine peab vastama Rõuge valla avaliku korra eeskirjades sätestatud tingimustele. Erandid peab kooskõlastama Rõuge Vallavalitsusega vähemalt kaks kuud ette.
- Enne harjutusvälja laiendamist tuleb loodavas Nursipalu töörühmas Kaitseministeeriumi ja Rõuge Vallavalitsuse koostöös välja töötada harjutusvälja kasutuskooormuse, ajaliste piirangute, seire teostamise ja leevendavate meetmete rakendamise tingimuste täitmise kord ning moodustada pädevate asutuste ring (Keskkonnaamet, Terviseamet, Veterinaar- ja Toiduamet jne), kes teostavad järelvalvet tingimuste täitmise üle.
- Nursipalu harjutusvälja kasutatakse aastaringselt järgmiste piirangutega:
 - Ajavahemikul mai–august kasutatakse harjutusväljal ainult müratõketega lasketiire, linnavõitlusala, kompanii laske- ja õppevälja ning seal asuvaid laske- ja õppevälju kus on lubatud lasta kuni 12,7 mm kaliibriga relvi ning lõhkamispunkrit lõhkamistöde läbiviimiseks. Erandid kooskõlastatakse Rõuge Vallavalitsusega vähemalt kaks kuud ette.
 - Müra tekitavad harjutused on keelatud riiklikel pühadel ning pühapäeviti. Erandid kooskõlastatakse Rõuge Vallavalitsusega vähemalt kaks kuud ette.
 - Teistel nädalapäevadel lähtutakse müra tekitavate harjutuste läbiviimisel Rõuge valla avaliku korra eeskirjast.
 - Müra tekitavad harjutused on keelatud öörahu ajal. Erandid kooskõlastatakse Rõuge Vallavalitsusega vähemalt kaks kuud ette.
 - Harjutusvälja kasutuskooormus ei tohi ületada üldplaneeringu [lisas 18](#) toodud maksimaalset kasutuskooormust.
 - Tsirgupalu laskevälja kasutatakse ainult siis, kui teised laskeväljad on hõivatud või väljaõppe eesmärk ei võimalda kasutada teisi laskevälju.
- Imitatsioonivahendite keeluala on märgitud Nursipalu harjutusvälja teemakaardile. Imitatsioonivahendite kasutamisel lähtutakse üldiselt müranormidest ning järgnevatest piirangutest: imitatsioonivahendeid ei tohi kasutada lähemal kui 800 m eluhoonetele ning lähemal kui 100 m harjutusvälja piirile ja Nursi-Sõmerpalu maanteele.
- Laskemoona sattumine Kerretu sohu miinipildujate laskmistel peab olema välistatud.
- Suurõppuste teostamine väljaspool harjutusvälja ja teisi riigikaitsemaid kooskõlastatakse kohaliku omavalitsuse ja väljaõppetegevusel kasutatava maa omanikuga vähemalt kaks kuud enne õppuste toimumist. Õppuste läbiviija peab tagama elanikkonna teavitamise läbi erinevate infokanalite.

- Taktikaõppuste teostamine väljaspool harjutusvälja ja teisi riigikaitsemaid kooskõlastatakse kohaliku omavalitsuse ja väljaõppetegevusel kasutatava maa omanikuga vähemalt üks kuu enne õppuste toimumist. Õppuste läbiviija peab tagama elanikkonna teavitamise läbi erinevate infokanalite.
- Aegadel, mil ei toimu ohtlikku väljaõpet ja kohtades, mis pole väljaõppeks suletud, võib harjutusvälja kasutada mittemilitaarseteks tegevusteks, näiteks
 - Looduses viibimine, loodussaaduste varumine ilma teavitamata.
 - Jahipidamine kooskõlastatuna harjutusvälja vastutava isikuga.
 - Rahvaüritused kooskõlastatuna harjutusvälja vastutava isikuga.
 - Maastikusõit ja militaarsed mängud kooskõlastatuna harjutusvälja vastutava isikuga.
 - Metsade majandamine kooskõlastatuna Kaitseministeeriumiga.
- Harjutusväljaga seotud küsimuste (elanikkonna kaebused ning suhtumine harjutusvälja, seire tulemused, leevendavate meetmete rakendamine jne) aruteluks, analüüsiks ja harjutusvälja kasutamiseks ettepanekute tegemiseks ning koostöökokkuleppe väljatöötamiseks moodustatakse püsiv töörühm, kuhu kuuluvad Kaitseministeeriumi, kaitsejõudude, Rõuge ja Sõmerpalu valdade ning Keskkonnaameti esindajad.
- Harjutusväljaga seotud koostöö reguleerimiseks sõlmitakse osapoolte vahel koostöökokkulepe, mida uuendatakse iga-aastaselt ning mis muuhulgas sätestab ka selle, kuidas Kaitseministeerium ja kaitsejõud osalevad kohaliku tehnilise infrastruktuuri ja sotsiaal-majandusliku keskkonna parendamises. Koostöökokkuleppe sõlmimisel arvestatakse töörühma poolt esitatud ettepanekuid.

Keskkond

- Harjutusvälja arendamisel ja kasutamisel lähtutakse Nursipalu harjutusvälja arendusprogrammi keskkonnamõju strateegilise hindamise alusel kehtestatud leevendavatest meetmetest ja seirekavast ning Rõuge valla üldplaneeringust ja sellele koostatud KSH-st.
- Harjutusvälja taluvuskoormuse hindamiseks viiakse läbi seireid vastavalt Nursipalu harjutusvälja arendusprogrammile, seirekavale ja üldplaneeringule. Seirekava kooskõlastatakse asjaomaste asutustega, sh Rõuge Vallavalitsusega.
- Seirete käigus tuvastatud negatiivsete ilmingute korral viiakse viivitamatult sisse leevendavad meetmed, tehes koostööd asjaomaste asutustega ning kaasates eksperte.
- Mõra seiramiseks rajatakse esmajärjekorras püsiv müramõõtejaam Nursi küla suunal koos vastavate seadmete ja meetodikaga, mille andmed ja andmete ajalugu tehakse kättesaadavaks reaalajas interneti kaudu. Müramõõtejaam fikseerib ka ilmaolud (tuule suund, sademete hulk jne). Andmeid hakatakse kasutama harjutusvälja arendamisel ja kasutamisel, sh õppuste planeerimisel ning kaebuste analüüsimisel.
- Mõra normtasemete ületamisel elamutes ja ühiskasutusega hoonetes parendab Kaitseministeerium muude müraleevendusmeetmete amendumisel hoonete heliisolatsiooni omal kulul.
- Kaitseministeerium töötab pidevalt selle nimel, et parandada kohalikkude elukeskkonda ning läbi selle kompenseerida kinnisvara väärtuse vähenemist neile

kinnisvaraomanikele, kes ei soovi oma kinnisvara müüa. Harjutusvälja ümbritsevates külades eraomanduses oleva kinnisvara müügi korral kompenseerib Kaitseministeerium hindamisakti alusel tõestatud harjutusvälja mõjust tuleneva kinnisvara väärtuse kahanemise. Kompenseerimise põhimõtted lepitakse kokku koostöökokkuleppes.

- Nursipalu harjutusvälja kasutatakse aastaringelt järgmiste looduskaitsest tingitud piirangutega:
 - Kaitstavate liikide elupaikades ja kasvukohtades tuleb arvestada seal kehtivaid looduskaitseesadusest ja ala kaitse-eeskirjast tulenevaid piiranguid.
 - Perioodil 01.02–31.08 on looduskaitsealistel põhjustel piiratud liikumisega aladel viibimine keelatud, sh igasugused õppused.
 - Perioodil 15.03–30.06 kasutatakse Vilbusuu ja Tsirgupalu laskeväljadel üksnes käsitulirelvi (sh võib Vilbusuus kasutada käsigranaate) ning lubatud lasketevõime aeg talvisel ajal on kell 11–17, suvisel ajal kell 12–18. Sel perioodil tuleb esmajärjekorras ja maksimaalselt kasutada harjutusvälja teisi laskevälju.
- Peab olema tagatud roheline võrgustiku toimimine.
- Harjutusvälja metsasid majandatakse vastavalt harjutusvälja metsamajanduskavale. Metsamajanduskava peamine eesmärk on reguleerida metsade majandamist harjutusväljal, et säilitada harjutusväljale jäävate metsade funktsioonid müra tõkestamiseks. Metsamajanduskava peab lähtuma müra leevendamise vajadusest. Metsamajanduskava tuleb koostada paralleelselt harjutusvälja projekteerimisega ning sellele läbiviidava keskkonnamõju hindamisega. Metsamajanduskava koostamisele tuleb kaasata müraekspert ning kava tuleb kooskõlastada Rõuge Vallavalitsusega.

Üldplaneeringuga seatud ehitus-, kasutus- ning keskkonningimused peavad olema sisse viidud harjutusvälja arendusprogrammi ning nendega peab arvestama edaspidisel harjutusvälja planeerimisel ja kasutamisel. Punktide osas, mida ei ole arendusprogrammis kirjeldatud, lähtutakse Rõuge valla üldplaneeringust.

Seired ja leevendavad meetmed

Vastavalt Nursipalu harjutusvälja arendusprogrammile ja Kaitseväge harjutusväljade seirekavale teostatakse järgmisi seireid:

- Müraseire (täpsem kirjeldus on toodud [lisas 16](#))
- Elukeskkonna kvaliteedi seire (täpsem kirjeldus on toodud üldplaneeringu [lisas 16](#))
- Taluvuskoormuse seire
- Põhja- ja pinnavee seire
- Pinnase seire
- Tallamiskoormuse hindamine ja taimestiku seire
- Linnustiku seire

Vastavalt Nursipalu harjutusvälja arendusprogrammile viiakse ellu leevendavaid meetmeid järgmistes valdkondades:

- Majanduslikud mõjud
- Müra levik
- Elukeskkonna kvaliteedile avalduvad mõjud

- Metsale avalduvad mõjud
- Pinnasele avalduvad mõjud
- Veestikule (sh raba) avalduvad mõjud
- Loomastikule ja linnustikule avalduvad mõjud
- Rohelisele võrgustikule ja kaitsealade avalduvad mõjud
- Välisõhu seisund
- Ehitusaegsed mõjud

Eeltoodud meetmed ja seired on välja töötatud paljude ekspertide poolt, läbinud pikaajalise menetlusprotsessi ning on heaks kiidetud erinevate asutuste poolt. Eeltoodud seired ja meetmed tuleb rakendada Rõuge valla ja Kaitseministeeriumi koostöös ning arendaja kanda jäävad kõik seirete ja meetmetega seotud kulud.

Ettepanek Võru maakonnaplaneeringute täpsustamiseks

Üldplaneeringuga tehakse Võru Maavalitsusele ettepanek täpsustada Võru maakonnaplaneeringu peatükis 4.3 kirjeldatud alajaotuse „Kaitseväe maavajadused“ punkti 4 järgmiselt: Nursipalu harjutusväli. Harjutusväli asub Vabariigi Valitsuse 14.02.2008 korraldusega nr 79 „Kaitseväe Nursipalu harjutusvälja asutamine ja riigivara tasuta üleandmine“ määratud alal ning on mõeldud kasutamiseks eelkõige Lõuna Kaitseringkonnas paiknevatele Kaitseväe ja Kaitseväe üksustele.

Ettepanekuga täpsustatakse harjutusvälja territooriumi ulatust ja viiakse see vastavusse Vabariigi Valitsuse korraldusega.

Võru maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ kohaselt on suurtele tugialadele ja koridoridele „vastunäidustatud aktiivse kasutusega infrastruktuuride (kiirteed, prügilad, sõjaväepolügoonid, jäätmehoiud, kõrge keskkonnariskiga rajatised) rajamine. Juhul, kui nende rajamine on möödapääsmatu, tuleb eriti hoolikalt valida ja mitme variandina rajatiste asukohta ja rakendada vajalikke keskkonnameetmeid võimaliku negatiivse mõju leevendamiseks“. Keskkonnaekspertid on leidnud, et Nursipalu harjutusvälja väljaehitamine ei mõjuta oluliselt Vagula tuumala funktsioneerimist, kuna valdavas osas jääb harjutusväli looduslikult metsastatuks, säilivad kooslused ja elupaigad ning loomade liikumisteed. Nursipalu harjutusvälja kavandatud rajatised katavad tuumalast kokku 5,48 km² ehk 5,98%. Seega ei lange tuumala looduslike alade osatähtsus harjutusvälja rajatiste tõttu alla soovitud 90%, mis on vajalik tuumala funktsioneerimiseks. Rohelise võrgustiku piiride muutmine Nursipalu harjutusvälja osas ei ole vajalik. Vajalikud keskkonnameetmed võimaliku negatiivse mõju leevendamiseks on kirjeldatud Nursipalu harjutusvälja arendusprogrammis

8.6. Avalikult kasutatavad alad

8.6.1. Rohealad

Maakasutuse sihtotstarvete järgi jagunevad haljasmaad järgmiselt: puhke- ja virgestusmaa (R-1), haljasala ja parkmetsa maa (R-2) ning kaitsehaljastuse maa (R-3).

Laiemas jaotuses võib haljasalad jaotada kolme erineva printsiibi põhjal:

- R-1 alad, kus on hoonestamine lubatud (kuni kaks 60m² hoonet ning lubatud on rajatiste ehitamine);
- R-2 alad, kus hoonestamine ei ole lubatud, aga teised maakasutuse piirangud puuduvad (nt raie lubatud ja rajatiste ehitamine lubatud);
- R-3 alad, kus hoonestamine ei ole lubatud ning rajatiste keelatud.

Kõigil aladel on raie lubatud hoolduse tegemine eesmärgil.

8.6.1.1. R-1 rohealad (puhke- ja virgestusmaa)

Puhke- ja virgestusmaa on käesoleva planeeringu mõistes külaplatsid, matkarajad, mänguväljakud ja teised puhke ja vabaaja veetmiseks ette nähtud maa-alad.

Puhkealade määramisel võetakse aluseks juba traditsiooniliste puhkekohtade paiknemine vallas ning külaseltside initsiatiivil küladesse rajatud spordi- ja külaplatsid. Samuti nähakse ette uute küla- ja spordiplatside rajamine küladesse. Puhkealade arendamine on seotud aktiivse spordiga, vaba aja veetmisega ning loodusturismiga.

Aktiivse puhke- ja sportimistingimuste parandamiseks ja edasiarendamiseks kavandatakse:

- Rõuge parki valgustatud tervise- ja suusarada
- Rõuge kooli juurde staadion, ujula ja jäähoone
- Uute matkaradade (jalgsi-, ratta-, hobu-, suusa-, atv- ja mootorsaanimatrade tarbeks) rajamine ja olemasolevate matkaradade jätkuv hooldamine
- Rõuge Ürgoru matkarada (Ööbikuorg–Hinni kanjon)
- Ööbikuoru-Linnamäe matkarada
- Kiidi lumepargi rajamine (lumelaud, suusahüpped, mäesuusatamine jne)
- Energiarada
- Kultuurirada
- Härämäe matkarada
- Luhasoo matkarada

Külaplatside rajamine on planeeritud vastavalt külade arengukavadele.

Valla territooriumil asuvad kaitstavad loodusobjektid ja muinsuskaitseobjektid ([lisa 8](#)), väärtuslikud looduskooslused, mis tutvustamise eesmärgil tuleb siduda jalgrattamarsruutidega ja matkaradadega.

Kõikidele puhkealadele tagatakse avalik juurdepääs. Eratee omanikuga sõlmitakse leping eratee avalikuks kasutuseks määramise kohta vastavalt teeseadusele. Rõuge valla territooriumil avalikuks kasutamiseks määratud erateed on [lisas 9](#). Parkimise korraldamine toimub koostöös maaomanike ja vallavalitsusega.

8.6.1.2. R-2 rohealad (haljasala- ja parkmetsamaa)

Haljastus- ja parkmetsamaa on käesoleva planeeringu mõistes olemasolevad pargid ja suuremad haljasalad

Munitsipaliseeritavad alad:

- Viitina Järvessaar
- Maatükk Rõuge vallamaja vastas (Valla mü)
- Maatükk Rõuge aleviku sissesõidul (Aleviku mü)
- Kahrila maatükk

Haljasala- ja parkmetsamaa sihtotstarbega maadel hoonestuse rajamise õigus puudub. Vajadusel on võimalik rajada kergehitisi (lava, pingid, katusealune jms).

8.6.1.3. R-3 rohealad (kaitsehaljastuse maa)

Kaitsehaljastuse maa sihtotstarve on ette nähtud perspektiivsete elamupiirkondade kaitseks maanteedelt, tööstusest, maardlatest ning häiriva mõju (müra, heitgaasid jms) eest. Kaitsehaljastuse laius on minimaalselt 50 m. Kaitsehaljastuse maal ei ole hoonestamine lubatud. Raie on lubatud hoolduse tegemise vajadusel.

8.6.2. Maastikujalgrattarajad

Üldplaneeringuga nähakse ette perspektiivsed maastikujalgrattarajad, mis on kantud teemakaardile.

Marsruutide valikul on turvalisuse seisukohast lähtudes kasutatud väikese liikluskoormusega teid. Äärmisel juhul on suure liikluskoormusega asfalteeritud maanteed kasutatud vaid tee ületamiseks. Piirkonna vahelduvast maastikust tingitud suhteliselt tihe teede võrk on marsruudi valikut kergendanud. Ülesandele lisab keerulisust hajaasustus, kus majapidamised asuvad väga hajali ning asustuse kontsentratsioon on kõikjal suhteliselt ühtlane. Kohalike elanike privaatsuse tagamise seisukohast on hajaasustuse olemasolu radade projekteerimisel raskendav asjaolu. Raja kulgemist läbi majapidamise hoovi või sellele väga lähedalt on püütud vältida.

Koostatud on kümme erinevat rattaraja marsruuti, mis järgivad erinevate sihtrühmade vajadusi ja ootusi.

Perspektiivsete maastikujalgrattaradade alla jäävate maaomanikega on vajalik sõlmida teede avaliku kasutamise kokkuleppeid.

Edasine maastikujalgrattaradade rajamine toimub koostöös maaomanikega, kellega koos pannakse paika:

- Raja täpne kulgemine
- Liiklusmärkide asukohad
- Suunaviitade asukohad
- Raja märgistuste asukohad
- Infotahvlite ja kaardistendide asukohad
- Prügikastide asukohad
- Puhkekohtade asukohad
- Kasutamise ja hooldamise tingimused

8.6.3. Rand ja kallasrajad

Ranna või kalda kaitsevööndite eesmärk on rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine. Vööndite laiuse arvestamise lähtejoon on põhikaardile kantud veekogu tavaline veepiir.

Rõuge vallas asub üks supelrand Rõuge Suurjärve ääres ning supluskohad Viitina järve, Ahitsa järve, Kurgjärve, Vihtla järve, Sänna Alaveski paisul ning Nursi jõe ääres. Üldplaneeringuga kavandatakse Nursi piirkonnas Kahrila järve Nursi-poolsesse otsa avalik supluskoht koos puhkekoha ja paadisillaga.

Kallasraja laius avalikel veekogudel on 4 meetrit. Kallasraja laiust arvestatakse lamekaldal keskmise veeseisu piirjoonest ja kõrgkaldal kaldanõlva ülemisest servast, lugedes viimasel juhul kallasrajaks ka vee piirjoone ja kaldanõlva ülemise serva vahelist maariba. Kallasrada on kaldariba avaliku veekogu ja avalikuks kasutamiseks määratud veekogu ääres ning asub kaldavööndis. Kallasrajaga kaasnevad piirangud on sätestatud Veeseaduses.

Kõikide veekogude kallasradadele nähakse ette juurdepääsud. Võimalusel eelistatakse juurdepääsude rajamist kas läbi valla või riigi omandis olevate kinnistute. Kui ümber veekogude sellised kinnistud puuduvad, sõlmitakse maaomanikega vastavad kokkulepped. Juurdepääsud kallasrajale on näidatud planeeringu maakasutuse kaardil.

8.6.4. Ehituskeeluvöönd

Järve või jõe kaldal metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd ranna või kalda piiranguvööndi piirini. Käesoleva üldplaneeringuga ehituskeeluvööndi vähendamist ette ei nähta. Juba vähendatud ehituskeeluvööndid on toodud planeeringu [lisas 6](#). Ehituskeeld ei laiene Looduskaitseaduses sätestatud erijuhtudel.

8.6.5. Veekaitsevöönd

Kitsendused tegevusele piiranguvööndis on sätestatud Veeseaduses. Rõuge valla veekogud ja nende vööndid on toodud planeeringu [lisas 7](#).

8.6.6. Kalmistute maa

Rõuge vallas asub kolm kalmistut – Nogopalu, Jaanipeebu ja Vana kalmistu. Käesoleva üldplaneeringuga ei nähta ette kalmistute laiendusi.

8.7. Üldkasutatava hoone maa

Üldkasutatava hoone maa all mõistetakse tervishoiu- ja hoolekandeametuse, haridus- ja lasteasutuse, spordi-, kultuuri- ja kogunemisasutuste ning usu- ja tavandiasutuste maad. Rõuge vallal on olemas maa-alad Rõuge Põhikooli laiendamiseks, uue tervisekeskuse, jäähoone ning ujula ehituseks.

8.8. Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud

Detailplaneering koostatakse lähiaastate ehitustegevuse ja maakasutuse aluseks valla territooriumi väiksema osa kohta. Kehtestatud detailplaneering on aluseks uute katastriüksuste moodustamisele ning olemasolevate katastriüksuste piiride muutmisele detailplaneeringu koostamise kohustuse korral.

Detailplaneeringu koostamine on kohustuslik olemasolevatel ja kavandatavatel selgelt piiritletatavatel kompaktsel asustusega territooriumi osadel ja miljööväärusel hoonestusaladel. Üldplaneeringuga määratakse detailplaneeringu kohustusega alad Rõuge valla kahe suurema keskuse Rõuge ja Viitina piirkonda vastavalt maakasutuse kaardile.

Detailplaneeringu koostamine on kohustuslik hajaasustuses, detailplaneeringu kohustusega aladest väljaspool alljärgnevate toimingute teostamiseks:

- Maa-ala kruntideks jagamisel elamuehituse eesmärgil, kui soovitakse ehitada enam kui viiest pereelamust koosnevat hoonete gruppi.
- Bensiinjaama rajamisel.
- Tootmise/tööstuse planeerimisel, kui tootmisest tulenevad negatiivsed mõjud (müra, saast, heitgaasid jms) väljuvad tootmismaa piiridest ning mõjutavad lähiümbrust või kavandatakse rajada üle 1000 m² ehitusaluse pinnaga tootmis- või laohoonet.
- Enne maa sihtotstarbe muutmist riigikaitsemaaks v.a Nursipalu harjutusvälja riigikaitsemaa osa vastavalt üldplaneeringu lisaks olevale kaardile.

Põhjendatud vajaduse korral võib algatada detailplaneeringu koostamise aladel ja juhtudel, mille puhul üldreeglina detailplaneeringu koostamise kohustust ei ole.

Detailplaneeringu arendaja kohustub vallavalitsust varustama informatsiooniga selle kohta, kas planeerimisdokumendi elluviimisega võib kaasneda oluline keskkonnamõju.

Keskkonnamõjude eelhinnangu koostamiseks on vajalik vallavalitsusele esitada järgmine informatsioon:

1. Kavandatava arendustegevuse lühikirjeldus

- Kirjeldada lühidalt põhjusi, milleks dokumenti vaja on.

2. Kirjeldada planeerimisdokumendiga kavandatavaid muutusi läbi järgmiste aspektide:

- maakasutus
- vee kasutus
- muude loodusressursside kasutus
- muude ressursside kasutus
- maastikumuutused
- hüdrooloogilised tingimused
- liiklus
- õnnetuste ja tõrgete tõenäosus
- müra
- vibratsioon
- õhusaaste

- jäätmed
- veevärk ja reovesi
- looduskaitse
- muud mõjurid

3. Kirjeldada kavandatavate tegevustega kaasnevat mõju:

- pinnasele
- maavarade kasutusele
- põhjaveele
- pinnaveele
- õhule
- kliimale
- kaitstavatele liikidele ja elupaikadele
- inimese elukeskkonnale
- ilmes, ruumilisele struktuuris, esteetilisuses
- teenustes

8.9. Miljööväärtuslikud alad

Miljööväärtuslike alade määratlemisel on lähtutud Võru maakonna teemaplaneeringust “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”.

Rõuge vallas on maakondliku tähtsusega väärtuslikuks maastikuks “Sänna ümbrus”, mis hõlmab valla lõunaosa.

Soovitused miljööväärtuslike alade säilimiseks:

- Uute elamute ehitamisel kasutada traditsioonilisi kohalikke materjale ja arvestada piirkonna ehitustraditsioone ning arhitektuurilist tervikpilti.
- Ehitamisel tuleb arvestada ehitise arhitektuurilist sobivust nii lähiümbruses kui kogu vaateväljas.
- Tuleb säilitada olemasolev asustusstruktuur sh. teede ja tänavate võrk.
- Vanade, enne 1940. aastat ehitatud hoonete rekonstrueerimisel on soovitatav säilitada hoonete välisilme ja terviklikkus võimalikult autentsel kujul.
- Hoonete soojustamisel, katusekatte, samuti akende ja uste vahetamisel järgida algset ehituslaadi.
- Uute hoonete puhul saab määravaks just nende maht ja materjalikasutus. Tuleb vältida silmatorkavalt suuremaid maju kui on ümbruskonnas ja ka ehitusmaterjale, mis olemasoleva arhitektuuriga ei haaku.
- Riikliku kaitse all olevate kultuurimälestiste ja/või kaitsealal asuvate ehitiste korral tuleb alati arvestada vastava kaitsekorralduskavaga või muinsuskaitse eritingimustega.

8.10. Väärtuslikud maastikud

Võru maakonna teemaplaneeringu “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” järgi asub osaliselt Rõuge valla territooriumil riikliku tähtsusega väärtuslik maastik Rõuge-Haanja-Kütiorg (Haanja vald, Rõuge vald, Vastseliina vald, Lasva vald, Võru vald).

Maakondliku tähtsusega väärtuslikke maastikke on Rõuge vallas kaks: Luhasoo ja Sänna-Pärlijõe.

Kohaliku tähtsusega väärtuslikke maastikke Rõuge vallas antud dokumendiga ei määrata, tähelepanu pööratakse maakonna planeeringuga määratud alade säilitamisele.

Väärtuslikud maastikud tuleb säilitada, arvestada Võru maakonna teemaplaneeringut “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”.

Nõuded väärtuslike maastike säilimiseks:

- igale väärtuslikule maastikule on vajalik koostada maastikuhoolduskava, mis täpsustab väärtuslike maastike alade piirid ja hoolduseks vajalikud meetmed või käsitleda omavalitsuse üldplaneeringus vastavat teemat eraldi, täpsustades ala piirid ja maastikuhoiu põhimõtted;
- uue kompaktse hoonestusala rajamisel hajaasustusega alale on vajalik koostada detailplaneering.
- hoonete ehitamisel või ümberehitamisel tuleb säilitada ja sobitada paikkonnale omaseid hoonemahte, arhitektuurilisi elemente ning jälgida konkreetse piirkonna ajaloolisi ehitustraditsioone;
- uute kommunikatsioonirajatiste (elektriliinide, mobiilside- ja wifi-mastide,) paigaldamisel tuleb lähtuda üldplaneeringust.

Tabel 3. Väärtuslike maastike kasutustingimused

Nr	Ala nimi	Kirjeldus	Üldised soovitus	Pindala (km ²)
I KLASSI ALAD				
1	Rõuge-Haanja-Kütiorg	Ulatuslik ala hõlmab mitut omavalitsust, põhiosas langeb kokku Haanja looduspargi territooriumiga. Iseloomulik kuppelmaastik, hästi säilinud ajaloolise hoonestusstruktuuriga, kaunite loodusvaadete ja järvistutega, ajaloolis-kultuuriline tervik.	Piirkonnale omase taluarhitektuuri säilitamine ja edasiarendamine, suurematele asulatele arhitektuuriliste soovitude koostamine. Maastikuliste väärtuste säilitamine, vaadete avamine, väikeste põllumaade kasutuses hoidmine.	174
II KLASSI ALAD				
1	Sänna-Pärlijõe	Ajaloolise asustusega ja paljude vesiveski kohtadega maastikuline tervik piki Pärlijõe orgu. Eesti kultuuritegelaste sünnikohad.	Sänna piirkonnale omaste traditsiooniliste elementide (vesiveskid, luha heinaküünid jt), maastikustruktuuri ja maakasutuse säilitamine. Pärlijõe ürgorule avatuse ja	13

			vaadete säilitamine ning puhkevõimaluste parandamine Sanna ümbruses vastavalt hoolduskavale.	
2	Luhasoo	Võrumaa mõistes ulatuslik soode ja rabade ala, mis jätkub Lätimaal. Rajatud loodusõpperada, rikkalik taimestik.	Inimtegevusest oluliselt mõjustamata Luhasoo raba säilitamine. Võimalike inimtegevuseliste mõjude leevendamiseks parkimise ja juurdepääsu korraldamine, prügimajanduse jm probleemide lahendamine.	9.1

8.11. Rohelise võrgustiku alad

Rohelise võrgustiku alade määramisel on lähtutud Võru maakonna teemaplaneeringust “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”.

Rohelise võrgustiku eesmärk:

- Täiendab funktsionaalselt kaitsealade võrgustikku, ühendades need looduslike aladega ühtseks terviklikuks süsteemiks.
- Võrgustikus toimub inimtekkeliste mõjude pehmendamine, korvamine ja ennetamine ning koosluste areng looduslikkuse suunas. See kõik toetab bioloogilist mitmekesisust ja tagab stabiilse keskkonnaseisundi ning hoiab alal inimesele elutähtsaid keskkonda kujundavaid protsesse.
- Väärtuslike maastike, ökosüsteemide ja liikide kaitse.
- Looduslähedase majandamise, elulaadi ja rekreatsiooni planeerimine ning looduslike alade ruumilise kättesaadavuse tagamine inimestele.
- Keskkonna loodusliku iseregulatsiooni säilitamine.

Rohelise võrgustiku moodustavad tugialad (laiaulatuslikud kompaktsed vähe häiritud metsa- ja soosalad) ning koridorid (tugialasid ühendavad ja nende toimimist toetavad vahelduva laiusega alad). Tugialad ja koridorid jaotuvad kas riiklikeks, piirkondlikeks või kohaliku tähtsusega tugialadeks ja koridorideks.

Tabel 4. Hierarhiliste tasemete ning tuumalade ja koridoride järkudevahelised seosed.

Rohelise võrgustiku järk	Vaadeldav ala ulatus	Tugiala indeks	Tugialade läbimõõt	Koridoride indeks	Koridoride läbimõõt
Riiklikud	30...150 km	T1	10...50 km	K1	3...20 km
Maakondlikud	10...15 km	T2	3...5 km	K2	1...2 km
Kohalikud	3...5 km	T3	1...2 km	K3	300...500 m

Tabel 5. Võru maakonnaplaneeringu “Asustust ja maakasutust suunava keskkonnatingimused” järgi paiknevad Rõuge valla territooriumil kas osaliselt või täielikult järgnevad T1 ja T2 alad:

Nr	Indeks	Nimetus	km ²	Ala iseloomustus
1	T1	Vagula	91,7	Tugiala iseloomustab suur vähese asustusega massiiv, osaliselt Võru linna rekreatiivala. Kaitsealuste liikide püsielupaigad, Timmase looduskaitseala ning Vagula järve, Rõuge jõe hoiualad. Vagula ja Tamula järved, Üraoja ja Võhandu jõe ülemjooksu suubla. Ala piirneb Võru linna tiheasustusaladega, tulevikus konfliktsituatsioonide kujunemise võimalus.
1	T2	Pähni	44,0	Ulatuslikud metsamassiivid. Pähni looduskaitseala ja kaitsealuste liikide püsielupaigad. Pähni ja Kolgajõe lähtealad. Ala tuumiku moodustavad riigimetsad.
2	T2	Härämäe	41,3	Ulatuslik ala Haanja looduspargis vahelduva maastikuga. Rõuge järvistust kuni Haanja Külajärveni, lõunas Viitina järveni. Mitmed kaitsealused metsapiirkonnad. Valdavalt segametsad väikeste lagendikega kuppelmaastikul.
3	T2	Kellamäe	40,2	Ala keskne objekt on Kellamäe soo ja Luhasoo maastikukaitseala, valdavalt okas- ja segametsad. Hõre asustus, ala laieneb Lätimaale.
4	T2	Haanja	17,7	Tugiala moodustub Suure Munamäe ja Vaskna ning Kurgjärve ümbruse põhilistest segametsadest. Massiivist lähtuvad mitmed tähtsad ühenduskoridorid naaberaladele. Areaalis paiknevad mitmed kaitsealuste liikide kasvukohad ja looduslikud sihtkaitsevööndid ning haruldane Vällamäe ürgmetsaala.
5	T2	Sänna	12,3	Keskse tuumiku moodustab riigimetsamaa, valdavalt okasmets.

Lisaks on T3 indeksiga roheline võrgustiku kohaliku tähtsusega tugialadest Rõuge vallas Matsi ja Utessuu.

Rohelise võrgustiku tugialade ja koridoridele kavandatav tegevus ei tohi olla vastuolus teemaplaneeringus “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” toodud soovitusetega. Rõuge valda planeeritavad tegevused ja rajatised, mis jäävad roheline võrgustiku tugialadele ja koridoridele peavad rangelt järgima Võru maakonna teemaplaneeringut “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” seal toodud soovitusi ja abinõusid konfliktide vähendamiseks ja pehmendamiseks roheline võrgustiku aladel.

Üldplaneeringuga tehakse Võru Maavalitsusele kaks ettepanekut täpsustada teemaplaneeringu “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” roheline võrgustiku piire:

1. Muuta Härämäe tuumala läänepoolset piirikulgemist Rõuge järvistu vahel. Muudatus on tingitud asjaolust, et tegemist on suhteliselt tihedalt asustatud aleviku alaga, kus roheline võrgustiku tugiala paiknemine ei ole tugevate inimtegevusest tulenevate häiringute tõttu põhjendatud ning tiheda asutuse tõttu on raske tagada tugiala säilimiseks seatud tingimuste täitmist.
2. Võru maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” kohaselt on suurtele tugialadele ja koridoridele: „vastunäidustatud

aktiivse kasutusega infrastruktuuride (kiirteed, prügilad, sõjaväepolügoonid, jäätmeoidlad, kõrge keskkonnariskiga rajatised) rajamine. Juhul, kui nende rajamine on möödapääsmatu, tuleb eriti hoolikalt valida ja mitme variandina rajatiste asukohta ja rakendada vajalikke keskkonnameetmeid võimaliku negatiivse mõju leevendamiseks“. Keskkonnaeksperdid on leidnud, et Nursipalu harjutusvälja väljaehitamine ei mõjuta oluliselt Vagula tuumala funktsioneerimist, kuna valdavas osas jääb harjutusväli looduslikult metsastatuks, säilivad kooslused ja elupaigad ning loomade liikumised. Nursipalu harjutusvälja kavandatud rajatised katavad kokku tuumalast 5,48 km² ehk 5,98 %. Seega tuumala looduslike alade osatähtsus ei lange harjutusvälja rajatiste tõttu alla soovitud 90%, mis on vajalik tuumala funktsioneerimiseks. Rohelise võrgustiku piiride muutmine Nursipalu harjutusvälja osas ei ole vajalik. Vajalikud keskkonnameetmed võimaliku negatiivse mõju leevendamiseks on kirjeldatud Nursipalu harjutusvälja arendusprogrammis ja Rõuge valla üldplaneeringus.

8.12 Munitsipaliseeritavad maad

Munitsipaalomandisse taotletavad valla ehitiste teenindusmaad on toodud planeeringu [lisana nr 10](#). Munitsipaalomandisse taotletavad maad on toodud planeeringu [lisana nr 11](#).

8.13 Kaitsealad

LOODUSKAITSEALA on looduskaitse või teadusliku väärtusega kaitseala looduslike protsesside, haruldaste ning hävimisohus olevate või kaitstavate taime-, seene- ja loomaliikide ning nende kasvukohtade ja elupaikade, eluta looduse, samuti maastike ja üksikute loodusobjektide säilitamiseks, kaitseks ja uurimiseks. Looduskaitseala territoorium jaguneb loodusreservaadiks, sihtkaitsevööndiks ja piiranguvööndiks.

Rõuge valla territooriumile jääb osaliselt kaks looduskaitseala:

Pähni looduskaitseala (Pähni looduskaitseala pindala on 277,4 ha. Pähni looduskaitseala võetakse kaitse alla:

1. väärtuslike elupaikade, looduse ja maastiku mitmekesisuse ning ürgilmelise puistu kaitseks;
2. nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisan nimetatud elupaigatüüpide – vanade loodumetsade (9010*)³ ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitseks;
3. nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisan nimetatud liigi, kes on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, kaitseks).

Timmase looduskaitseala (Kaitseala pindala on 383,8 ha. Timmase looduskaitsealal on kaitseesmärkideks looduslikud metsa- ning luhakooslused ning kaitsealused liigid kalakotkas (Pandion haliaetus) ja metsis (Tetrao urogallus).

MAASTIKUKAITSEALA ehk LOODUSPARK on haruldase või Eestile iseloomuliku loodus- või pärandkultuurmaastikuga kaitseala, mis on moodustatud looduskaitse, kultuuri- või puhkeesmärgil. Maastikukaitseala eritüüpina käsitletakse ka kaitse alla võetud parke, arboretumeid ja botaanikaedu. Maastikukaitseala (looduspargi) territoorium jaotatakse sihtkaitsevööndiks ja piiranguvööndiks.

Rõuge valla territooriumile jääb osaliselt üks looduspark ja üks maastikukaitseala:

- Haanja looduspark. Kaitseala pindala on 16991,7 ha ja kaitse-eesmärkideks:
- kaitsta, säilitada ja tutvustada Eesti kõrgeimat kuhjelist saarkõrgustikku, esinduslikke ürgorgusid, loodus- ja pärändmaastikke, looduse mitmekesisust ning aidata kaasa säästva puhkemajanduse arengule ning kaitsta kaitsealuste liikide elupaiku.
- kaitsta nende liikide elupaiku, mida nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need liigid on: I kategooriakaitsealused liigid; valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*) ja laanerähn (*Picoides tridactylus*), mis on ühtlasi II kategooria kaitsealused liigid; laanepüü (*Bonasia bonasia*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), rukkirääk (*Crex crex*), musträhn (*Dryocopus martius*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), sookurg (*Grus grus*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), hallpea-rähn (*Picus canus*), täpikhuik (*Porzana porzana*), händkakk (*Strix uralensis*), mis on III kategooria kaitsealused liigid.
- kaitsta elupaigatüüpe, mida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on: liiva-alade vähetoitelised järved (3110)3, vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130), vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), looduslikult rohketoitelised järved (3150), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210*), liigirikkad niidud lubjavesel mullal (6270*), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), rabad (7110*), siirde- ja õõtsiksood (7140), nõrglubja-allikad (7220*), liigirikkad madalsood (7230), liivakivipaljandid (8220), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad) (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), siirdesoo- ja rabametsad (91D0*);
- kaitsta nende liikide elupaiku, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab II lisas. Need liigid on: harivesilik (*Triturus cristatus*), mis on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*), rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*), saarmas (*Lutra lutra*) ja karvane maarjalepp (*Agrimonia pilosa*), mis on ühtlasi III kategooria kaitsealused liigid, ning paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*).
- Luhasoo maastikukaitseala. Kaitseala pindala on 798,3 ha ja põhieesmärk on Lõuna-Eestile iseloomuliku ja looduslikuna säilinud Luhasoo soo kaitse.

HOIUALA on kaitsealune loodusobjekt, kus kaitstakse Natura-liike ja elupaiku väljaspool kaitsealasid, tagamaks nende soodsat seisundit.

Rõuge vallas:

- Pärlijõe hoiuala
- Rõuge jõe hoiuala

Hoiualade kaitse-eesmärgid on leitavad:

<https://www.riigiteataja.ee/akt/13293063>

8.14 Pärandkultuuri maastikud

Haanja looduspark pakub oma mitmekesise looduse kõrval huvi ka rahvakultuuri ja ajaloo poolest. Haanja looduspargi puhul on kultuuripärandi ja traditsioonilise elulaadi kaitse osakaal suur.

Tänapäeval on taas muutunud aktuaalseks maastiku, kohtade ja kohapärimuse väärtustamine: on hakatud mõtlema pärandkultuuri (meie esivanemate elu ja tegevuse jäljed maastikul) kaitse korraldamisele. Talurahvakultuurist on pärandkultuuri kõrval pärit ka sellised nähtused nagu pärandkooslus kui taimkattetüüp ja pärandmaastik kui paikkonna kõlvikuline struktuur, mis mõlemad on välja kujunenud traditsioonilise maakasutuse tulemusena. Pärandmaastiku mõistes seotakse traditsioonilist maakasutust peegeldavad kõlvikud ja pärandkultuuri üksikobjektid üheks territoriaalseks tervikuks. Üksikobjektid on valdavalt maaga püsivas ühenduses, millele rahvaluule vallast lisanduvad kohamuistendid, kindlate kohtadega seotud mälestuste ülestähendused ja vanad kohanimed. (Tarang 2006)

Haanja looduspargi kaitsekorralduskava (Soesoo, Hade 2005) järgi on piirkonna turismikorralduse seisukohast olulisemad arheoloogilistest väärtused Rõuge kirikuaed ja linnamägi, mitmed asulakohad, kalmistud, kivikalmed ja ohvriallikas.

Arhitektuurilist väärtust omavad erinevatest ajalooperioodidest pärinevad hooned, millest tuntumad on Rõuge pastoraadi peahoone, Rõuge kirik, Rõuge kihelkonnakooli hoone, Viitina mõis ja viinavabrik. Arhitektuurseks väärtuseks tuleb kindlasti pidada ka Haanja piirkonna külaarhitektuuri. Haanja looduspargis on hästi säilinud arhitektuuriga Kokõmäe, ja Nogu küla.

Paljud arheoloogilised objektid ja arhitektuuriliselt väärtuslikud objektid seostuvad ka rahva pärimustega. Nii on ka Rõuge kihelkonnas levinud põlluharimisel rajanev püüasustus tähtsaks eelduseks kohapärimuse kujunemisel. Pärandkultuuriobjektid, mis peegeldavad Haanja looduspargile iseloomulikku maastikku, ajalugu ja inimesi, ent ka aegade ja hoiakute muutumist, väärivad teadvustamist ja säilitamist. Järgneva nimekirja koostamisel on kasutatud Kirjandusmuuseumi ja Eesti Rahvaluule arhiivi (2001) poolt kogutud pärimusi Haanja looduspargi territooriumile jäävate pärandkultuuriobjektide kohta (nii ainelisi kui ka nähtavaid märke). (Remmel ja Potter 2001)

- Kahrila järv ja Valgjärv - Seitse järve – seitse venda ulatasid käed: Kahrilajärv, Liinjärv, Valgõjärv, Suurjärv, Kaussjärv, Rattajärv, Vahtsõ-Nursi järv.
- Ratasjärv - Ratasjärv on nime saanud sellest, et kord sõitnud sealt mööda mõisaproua, kelle vankril tulnud ratas alt ära ja veerenud järve.
- Kaussjärv - nime saanud selle järgi, et kord möödunud järvest pastor, kellel kukkus ristimiskauss järve.
- Rõuge Suurjärv - arvatakse, et Suurjärv on oma praegusele kohale rännanud Viitina piirilt Suursoost. Veel räägitakse, et Rõuge vana kirik oma toredate kelladega vajunud all orus olevasse Suurjärve.
- Liinjärv - juttude põhjal on Liinjärve algne asukoht olnud Kokõjüri külas ja endist aset kutsutakse Järvesooks.
- Tõugjärv - räägitakse et Tõugjärv on tulnud Paaburissa küla alt ära ja asemele on jäänud Loogsoo.
- Handimiku küla - Küla on nime saanud seal elanud püha mehe Handi Miku järgi

- Rõuge Maarja kirik - 1613 esmamainitud kivikirik oli rajatud arvatavasti juba enne Liivi sõda. Selle põhjasõjas hävinud kiriku asemele püstitati 1729-30 praegune maakiviehitus: lihtne segmentkaarsete akende saalruum, millel puudub iseseisev kooriosa. Ulatuslik ümberehitamine tehti 1860: seinu kõrgendati u. meetri võrra.
- Rõuge kiriku legendid on seotud Maarja nimega. Üks legend räägib, et kiriku kohaks valiti mägi, kus Maarja nimeline naine oli kivi peale puhkama istunud. Teine legend räägib, et Rõuge kirik ei tahtnud enne valmis saada, kui leidis naine, kes oli nõus kiriku võtmeid kandma. See naine oli Maarja, kes müüriti kiriku müüri sisse. Rõuge kirikut kutsutakse ka Maarja kirikuks. Rõuge alevik on saanud oma nime Rõuge kiriku järgi. Rõuge kirik ja kirikuaed on muinsuskaitse all.
- Ristimägi Nogo ja Toodsi vahel - Vanasti on sinna maetud surnuid ja tehtud puude peale riste. Ristimägi oli hirmus kõrge ja alati oli väga palju raskusi sinna ülesminekul, ta oli inimestel, kes teiselpool elasid nagu ristiks kaelas.
- Rasva küla ja Kerikumägi küla -kaugemalt tulnud teekäijale—kahemõttelisi reageeringuid tekitav külanimi. Kerikumäele oleks ehitatud Rõuge kirik, kui mäe juures oleks olnud ka järv.
- Vihtla järv - Kalevipoeg on teinud Vihtla järve, et sinna sauna tarvis vihta kasta.
- Kurgjärv - Rootsi sõja ajal olevat keiser matnud Kurgjärve kaldale kulda
- Meegumägi - Meegomäele arvatakse olevat maetud Rootsi kindral. Kindrali nimi olevat olnud Megoma.
- Perätjärv ja Toroskimägi - räägitakse, et järv on tekkinud sellest, et seal kus üks purjus vanamees oli öö otsa ringi käinud jäi järele vesi, teisele poole aga tekkis mägi, mida hüütakse Toroskimäeks.

8.15 Muinsuskaitse

Mälestiste kaitsevööndid peavad reguleerima planeerimist ja ehitamist nii, et säiliks Rõuge valla muinsusmälestised ning oleks võimalik taastada ajaloolist arhitektuurikeskkonda, võimaldades selliselt ajaloolise miljöökomponendi abil kvaliteetruumi laiendada. Muinsuskaitseobjektid Rõuge vallas on ära toodud tabelis [lisa 8](#).

Muinsuskaitseameti loata on kinnismälestise kaitsevööndis keelatud:

- maaharimine, ehitiste püstitamine, teede, kraavide ja trasside rajamine ning muud mulla- ja ehitustööd;
- puude ja põõsaste istutamine, mahavõtmine ja juurimine.

8.16 Jäätmekäitlusmaa

Rõuge valla territooriumil asub kaks suletud prügilat – Sänna ja Ruuga, käigusolevaid prügilaid valla territooriumil ei ole. Üldplaneeringuga ei nähta ka ette uute prügilate rajamist.

Rõuge alevikus asub Rõuge jäätmeoidla, kus kogutakse eriliigilisi jäätmeid (k.a. ohtlikud jäätmed).

Planeeringuga nähakse ette Rõuge (asub Handimiku külas) ja Suurõ-Ruuga kompostimisväljakute rajamine.

9. TEHNILINE INFRASTRUKTUUR

9.1. Teed

Valla üldplaneeringuga käsitletavat teed jagunevad järgmiselt:

- riigimaanteed (teekaitsevöönd 50 m);
- kohalikud teed (teekaitsevöönd 20 m);
- tänavad (teekaitsevöönd 5m).

Rõuge valla üldplaneeringuga nähakse ette teede ehitamine uutesse elamu- ja tootmispiirkondadesse. Samuti taastatakse vajadusel ajalooliselt kujunenud teede asukohad. Teede rajamine avalikult teelt uutele elamu- või tootmisaladele on ala arendaja kohustuseks.

Toimub ka olemasolevate teede remont ning vajadusel laiendamine.

9.1.1. Riigimaanteed

Valla territooriumil on riigimaanteed 141 km.

Tabel 6. Suuremad Rõuge valda läbivad teed ja keskmine liikumistihedus (autot ööpäevas):

Tee nr	Maantee nimetus	Keskmine liiklustihedus valla territooriumil (autot ööpäevas)	Loenduse aasta
67	Võru-Mõniste-Valga	1099-529	2012
25110	Sänna-Luhametsa-Tsooru	38	2010
25111	Jaama-Ristemäe	69	2010
25112	Rõuge-Vastse-Roosa	169-120	2010
25131	Rõuge-Verijärve	388	2010
25132	Rõuge-Vastseliina	39	2010
25134	Sõmerpalu-Mustahamba	327-280	2010
25143	Saarlasõ-Kääraku	40-32	2010
25148	Rõuge-Kurgjärve-Haanja	651(Ala-Rõuges)	2010
25154	Plaani-Kokõmäe	30	2010
25157	Rõuge rahvamaja tee	211-190	2010
25184	Metstaga-Sadramõtsa	8	2012
25186	Rõuge-Rebäse-Haanja	214-191	2010
25188	Kaugu-Hurda	24	2010
25195	Käätso-Rõuge-Luutsniku	1402-270	2010
25203	Rõuge haigla tee	42	2012
25204	Ööbikuoru tee	223	2010
25215	Nursi-Rõuge	188-175	2010
25226	Kellämäe tee	24	2010
25227	Viitina-Heibri	8	2010
25248	Antsla-Sänna	301	2010
25249	Sänna-Rõuge	268-184	2010

Riigimaantee-äärset tegevust reguleerib teeseadus, millest tulenevalt on riigimaanteedel 50 meetrit lai teekaitsevöönd (mõlemal pool äärmise sõiduraja teljest), mille ulatuses võib tee valdaja kitsendada maaomaniku tegevust: hoonete ehitamine, haljastuse rajamine.

Kõigil riigimaanteedel on ka sanitaarkaitsevöönd, mille ulatus oleneb liiklussagedusest vastavalt tee projekteerimise normidele ja nõuetele. Riigimaanteeade sanitaarkaitsevööndis ei ole elamuehitus soovitatav.

Ristmikel nähtavuskolmnurga alasse rajatava heki, aia või muu nähtavust piirava objekti kõrgus võib olla maksimaalselt 1,0 m.

Ettepanek on õuealasad läbivate riigimaanteeade puhul näha ette tee tolmuwabaks viimine vähemalt õueala ulatuses. Maanteeameti lõuna regioon ei võta kohustusi antud ettepaneku täitmiseks.

9.1.2. Kohalikud maanteed

Üldplaneeringuga määratakse kohalikud teed ning avalikuks kasutamiseks määratud teed (vt [lisa 9](#): Rõuge valla territooriumil avalikuks kasutamiseks määratud erateed). Avalikuks kasutamiseks määratud erateede omanikega sõlmitakse tee kasutamise leping. Lepingu järgi peab omanik võimaldama takistamatult teel liiklemist, hoidma korras teega külgneva kaitsevööndi ala, teostama omanikujärevalvet. Vallavalitsus kohustub pidama tee kohta registrit, nimetama teehoiu eest vastutava isiku, korraldama tee tähistamise ja liiklust reguleerivate märkide paigaldamise, teostama tee remonti tulenevalt teehoiukavast, teostama või organiseerima teelõigu remondi, kui teetamm on üleujutuste, tulvavete või muude loodusjõudude poolt kahjustatud või ära uhitud. Teostama tee profileerimist vähemalt kaks korda aastas ning teostama talveperioodil tee lumetõrjet.

Avalikuks kasutamiseks määratud teed on kajastatud teeregistris. Vastavalt vajadusele hakatakse erateid võõrandama.

Võru maakonna teemaplaneeringus “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” on välja toodud ka vallas asuvad ilusad teelõigud. Ilusad teelõigud on looklevad, maastiku struktuuri silmas pidavad, vanu teekohti järgivad maastiku elemendid. Neilt avanevad kaunid panoraamsed mosaiiksed maastikuvaated. Neid teelõike võiks rakendada eelkõige turismimarsruutide koostamisel, samuti oleks kohati tarvilik rajada peatumiskohad, et liiklust teel mitte häirida.

Tabel 7. Vallas asuvad ilusad teelõigud

Teelõikude piirkonnad	Iseloomulikud väärtused
Sänna-Rõuge-Haanja (ürgoru piirkond ja trassid)	Ilusad teelõigud kulgevad Sänna mõisaasulast kahel pool piki Rõuge ürgorgu, tuues esile kauneid vaateid järvistule ja minnes äkiliste tõusudena üle Haanja kuppelmaastikule ning jõudes välja Suure Munamäe jalamile. Kõige kontsentreeritum kultuuri- ja ajaloomälestiste piirkond. Haanja asula läheduses paiknevad

	mitmed omanäolised säilinud ajaloolise hoonestusega külad.
Viitina-Saarlase-Krabi (piirkonnad ja ühendustrass)	Trass koosneb tinglikult kolmest omavahel ühendamata lõigust: Viitina mõisakohast ja järvest koos Meegomäega.

9.1.3. Parkimiskohtade planeerimise üldised põhimõtted

Uute alade planeerimisel tuleb parkimiskohad paigutada peamiselt kruntidele, vältides teedel parkimist. Plaanis on järgmistel aladel uute parklate rajamine või olemasolevate parklate uuendamine:

- Ala-Rõuge parkla
- Kaussjärve äärsed parkimiskohad
- Uue tervisekeskuse parkla
- Jaanipeebu kalmistu parkla
- Sänna mõisa parkla
- Järveasaare laululava teenindamiseks Viitina parkla
- Vana kalmistu parkla
- Staadioni tänava parkla
- Nogopalu kalmistu parkla
- Rõuge rahvamaja parkla

9.2. Jalgteed ja jalgrattateed

Jalgtee ja jalgrattatee on tee, mis on ehitatud või kohandatud kas ainult jalakäijate, nii jalakäijate kui ka jalgratturite liiklemiseks. Rõuge vallas on jalg ja jalgrattateed suures osas välja ehitamata. Üldplaneeringu eesmärgiks jalgteede ja jalgrattateede võrgustiku järk-järguline väljaarendamine.

Jalgrattateed on määratud Võru maakonna jalgrattateede teemaplaneeringuga. Lisaks nähakse ette täiendavaid kergliiklusteid.

Arendamise üldpõhimõtted:

- Rõuge alevikus

Planeeringuga nähakse ette Rõuge alevikku ja selle lähiümbrusse jäävate kõrvalmaanteede Rõuge-Kurgjärve-Haanja, Kätso-Rõuge-Luutsniku, Rõuge-Krabi-Vastse-Roosa, Sänna-Rõuge, Nursi-Rõuge lõikudele jalgtee ja jalgrattatee rajamine sõidumugavuse ning liiklusohutuse taseme tõstmiseks, ristmike optimaalsete lahenduste leidmiseks ja kergliiklejatele liiklusohutuse tagamiseks. Jalg- ja rattarajad Rõuge tänavatele (Rõuge parki jalgtee ja jalgrattatee marsruudil Rõuge lasteaed–Viitina ristmik).

- Valla ülejäänud piirkondades

Erateede avalikuks kasutamiseks lepingute sõlmimine, eriti roheline võrgustiku alal kergliikluse soodustamiseks.

Uued perspektiivsed jalgteed ja jalgrattateed on:

- Rõuge keskus – Mustahamba – Nursi – Sõmerpalu
- Võru – Haanja – Rõuge
- Rõuge – Kurgjärve – Haanja

- Rõuge – Viitina
- Rõuge koolimaja – kolme tee haru
- Viitina ristmik – lasteaed
- Rõuge – Jaanipeebu kalmistu
- Rõuge asulast korterelamuteni
- Rõuge – Rebäse – Haanja
- Rõuge asulasisene tee
- Nursi – Võru valla piirini

9.3. Liikluskorraldus

Rõuge vallas on vajalik pöörata tähelepanu taluõuesid läbivate teelõikude ohutuks muutmiseks. Lahendada tuleb teega kaasnevate mõjude (tolm, müra, vibratsioon jne) minimaliseerimine teede lähedusse jäävate elamute piirkonnas.

Ohtlikud, talude õuesid läbivad teelõigud on näiteks:

Kaugu–Hurda (25188) tee ca 3,6 kilomeetril Jaani katastriüksuste (69701:003:0331) ja (69701:003:0332) vahel.

Plaani–Kokemäe (25154) teel Kokemäe külas Kiigemäe katastriüksuste (69701:005:0172) ja (697:005:0173) vahel.

Sõmerpalu–Mustahamba (25134) teel Tsirgupalu külas katastriüksuste Tsirgupalu (69701:001:0026) ja Linnupalu (69701:001:1030) vahel.

Rõuge aleviku liikluskorraldus muutub paremaks peale Rõuge aleviku jalgteed ja jalgrattateed projekti elluviimist. Vajalik on muuta riigimaanteed ohutumaks läbi uute teetrasside rajamise, ohtlikes kohtades piirkiiruste alandamise jms.

9.4. Tehnovõrgud

9.4.1. Veevarustus ja kanalisatsioon

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamine peab toimuma Rõuge Vallavolikogu poolt vastu võetud Rõuge valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastani 2025 kohaselt, millega arvestatakse detailplaneeringute koostamisel ja projekteerimistingimuste väljastamisel.

Perspektiivsed võrgud:

- Rõuge aleviku ja selle lähiümbruse vee- ja kanalisatsioonitaristu ehitus ja renoveerimine.
- Külades olemasolevate või uute puurkaevude juurest kuni majadeni veehaarete välja ehitamine.

Uute elamute ehitamisel elamumaa sihtotstarbega on soovitatav liituda ühiskanalisatsiooniga, selle puudumisel rajada omapuhasti. Piirkonnas, kus omapuhasti rajamine pole lubatud (lähtuvalt Haanja Looduspargi piirangutest), tuleb kanalisatsioon lahendada väljaveoga mahutiga. Reoveekogumisalal on ühiskanalisatsiooniga liitumine kohustuslik liitumispunkti või magistraalitorustiku olemasolul ning omapuhasti rajamine pole lubatud.

Sadevesi

Suuremate kõvakattega platside ja parklate rajamisel on soovitatav kogunev sadevesi enne ärajuhtimist puhastada õli- ja liivapüüduriga. Sadevee suunamine naaberkinnistule on keelatud. Suuremate platside puhul tuleb teostada eraldi projekteerimine ja vajadusel hinnata sadevee puhastamise vajadust.

9.4.2. Energeetika

Rõuge vallas on koostatud Rõuge valla energiakasutuse arengukava aastani 2020, mis vaatab komplekselt kogu valla energiakorraldust ning kõiki energia- ja kütusevarustuse süsteeme.

Rõuges propageeritakse ja soodustatakse taastuvate energiaallikate kasutamist, näiteks tuule-, vee- ja päikseenergia. Valla tegevuste eesmärgiks energiavaldkonnas on propageerida taastuvenergia tootmise kaasaegseid lahendusi ning teha ulatuslikku energiasäästualast teavitustööd, milleks on loodud SA Rõuge Energiakeskus. Järgnevate aastate jooksul viiakse mitmed Rõuge valla omandis olevad avalikud hooned üle taastuvenergiale (nt vallamaja, rahvamaja jne).

9.5. Jäätmekäitlus

Rõuge vallas on rakendunud korraldatud olmejäätmete vedu, seega kõigil jäätmetekitajatel peavad olema individuaalsed kogumisvahendid või ühised jäätmete kogumisvahendi kasutamise lepingud (va erijuhud).

Korraldatud jäätmevedu on rakendatud kogu valla territooriumil, mis on jagatud kaheks tasandiks. I tasandi moodustavad tihedama asustusega asulad (Rõuge alevik, Viitina ja Nursi küla), kus korterelamutes peab jäätmekonteineri tühjendus toimuma vähemalt kord kuus ja eramutes vähemalt kord kvartalis. Ülejäänud hajusalt asustatud valla territoorium moodustab II tasandi, kus tühjendussagedus elamutes ja kokkukandepunktides on vähemalt üks kord kvartalis. Ettevõtjatel, juriidilistel isikutel ja asutustel on olenemata tasandist konteineri tühjendussagedus vähemalt üks kord kuus.

Konteinerite olemasolu eest avalikes kohtades vastutab kohalik omavalitsus. Prügikastid tuleb paigutada supelranda, parklate, matkaradade ning puhkepaikade vahetusse lähedusse. Kogumisvahendi omanik või haldaja vastutab kogumisvahendi korrasoleku ja selle ümbruse korra ja puhtuse eest. Kogumisvahendid peavad olema puhtad, terved ja korralikult suletud, et vältida sademete, niiskuse ja loomade pääsemist kogumisvahenditesse. Kogumisvahend peab asuma kõval tasasel alusel prügiveoautole ligipääsetavas kohas. Juurdepääs konteinerile peab olema talvel lumest puhas. Jäätmete äravedu korraldab kogumisvahendi omanik või haldaja oma vahenditega või kokkuleppel spetsialiseeritud jäätmekäitlusettevõttega. Territooriumi valdaja peab tagama Rõuge valla jäätmehoolduseeskirja täitmise.

Planeeringuga määratakse järgmised jäätmemajanduse objektid:

- Rõuge kompostimisväljak (Handimiku külas)
- Suurõ-Ruuga kompostimisväljak
- Jäätmepunktid külakeskustesse

9.6. Maaparandussüsteemid

Maaparandusvõrguga kaetud maa-alad on välja toodud piirangute kaardil. Enne hoonete ehitamist tuleb olemasolevad maaparandussüsteemid projekteerida ja ümber ehitada selliselt, et säiliks maade kuivendamine. Olemasolevate maaparandussüsteemide aladel tehtavad ehitustööd tuleb kooskõlastada Põllumajandusametiga. Nursipalu harjutusväljal tehtavad maaparandustööd tehakse ehitusprojekti ning sellele tehtava keskkonnamõju hindamise alusel.

9.7. Elekter

Elektrivõrke vallas haldab Elektrilevi OÜ. Olemasolevad põhiliinid jäävad samadele trassidele ja rekonstrueerimine toimub vastavalt Eesti Energia arengukavale ja liinide tehnilisele seisukorrale. Täiendavate liinide väljaehitamine toimub projektipõhiselt seoses liitumissooviga.

Elektrivõrgu laiendamiseks tuleb rajada täiendavalt alajaamu. Haanja looduspargi territooriumil ja miljööväärtuslikel aladel tuleb paigaldada kõik uued liinid maakaablitena, mujal vallas on see soovituslik. Alajaamade rekonstrueerimisel tuleb need võimaluse korral viia välja mälestiste kaitsevöönditest.

9.8. Kaugküte

Rõuge valla üldplaneeringuga nähakse ette ühe kaugküttepiirkonna loomine Rõuge alevikku korrusmajade piirkonda maakasutuse joonisel määratud ulatuses.

11. RÕUGE VALLA ESIALGSE RISKIANALÜÜSI TULEMUSED

11.1. Võimalike ohtude analüüs

11.1.1. Ohtude järjestamine kahjuliku mõju alanemise järjekorras

Tabel 8. Ohtude järjestamine vallas kahjuliku mõju alanemise järjekorras

Oht	Tõenäosus ohu realiseerumiseks (suur/keskmine/väike). Kus võib oht kõige tõenäolisemalt realiseeruda? Põhjendused.	Millised on ohu realiseerumisel kaasnedavad võivad raskeimad kahjulikud tagajärjed			
		elule ja tervisele	KOV toimimisele	keskkonnale	varale
Tulekahjud hoonetes	Tõenäosus keskmine (3), kuna vähemalt üks kord viimase viie aasta jooksul on toimunud tulekahju. Kõige tõenäolisem on tulekahju tekkimine puitkonstruktsioonidega ahiküttega vanemates elamutes, kus kütteseadmed ei vasta tuleohutusnõuetele, kuid nende kasutamist jätkatakse. Sellistes elamutes elab umbes 1500 inimest. Sotsiaalkorterites on esinenud hooletust lahtise tulega ümberkäimisel, suitsetamist alkoholijoobes jne.	(C) Tagajärjed elule ja tervisele võivad olla rasked, kuna tulekahjus võib mõni inimene hukkuda	(B) KOVs toimuvad tulekahjud avaldavad kõige suuremat mõju elutähtsale teenusele – tulekustutus- ja päästetööd, kuna suuremate tulekahjude korral on päästekomandod seotud sündmuse lahendamise ja mistõttu muudesse õnnetuskohtadesse jõudmine hilineb. Kuigi toime elutähtsale teenusele võib olla vähetähtis, võib see teises õnnetuspaigas abi ootajatele kaasa tuua väga raskeid tagajärgi.	(A) Hoonete tulekahjude korral on mõjud keskkonnale tavaliselt vähetähtsad, piirdudes õhu ja pinnase kohatise saastamisega	(C) Kahju varale on tulekahju korral raske, kuna kahjusumma võib ületada 6400 eurot
Metsa-, rabatulekahju	Tõenäosus suur (4), kuna vähemalt üks kord viimase viie aasta jooksul on toimunud tulekahju. Tõenäosust suurendab Nursipalu harjutusvälja	(C) Tagajärjed elule ja tervisele võivad olla rasked, kuna	(B) KOVs toimuvad metsa ja raba tulekahjud toovad päästemeeskondadele palju tööd, mille tõttu võib viibida teistesse õnnetuskohtadesse	(C) Mõjub hukastuslikult ökosüsteemile, kahjustub nii fauna kui floora	(C) Kahju varale on tulekahju korral raske, kuna kahjusumma võib ületada 6300 eurot.

	ulatuslikum kasutuselevõtmine. Kõige tõenäosem on tulekahju tekkimine pikaajalisel põuaperioodil, metsad moodustavad üle poole valla territooriumist.	tulekahjus võib mõni inimene hukkuda	jõudmine		
Tormid ja erakorralised loodusnähtused	Tõenäosus suur (4) Igal aastal on toimunud mingi sündmus	(B) Tagajärjed elule ja tervisele võivad olla kerged	(B) Lühiajalised häired elutähtsate teenuste toimimises	(B) Puude kahjustused, puhastusseadmete töö häired	(C) Kahju suurus võib ulatuda 6300 euron.
Plahvatused	Väike tõenäosus (2)	(D) Tagajärjed väga rasked	(D) Elutähtsate teenuste mittetoimimine vähendab oluliselt elukeskkonna turvalisust	(B) Eluslooduse kahjustused	(D) Kahju suurus kuni 32 000 eurot.
Elektrienergiastüsteemide avariid	Tõenäosus suur (4)	(B) Tagajärjed elule ja tervisele võivad olla kerged	(B) Lühiajalised häired elutähtsate teenuste toimimises	(B) Eluslooduse kahjustused	(B) Kahju suurus kuni 3200 eurot.
Kommunaalsüsteemide avariid	Tõenäosus keskmine (3)	(B) Tagajärjed elule ja tervisele võivad olla kerged	(B) Lühiajalised häired elutähtsate teenuste toimimises	(A) Vähetähtsad õhu ja pinnase ja veekogude saastumised	(B) Kahju suurus kuni 3200 eurot.
Transpordiõnnetused	Tõenäosus keskmine (3), riigimaanteid on ca 150 ja reljeefist ning ilmastikust tingituna on oht	(C) Tagajärjed elule ja tervisele võivad olla	(B) Lühiajalised häired elutähtsate teenuste toimimises	(B) Eluslooduse kahjustused	(C) Kahju suurus kuni 6400 eurot.

	transpordiõnnetuseks olemas	rasked, kuna mõni inimene võib hukkuda			
Õnnetused veekogudel	Tõenäosus keskmine (3) veekogude arv suur	(C) Tagajärjed elule ja tervisele võivad olla rasked, mõni inimene võib hukkuda	(B) Lühiajalised häired elutähtsate teenuste toimimises	(A) Kahjustused, veekogude saastumine	(B) kahju suurus kuni 3200 eurot.
Valla elanike arvu vähenemine	Tõenäosus keskmine (3), tõenäosust võib suurendada mürafooni kasv inimeste elukeskkonnas	(A) Tagajärjed tervisele on vähesed	(C) Elanike arvu vähenemine mõjutab valla üldist toimimist	(A) vähene mõju	Kahju suurust raske prognoosida
Tööpuudus	Tõenäosus keskmine (3)	(B) Tagajärjed võivad põhjustada tervisehäireid ja on suitsiidi oht	(B) Mõjutab üldist elukeskkonda	(A) vähene mõju	(B) Kahju suurus kuni 3200 eurot.
Sidesüsteemide avariid	Tõenäosus väike (2), seotud eelkõige energiasüsteemide ja infosüsteemide avariidega	(B) Tagajärjed võivad teatud juhtudel olla rasked	(B) Lühiajalised häired elutähtsate teenuste toimimises	(A) vähene mõju	(B) Kahju suurus kuni 3200 eurot.

11.1.2. Ennetusmeetmed kahjulike tagajärgede vältimiseks või leevendamiseks

Tabel 9. Ennetusmeetmed kahjulike tagajärgede vältimiseks või leevendamiseks

Oht	Ennetusmeetmed/vajadus üldplaneeringu täpsustamiseks	Ennetusmeetme rakendaja või selle täitmise jälgija
Tulekahjud hoonetes	Suitsuandurite paigaldamine, ennetustöö, tuletõrje veevõtukohtade rajamine, heakorrakampaania heina niitmiseks	KOV, MTÜ, Päästeamet, hoonete ja kinnistute omanikud
Metsa-, rabatulekahju	Liikumispüüangud põuaperioodil, veevõtukohtade rajamine, ennetus- ja teavitustöö, tuleohtu põhjustavate sõjaliste harjutuste katkestamine põuaperioodil tulehtlikes metsades ja rabades.	RMK, KOV, Päästeamet, Kaitsevägi
Tormid ja erakorralised loodusnähtused	Tehnika olemasolu tagamine, teeäärte hooldustööd,	Eesti Teed, KOV, ettevõtjad
Plahvatused	Ennetustöö, töötajate kvalifikatsiooni pidev täiendamine, heakorratööd territooriumil ja selle vahetus läheduses	KV logistikakeskus, Päästeamet, KOV
Mürafooni suurenemine	Leevendavate meetmete kasutuselevõtt; kasutuskoormuse vähendamine; negatiivseid mõjusid, mida ei ole õnnestunud vähendada, ärajätmine; negatiivsete mõjude kompenseerimine	KOV, Kaitsevägi, kohalikud inimesed
Elektrienergiatsüsteemide avariid	Süsteemide hooldus ja töökindluse tõstmine, kaabelvõrkude laiaulatuslik kasutamine, reservseadmete olemasolu	EE
Kommunaalsüsteemide avariid	Hooldustööd ja investeeringud võrkudesse	Rõuge Kommunaalteenus, KOV
Transpordiõnnetused	Liikluskorralduse parendamine, ennetustöö, teede korrashoid,	Maanteeamet, Politsei, KOV
Õnnetused veekogudel	Ujumise algõpetus, vetelpääste olemasolu avalikes randades, ennetustöö	Rõuge Põhikool, KOV, Päästeamet
Tööpuudus	Ümberõppe korraldamine, ettevõtlustoetuse meetmete väljatöötamine	Tööhõiveamet, KOV
Sidesüsteemide avariid	Seadmete hooldamine, reservtoite olemasolu	Teenusepakkujad

11.2. Varutoiteallikate vajadus pikaajaliste elektrikatkestuste puhuks

Tabel 11. Varutoiteallikad pikaajaliste elektrikatkestuste puhuks

Ettevõtte, asutus	Asukoht	Vajalike generaatorite võimsus (kW) ja kogus
Kaitseväge Logistikakeskus	Sänna küla	
OÜ Rõuge Kommunaalteenus	Rõuge alevik, Viitina küla, Nursi küla	15 kW, 1 tk 8 kW, 3 tk
Kauplused	Rõuge alevik	8 kW, 2 tk
Loomakasvatustalud	Rõuge vald	8 kW, 3 tk

11.3. Ettepanekud kohalikule omavalitsusele elutähtsate objektide järjestuseks elektrikatkestuste likvideerimisel

1. Hooldekodu, tervisekeskus
2. Lasteaed
3. Kool
4. Vallamaja

12. KSH KOKKUVÕTE

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) objektiks on välja töötatud Rõuge valla üldplaneeringulahendus, mis koosneb üldplaneeringu seletuskirjast ning kaardimaterjalist. Üldplaneeringu eesmärgiks on luua eeldused Rõuge valla tasakaalustatud ning terviklikuks arenguks, keskendudes otsese maakasutuse perspektiivi ja selle elluviimise tingimustele väljatöötamisele järgneva kümne aasta kohta. Kuna Rõuge Vallavolikogu otsustas oma 28.02.2012. a otsusega nr 9 „Nursipalu piirkonna kajastamine Rõuge valla üldplaneeringus“, et Nursipalu piirkonda tuleb kajastada Rõuge valla koostatavas üldplaneeringus, on sellele teemale võrreldes teiste maakasutusvaldkondadega rohkem tähelepanu pööratud.

Et jääda üldplaneeringuga samadesse raamidesse, ei antud keskkonnakaitsest hinnangut olemasolevale olukorrale ning hetkel tegutsevatele ettevõtetele. KSH aruande eesmärk on anda avalikkusele ja Rõuge Vallavalitsusele ning Rõuge Vallavolikogule informatsiooni koostatud üldplaneeringu lahendusega rakendamise võimalike kaasnevate tagajärgede kohta.

Keskkonnamõju strateegiline hindamise eripäraks ruumilise planeerimise puhul on see, et KSH aruanne ei ole juriidiliselt sama jõuga kui planeering (üldplaneering, detailplaneering vms). Seetõttu peab hindamise käigus seatud keskkonnatingimused viima sisse hinnatavasse planeeringusse KSH eksperdi, planeeri ja kohaliku omavalitsuse koostöös. Sellisel juhul muutuvad seatud keskkonnatingimused edasisel projekteerimisel ja arendustegevusel siduvaks.

Rõuge valla üldplaneeringu koostamise protsessis ei ole välja töötatud alternatiivseid planeeringulahendusi, mis vajaksid KSH tasandil omavahel hindamist. Üldplaneeringu koostamine on üles ehitatud järjepideva ja pikaajalise protsessina, alates 2004. aastast, kuhu on kokku koondatud erinevad ettepanekud ja eesmärgid ning kujundatud ühtne terviklahendus. Planeeringulahendus on pidevas muutumises, kuni jõutakse heaks kiidetud lõpplahenduseni.

Rõuge vallas on loodud turvalised tingimused elanike heaoluks ja arenguks, elukeskkonna kõrge kvaliteedi säilitamiseks ja keskkonnasõbraliku ettevõtluse tekkeks ning arenguks. Rõuge valla hetke maakasutust iseloomustab selge funktsionaalne jaotus: aleviku lääneosas on tootmiskaad, järvede ümber „rohealad“, keskosas äri- ja teenindusalad ning ülejäänud aladel elamu- ja üldkasutatavate hoonete alad. Olemasolev maakasutus annab Rõuge alevikust selge tervikpildi. Alevikus asuvad ka selge kasutusega maatulunduskaad, kuid nende edaspidise juhtotstarbe tingib alade lähiümbrus. Seetõttu ei tooks üldplaneeringu mõistes 0-alternatiivi rakendamine (maakasutuse arendamine läbi detailplaneeringute ja otsustuskorras maasihtotstarbe määramise) kaasa olulisi negatiivseid tagajärgi ega põhjustaks erinevate alade omavahelisi konflikte.

Nursipalu harjutusvälja on kaitsevälalased õppusteks kasutanud peaaegu kogu taasiseseisvuse aja. Alaline luba Nursipalu ala kasutamiseks riigikaitse väljalõppe läbiviimiseks anti Vabariigi Valitsuse korraldusega 06.11.2001 ning harjutusvälja kogupindalaks määratleti ca 3100 ha. Harjutusväljast ca 100 ha moodustas endise raketibaasi ala, mis on määratletud riigikaitsemaana.

Ülevaate sellest, missugustel aladel ja millist harjutustegevust planeeritakse läbi viia, saab iga-aastaselt koostatavast kalenderplaanist, mis on toodud harjutusvälja informatsiooni avalikustaval leheküljel <http://harjutusvali.mil.ee>. Harjutusvälja kasutuskooormus on olnud pidevas muutumises: kui 2006. aastal kasutati harjutusvälja 106 päeval aastas, siis alates 2008. aastast on kasutuskooormus olnud 170–200 päeva aastas. Siinkohal on oluline, et rohkem müra tekitavad harjutustegevused on hetkel koondatud Nursipalu linnakualale, mille maakasutuse sihtotstarve on riigikaitsemaa ning selle suuruseks on *ca* 99 ha.

Harjutusvälja planeerimisdokumentides on tõdetud, et hetkel on võimalik harjutusväljal teostada ainult esmaseid laskeharjutusi. Seega võib eeldada, et tulevikus harjutusvälja kasutuskooormus kasvab ning seda mitte päevade arvu, vaid igapäevaselt teostatavate harjutustegevuste intensiivsuse mõistes.

Väljatöötatud üldplaneeringulahenduses on vastavalt Kaitseministeeriumi soovidele kajastatud harjutusvälja ala senises suuruses, planeeritavad laskealad ja planeeritav harjutusvälja kasutuskooormus vastavalt arenguprogrammiga tehtud ettepanekule. Täpsustatud on harjutusvälja kasutusega seotud tingimusi vastavalt volikogu poolt tehtud otsusele.

Ajaliste piirangute analüüs näitab, et kogu planeeringuprotsessi vältel on täpsemaks muutunud harjutusvälja kasutamise seotud ajalised piirangud. Uuendatud arendusprogrammis on täpsustatud ajaliste piirangute sisu ning välja on toodud kasutuskooormus nädalale lõikes. Eeltoodu on väga positiivne, kuna annab elanikele võimaluse olla paremini informeeritud ja planeerida täpsemini oma igapäevaseid tegemisi.

Enne käesoleva üldplaneeringulahenduse väljatöötamist on pidevalt muudetud harjutusväljal asuvate laskealade asukohti ja suurusi. Lõpplahenduses on leitud variant, mis arvestab tänaste teadmiste juures maksimaalselt alal paiknevate loodusväärtuste asukohti.

KSH käigus käsitleti planeeringulahenduse rakendamisega kaasnevaid keskkonnamõjusid järgmiste keskkonnamelementide suhtes:

- pinna- ja põhjavesi ning pinnas;
- välisõhu kvaliteet;
- bioloogiline mitmekesisus, sh looduskaitse ja roheline võrgustik;
- maastik ja kultuuripärand, sh väärtuslikud maastikud;
- elanikkonna heaolu ja tervis;
- sotsiaal-majanduslik keskkond;
- jäätmete.

Mõju pinna- ja põhjaveele ning pinnasele:

Eesti Geoloogiakeskuse poolt koostatud Eesti põhjavee kaitsuste kaardi (M 1:400 000) andmetel on põhjavesi Rõuge valla lääneosas suhteliselt kaitstud ehk madala reostustundlikkusega (moreeni paksus 20–50 m) ning Rõuge alevikus ja valla idaosas kaitstud ehk väga madala reostustundlikkusega (moreeni paksus üle 50 m). Seega võib

eeldada, et mistahes maakasutusega, sh tootmistegevusega, mille käigus võib pinnasesse sattuda saasteaineid (näiteks parkimisplatsidelt või tootmisaladelt sadevete immutamise pinnasesse), ei kaasne otsest ohtu piirkonna põhjavee kvaliteedile.

Nursipalu harjutusväljal on pinna- ja põhjaveeseiret läbi viidud üks kord aastas alates 2009. aastast (2009, 2010, 2011, 2012) ning seire tulemused näitavad, et senise tegevuse tagajärjel ei ole raskemetallide jääke tuvastatud.

Kuna Nursipalu arendusvälja arendamisel kasvab kasutuskooormus just kaudtulerehvade kasutamise osas, suureneb võrreldes tänasega oluliselt ka võimalik pinnasereostuse oht – seda just sihtmärgialal, lõhkamiskohas ning käsigranaadi viskealal.

Üldplaneeringuga on määratud reoveekogumisalad ja hetkel ühisveevärgiga kaetud alad Rõuge vallas. Reoveekogumisalad on määratud olemasolevate tarbijate arvu järgi ning need on alad, kus reovee kogumine on kohustuslik. Teise vee- ja kanalisatsioonisüsteemi reguleeriva alana tuleks üldplaneeringus käsitleda perspektiivseid ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga kaetavaid alasid.

Kuna väljatöötatud üldplaneeringu lahendusega ei nähta ette kehtivate võõndite ulatuse muutmist, ei kaasne Rõuge valla üldplaneeringu rakendamisega olulist ohtu keeluvõõnditega seatud eesmärkide täitmisele.

Mõju välisõhu kvaliteedile:

Peamist mõju piirkonna välisõhu kvaliteedile toob kaasa soojusenergia tootmine. Väikseima mõjuga on kütteõli ning suurima mõjuga põlevkivi ja kivisöe kasutamine soojusenergia tootmiseks. Samas elamutel, kus soojusenergia tootmiseks kasutatakse tuule-, päikse-, elektrienergiat või näiteks maasoojust, puudub otsene mõju piirkonna välisõhu kvaliteedile. Lisaks põletatava kütuse omadustele sõltub paikse saasteallika mõju välisõhu kvaliteedile alati ka saasteallika kõrgusest.

Kuna üldplaneeringu tasandil ei ole kindlaks määratud selgeid tootmistegevusi, ei ole võimalik selle rakendamise mõjusid piirkonna välisõhu kvaliteedile konkreetselt hinnata. Seetõttu on oluline pöörata teemale tähelepanu hilisemas planeerimis- ja projekteerimisetapis.

Mõju ennetamiseks tuleks planeerimistasandil säilitada tootmismaade ja tundlike maa-alade vahel piisav omavaheline kaugus ehk kuja ehk mõjutsoon. Seejärel tuleb tähelepanu pöörata sellele, et mõjutsooni ei jääks elamuid, puhke-, spordi-, laste-, õppe-, tervishoiu- ega hoolekandeehitisi. Kuja määramine peaks olema üheks osaks detailplaneeringust.

Nursipalu üldise tegevuse mõju piirkonna välisõhukvaliteedile ei saa pidada oluliseks, va müraga seonduv.

Mõju elustikule:

Rõuge valla territoorium on väga mitmekesine ja vaheldusrikas ning selle säilitamine äärmiselt oluline. Üldplaneeringuga välja pakutud perspektiivsete elamumaade asukohtadega ei vähendata oluliselt roheline võrgustiku osa (pargid, metsad, haljasalad) ning seega võib üldplaneeringu rakendamise mõju elustikule ja ökosüsteemidele hinnata väheoluliseks.

Eraldiseisvalt mõjutab piirkonna elustikku ja ökosüsteeme **Nursipalu harjutusvälja arendamine**. Harjutusvälja väljaehitamise ja kasutamisega kaasneb metsaökosüsteemile oluline mõju. Planeeritud tegevused avaldavad taimkattele otsest ja kaudset mõju. Hinnatud mõjudest on kõige olulisem metsa raadamine. Metsa raadamisest tuleb välja jätta vääriselupaikadena määratud alad. Harjutusvälja sihtmärgialalt leiti planeerimise käigus täiendav looduskaitseks väärtuslik metsaeraldis. Kuna sihtmärgialal on planeeritud suures osas läbi viia metsa raadamine, on välja pakutud eelnimetatud eraldise säilitamisel täiendavalt maha raiuda vääriselupaikadeni määratud ala nr 114060 (täpsemalt vt KSH peatükk 3.3). Teiseks oluliseks alaks harjutusväljal on Kerretu soo. Laskeväljade ohualad ulatuvad küll Kerretu soo alale ning kaitseväärtuste kohaselt võib teatud tulepositsioonide ja sihtmärkide paigutuse korral osa soo alast jääda lennutrajektoori alla, kuid eksperdid on hinnanud laskemoona, näiteks miini sattumise võimalust soolale väga väikseks.

Edaspidi tuleks tervele harjutusvälja alale koostada üldine metsamajanduskava, mille koostamisel tuleb arvestada ka müra leevendamise võimaluste ja vajadustega.

Ekspertid on seisukohal, et isegi leevendavate meetmete rakendamisel avaldab harjutusvälja tegevus 15. märtsist kuni 30. juunini, metsise mängu- ja pesitsusaja kõige tundlikumal perioodil (umbes harjutusvälja 11.–26. kasutusnädalal), negatiivset mõju ala linnuväärtustele. Kuna tegemist on väga olulise mõjuga, on suurem osa väljatöötatud ajaliste piirangute seadmisel ja laskealade ümberpaigutamisel tehtud just eesmärgil vähendada harjutusvälja mõjusid linnustikule.

Röövlinde käitumise paremaks jälgimiseks on soovitatud paigaldada neile pesakaamerad ning metsise reageerimise jälgimiseks kaasata seireprotsessi metsiseekspert.

Mõju rohelisele võrgustikule:

Üheks oluliseks eesmärgiks on üldplaneeringuga seotud Rõuge valla suuremates asulates rohealade säilitamine ja kaitsmine. Selle eesmärgi saavutamisel oleks heaks lahenduseks numbrilise klassi määramine teatud rohealadele (tulenevalt ehitus- ja raieõigusest).

Rohealad võiks põhifunktsiooni poolest jaguneda põhimõtteliselt kolmeks:

- 1) puhke- ja virgestusalad (R₁);
- 2) haljas- ja parkmetsmaa (R₂);
- 3) kaitsefunktsiooniga rohealad (R₃).

Rohevõrgustik on osa ökoloogilisest võrgustikust, mis on planeerimisel eristatav kui domineeriv roheline ala.

Vallas asuvad roheline võrgustikku kuuluvad tugialad ja koridorid on kantud üldplaneeringu kitsenduste kaardile ning nendega on arvestatud perspektiivse maakasutuse planeerimisel. Maakasutuse tingimustena on üle võetud maakondlikus teemaplaneeringus sätestatu, mille järgimine on üldplaneeringu rakendamisel kohustuslik. **Kuna Nursipalu harjutusväli asub maakondliku tähtsusega rohevõrgustiku alal, on selles osas tehtud maakonnaplaneeringut täpsustav ettepanek.** Nursipalu harjutusväli asub küll täielikult roheline võrgustiku tugialal, kuid kavandatavad harjutusalad koos sealsete ehitiste/rajatistega hõlmavad siiski nii väikese osa alast, et tugiala struktuurile ja toimimisele need rajatised olulist mõju ei avalda.

Kuna maakonnaplaneeringus ei ole täpsustatud, millistest tegevustest tulenevalt on polügoone vastunäidustatuks peetud, on raske anda hinnangut, kas Nursipalu harjutusvälja tänane planeeritud tegevus on väiksema või suurema intensiivsusega kui seda peeti silmas maakonnaplaneeringu koostamisel. Sellele, kas planeeritav tegevus vastab maakonnaplaneeringuga seatud eesmärkidele rohevõrgustiku osas, peaks kaalutusotsuse tegema rohevõrgustiku määraja.

Müra levik ja mõju:

Valdav osa elanikest tunnetab häirivana pidevat mürataset alates 55–60 dB, kestvat mürataset üle 65 dB peetakse juba talutava müra ülempiiriks ning üle 75 dB võivad esineda juba tervisekaebused. Kestev müratase seostub liiklusega, tootmisettevõtetega. Kestva müraga hetkel probleeme ei ole ning väljatöötatud planeeringulahendusega ei ole määratud täiesti uusi tootmisalasid, mis võiks eelduslikult juurde tuua olulisi uusi müraallikaid. Võimalike mõjude leevendamiseks olemasolevatelt aladelt tuleks kasutada kaitsehaljastusega rohealade määramist tootmiskaare ümber. Siiski tuleb müraga seotud aspekte kindlasti arvestada edaspidiste detailplaneeringute koostamise käigus ning ühe osana peaks arendajad esitama oma andmed prognoositava mürataseme kohta.

Kõige ohtlikumaks peetakse nii kõrgsageduslikku kui impulssmüra ning seejuures just muutuva intensiivsuse ja helisagedusega müra. Eeltoodud näitajad iseloomustavad just militaarmüra.

Müra üksiksündmuse (nt lõhkamiste, käsigranaatide, miinipildujate ja tankitõrjegranaadiheitjate lasud, lõhkamised ja käsigranaadi plahvatused) hindamiseks kasutatakse kaalutud C-heli ekspositsioonitaset L_{CE} , mille kohta Eestis normid puuduvad ning seega kasutatakse asendusena Soome soovitusliku normi 100 dB. Samuti puuduvad normid kergete relvade mürataseme hindamiseks, mida on küll võimalik väljendada keskmise müratasemenäitajana. Nende puhul on kasutatud töötusettevõtete norme (55/40 dB).

Mürauringuid on teostatud harjutusväljal juba alates 2006. aastast. Kuigi uuritud on väga erinevaid situatsioone ja kasutuskoormusi, võib üldiselt tõdeda, et harjutusvälja ümber olevatel aladel on müratase hinnatud kas normtasemeid ületavaks või piirilähedaseks.

Mõju sotsiaal-majanduslikule keskkonnale:

Üldplaneeringu üldine lahendus toetab igati arengukavaga seatud eesmärkide täitmist. Reguleeritud on infrastruktuuri laienemise alad, uued elamu- ja tootmisalad, järgnevate planeeringute üldtingimused, rahvaspordivõimalused, avalikult kasutatavad alad jne.

Juba üldplaneeringu koosseisus olev Rõuge valla arengumudel näeb olulise nõrkusena **Nursipalu harjutusvälja** sellest tulenevate negatiivsete mõjude tõttu.

Kaitseväljale tuleb edaspidi arvestada kohustusega kompenseerida inimestele harjutusvälja mõjudest tulenev kinnisvara väärtuse langus. Juhul kui kinnisvarale ei õnnestu normaalse väljakujunenud müügiajaga või piirkonna keskmise hinnatasega ostjat leida, tuleks arvestada kohustusega kompenseerida kogu vara väärtus. Vara hinna arvestamisel tuleks arvesse võtta kõikide Võru linna ümbritsevate valdade üldolukorda kinnisvaravaldkonnas.

Harjutusväljalt tulev müra on selge negatiivse mõjuga piirkonna puhkemajandusele just seetõttu, et puhkajad sooviksid pigem väga rahulikku keskkonda, mida oma puhkusega „lärkakamaks“ muuta, mitte vastupidi. Et turismiettevõtete positsiooni ja konkurentsivõime hindamine oleks edaspidi konkreetsem, teeb käesoleva KSH autor ettepaneku võtta aluseks järgmised näitajad:

- Rõuge valla turismiettevõtete külastajate arv hetkel
- Külastajate arvu muutus tulevikus
- Võrdlus turismiettevõtete külastajate arvuga teistes Võru linna ümbritsevates valdades

Mõju elanikkonna elukeskkonna kvaliteedile:

Kõrge elukeskkonnakvaliteedi säilitamine ja selle arendamine on üks Rõuge valla üldplaneeringu olulisemaid läheülesandeid ning väljatöötatud planeeringulahenduse kandavamaid eesmärke. Elukeskkonna kvaliteedi säilitamise ja parendamise ilmekamateks väljunditeks on rohealade määratlemine ja ehitustingimustest tulenev tsoneerimine, maastikujalgrataste radade planeerimine, veekogude kallasradade ligipääsude tagamine, Säna ümbruse miljööväärusliku ala määratlemine ning Rõuge aleviku üldiste ehitus- ja arhitektuursete tingimuste koostamine. Planeerides valla arengut on eeldatud ja loodetud, et tulevikus valla elanike arv kasvab ning selle eesmärgi saavutamisel on esmatähtis elukeskkonna kõrge kvaliteet.

Suurimat mõju elanike tervisele ja heaolule avaldavad veekvaliteedi halvenemine, välisõhu kvaliteedi halvenemine ning müra. Eelnevalt teostatud mõjuhindamised on

2011. aasta arvamusuuringule tuginedes hinnanud, et harjutusväli ei põhjusta olulist elukeskkonnakvaliteedi langust.

Käesoleva KSH autor teeb ettepaneku, et 2011. aasta arvamusuuringut ning teostatud müra- ja teisi uuringuid käsitleda nn. nullfoonina harjutusvälja senise olukorra ja selle mõjude kirjeldamisel. Juhul, kui häiritus ja muud negatiivsed mõjud harjutusväljal aset leidvast tegevusest oluliselt suurenevad, on vajalikud täiendavad kokkulepped mõjude leevendamiseks.

Oluliste negatiivsete tagajärgede ärahoidmiseks üldplaneeringu rakendamisel on väga oluline, et nii üldplaneeringus kui harjutusvälja arendusprogrammis toodud keskkonnamõjusid jälgivad (seire-), vältivad (kasutusega seotud piirangud), vähendavad/piiravad (leevendavad) ning kompenseerimiseks välja töötatud meetmed on konkreetset, rakendatavad ja kindla metoodika ning rakendamise prioriteetsusega.

Arvestades, et need meetmed on välja töötatud paljude ekspertide poolt, läbinud pikaajalise menetlusprotsessi ning kiidetakse heaks Keskkonnaameti, Rõuge Vallavalitsuse ja Kaitseministeeriumi poolt, ei tohiks nende rakendamine edaspidi olla sõltuv ei majanduslikest kuludest, metoodika ega huvi puudumisest. Samuti ei tohiks edaspidi keskenduda vaidlustele teemal, kas häiringud on piisavalt registreeritud ja põhjendatud, sest paljud inimesed, keda tegevus häirib või kellele see tervisehäireid võib põhjustada, ei ole harjunud ega pea vajalikuks müra osas avalikult pretensioone esitada.

Rõuge valla üldplaneeringu kehtestamist ei tohiks võtta kui harjutusvälja arendustegevuse avaliku planeerimisprotsessi lõppu, vaid pigem kui sisulise töö algust. Edaspidi on tähtis tagada, et üldplaneeringu kehtestamise järel ei kaoks kohaliku kogukonna ja otsustajate huvi harjutusvälja tegevuse vastu ning et ei tekiks paratamatusega leppimist. Selleks tuleks harjutusvälja edasine arendamine teostada läbi avatud protsesside ning kohaliku kogukonnaga tuleks teha kahepoolset koostööd.

Üldplaneeringu tasandil tuleks otsustada, millises prioriteetsuse järjekorras tuleks väljatöötatud täiendavaid kasutuspiiranguid, leevendavaid ja kompenseeritavaid meetmeid sellises olukorras rakendada. Hiljem võib probleemseks osutuda asjaolu, et kõikides dokumentides on toodud paljude väljatöötatud meetmete loetelu, kuid puudub nende rakendamise kava.

Käesoleva üldplaneeringu regulatsioon sisaldab kahte teemade valdkonda, mille seire osas ei ole täieulatuslikke otseregulatsioone ning millede teostamise sisu võiks olla raamistatud üldplaneeringu tasandil:

1. Üldine seire, mis annab kohalikele omavalitsusele tagasisidet, kas üldplaneeringuga seatud eesmärgid on maakasutusperspektiivi ellurakendamisel täitnud eeldused või mitte. Sellisteks seireteks on rahvastikuprotsesside jälgimine, ettevõtluskeskkonna üldinfo kogumine (ettevõtete analüüs, töökohtade muutumine), sotsiaalkeskkonna muutmise jälgimine jne. Selle info põhjal saab omavalitsus teatud perioodide järgselt

üldplaneeringuga sätestatu üle vaadata ning seda vajadusel muuta ja täiendada. Selle seire teostajaks peaks olema omavalitsus ise.

2. Nursipalu harjutusvälja seire. Seire teostajaks ja korraldajaks on kaitsevägi, kuid seire teostamise järelevalvet peaks teostama Keskkonnaamet ja Rõuge Vallavalitsus ning tulemuste hindamiseks tuleks moodustada vastav tööühm.

Nursipalu harjutusvälja seireprogramm peaks koosnema vähemalt järgmistest osadest:

1. Alal läbi viidavate tegevuste seire/ tegevuse fikseerimine:
 - a. Ala kasutuskooormuse seire.
2. Teostatavate tegevustega kaasneva keskkonnamõju seire:
 - a. Müraseire harjutusvälja-siseselt
 - b. Pinnase seire
 - c. Pinnavee seire
 - d. Põhjavee seire
 - e. Jäätmete tekkeseire
3. Ala loodusliku seisundi seire
 - a. Metsaseire
 - b. Linnustiku seire
 - c. Loomastiku seire
 - d. Tallamiskooormuse ja taimestiku seire
4. Harjutusvälja mõju seire
 - a. Müra seire:
 - i. müramõõtmised kokkulepitud mõõtepunktides vähemalt üks kord aastas;
 - ii. pidev müramõõtmine statsionaarse seirejaamaga,
 - b. Elukeskkonnakvaliteedi seire, lisaks müramõõtmisele:
 - i. elanike kaebuste ja iseloomu jälgimine;
 - ii. elanikkonna üldise rahuolu arvamusuuring;
 - iii. piirkonna turismiettevõtete positsiooniuring;
 - iv. inimeste rändekäitumise ja demograafiliste muutuste analüüs .

Eeltoodud seireprogramm peaks andma kaitsevæele, kohalikule omavalitsusele ja avalikkusele piisavalt informatsiooni harjutusvälja keskkonnamõjude kohta. Paljusid eelnimetatud seireid juba harjutusväljal teostatakse, kuid hetkel võib nende puuduseks tuua asjaolu, et nendes puudub vahetu hinnang seiretulemustele arendaja enese poolt (enesehinnang), järelevalvaja poolt (vastavus õigusaktidele) ning kohaliku omavalitsuse poolt. Ainukeseks hinnangu andjaks on hetkel olnud seire (uuringu) teostaja. Senistest mürauringutest aru saamist raskendab veel asjaolu, et need on tehtud erinevates kohtades mõõdetuna ning erinevat kasutusintensiivsust arvestades, seega ei ole lihtne neid omavahel võrrelda.

Rõuge valla üldplaneeringu kehtestamist ei tohiks võtta kui harjutusvälja arendustegevuse avaliku planeerimisprotsessi lõppu, vaid pigem kui sisulise töö algust.

Jargo Jürgens
KSH aruande koostaja

Lisa 1. Üldplaneeringu rakenduskava: ruumilise arengu ülesanded ja tegevused

Üldplaneeringus seatud eesmärkide elluviimiseks on vajalik lähtuda järgmistest tegevustest:

Planeerimine, arengu kavandamine

- Valla arengukava ja üldplaneeringu iga-aastane ülevaatamine, arengute jälgimine ja avalikkuse tulemustest teavitamine; vajadusel muudatuste sisseviimine
- Teemaplaneeringute, detailplaneeringute koostamine arendatavatel maadel
- Maade munitsipaliseerimine
- Nursipalu harjutusvälja ehitusprojekti ning selle KMH koostamine
- Kaitseministeeriumi ja Rõuge valla vahelise koostöökokkulepe sõlmimine Nursipalu harjutusvälja arendamiseks
- Nursipalu harjutusvälja tööühma loomine
- Harjutusvälja kasutuskoores, ajaliste piirangute, seire teostamise, leevendavate meetmete rakendamise tingimuste täitmise korra koostamine
- Nursipalu harjutusväljaga seotud seirete teostamine vastavalt üldplaneeringule, seirekavale ja harjutusvälja arendusprogrammidele ning seire tulemustega arvestamine harjutusvälja arendamisel ja kasutamisel
- Nursipalu harjutusvälja arendamisel ja kasutamisel harjutusvälja arendusprogrammidele koostatud KSH-s toodud leevendavate meetmetega arvestamine

Tehniline infrastruktuur ja keskkond

- Vee- ja kanalisatsioonitrasside rekonstrueerimine ning rajamine küladesse vastavalt Rõuge valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale
- Rõuge aleviku vee- ja kanalisatsiooni taristu projekteerimine ning ehitamine
- Üldise turvalisuse parandamiseks tänavavalgustuse rajamine Sännasse ning laiendamine Viitinas ja Nursis (kauplusest külakeskuseni (endine koolihoone)
- Uute teede ehitamine uutele elamu- ja tootmispiirkondadele koostöös arendajatega
- Rõuge aleviku tänavavalgustuse projekteerimine ja rekonstrueerimine
- Koostöös Rõuge Priitahtlike Pritsimeeste, valla ja küladega tuletõrje veevõtukohtade rajamine
- Tööstusalade loomine:
 - Rõuge tööstusala suurendamine
 - Viitina tööstusala endise töökoja ümbruses
 - Nursi tööstusala Nursi farmide juures
 - Säna tööstusala
- Kompostimisväljakute rajamine
- Jäätmekogumispunktide rajamine küladesse
- Uute korterelamute ehitamine Rõuge korrusmajade piirkonda
- Püssapalu maardla-ala arenguvisiooni koostamine ja peale maavara varu ammendamist ala arendamine vastavalt visioonile.
- Kohalike avalike teede remont
- Teede kõvakatte alla viimine:
 - Roobi–Põdrasoo–Sadramõtsa

- Kaugu–Hurda
- Haki–Luutsniku.
- Viitina–Saarlasõ.
- Listaku–Kellämäe–Pärlijõe
- Uute parklate rajamine:
 - Säna mõisa parkla
 - Rõuge rahvamaja parkla
 - Staadioni tänava parkla
 - Uue tervisekeskuse parkla
 - Viitina Järvessaare parkla
 - Vana kalmistu parkla
 - Nogopalu kalmistu parkla
 - Jaanipeebu kalmistu parkla
 - Ala-Rõuge parkla renoveerimine
 - Kaussjärve puhkekohad
- Jalg- ja jalgrattateede väljaehitamine:
 - Koolimaja–Jaanipeebu kalmistu parkla
 - Rõuge keskus–Mustahamba–Sõmerpalu tee
 - Mustahamba tee
 - Võru–Haanja–Rõuge
 - Rõuge–Kurgjärve
 - Rõuge–Viitina
 - Rõuge koolimaja–kolme tee haru ristmik
 - Nursi–Võru
 - Rõuge–Nursi (Rõuge aleviku ulatuses)

Sotsiaalne infrastruktuur

- Külade kooskäimiskohtade (külaplatside) rajamine
- Laste mänguväljakute rajamine küladesse
- Rõuge koolihoone juurdeehituse rajamine
- Rõuge tervisekeskuse rajamine
- Kiidi talvepargi (lumelaud, suusahüpped, murdmaa ja mäesuusatamine) ja terviseradade rajamine
- Spordirajatiste rajamine:
 - Staadion Rõuges
 - Ujula Rõuges
 - Jäahoone Rõuges
 - Golfväljak
 - Teemapargid (sport, kultuur, energia, teadus jne)

Puhkemajandus ja turism

- Koha- ja suunaviitadega miljööväärtuslike objektide tähistamine, neile juurdepääsuteede tagamine
- Rõuge pargi kujundamine aktiivse puhkuse keskuseks
- Viitina pargi ja Järvessaare korrastamine
- Ööbikuoru korrastamine ja maastikukujundustööd
- Uute matkaradade (jalgsi, ratta, hobu, atv ja mootorsaani) rajamine ja olemasolevate matkaradade jätkuv hooldamine
- Avalikele veekogudele (järvedele) juurdepääsude leidmine ja tagamine
- Atraktiivsete kohtade ja vaadete eksponeerimine
- Suurjärve rannapromenaadi väljaarendamine ja rannahoone ehitus
- Puhkekohtade loomine Kaussjärve äärde

Lisa 2. Ettevõtjate seas läbi viidud küsitluse tulemused

1. Atraktiivne koht ettevõtlusega alustamiseks
 - 1.1. Rõuges endise sovhoosi töökoja ja sigala ümbruses
 - 1.2. Rõuges ühisgaraažide ja katlamaja ümbruses
 - 1.3. Praeguses turbatootmise piirkonnas
2. Sobilik koht ettevõtluse laiendamiseks
 - 2.1. Saarlasõ küla puidutööstushoonete juures
 - 2.2. Rõuge tööstuspiirkonnas
3. Perspektiivsed elamualad
 - 3.1. Kokõ küla piirkonnas endistes talukohtades
 - 3.2. Rõuges kiriku maadel
 - 3.3. Rõuges korrusmajade juures
 - 3.4. Nursi tee ääres
 - 3.5. Kellamäe küla piirkonnas endistes talukohtades
4. Valda elama tuleku põhjus
 - 4.1. Ilus koht
5. Pakutavate teenuste puudused
 - 5.1. Internetiteenus mõnes piirkonnas kallis
 - 5.2. Bussiliiklus kehv
6. Ettevõtlust takistavad asjaolud
 - 6.1. Kvalifitseeritud tööjõu puudus
 - 6.2. Sagedased elektrikatkestused
 - 6.3. Halb teede olukord
7. Tööjõu päritolu
 - 7.1. Rõugest
 - 7.2. Võrust
 - 7.3. Viitinast
 - 7.4. Puigalt, Krabilt, Sännast
8. Prioriteedid valla arengus
 - 8.1. Tee-ehitus
 - 8.2. Ettevõtluse arendamine
 - 8.3. Elamufondi arendamine
9. Piirangud elamuehituses
 - 9.1. Säilitada piirkonna arhitektuuri omapära
 - 9.2. Järvede äärde ehitamise keeld

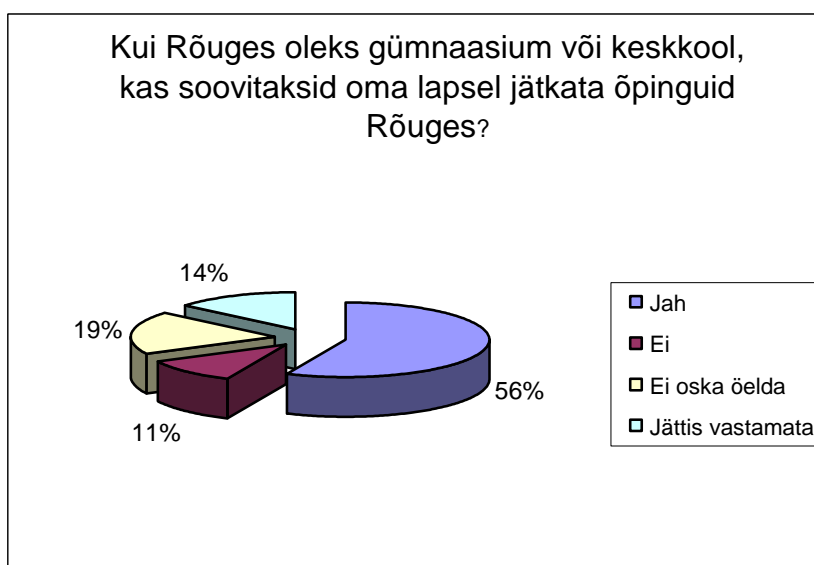
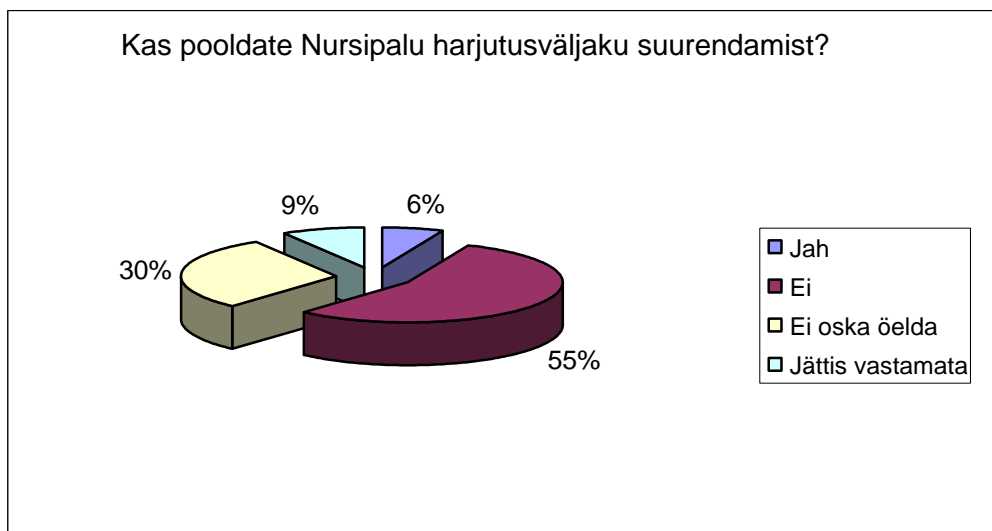
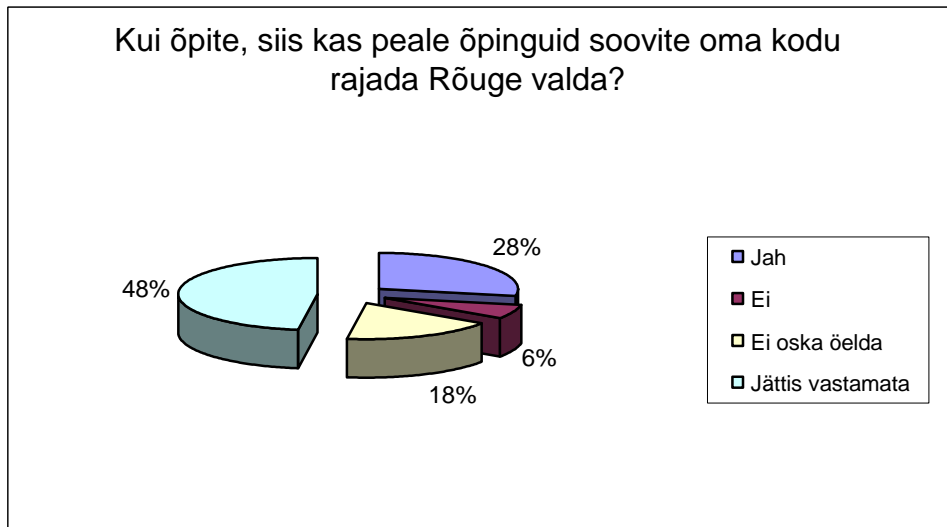
10. Ideed

10.1. Kohviku avamine spordihoone juurde

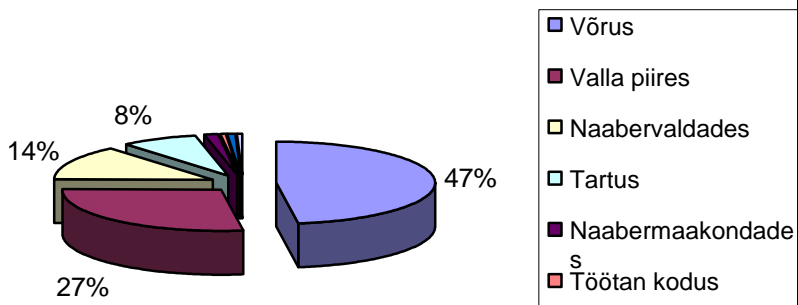
10.2. Üle Suurjärve deltaplaaniga lendamine

Lisa 3. Kokkuvõte vallaelanike seas läbi viidud küsitlusest

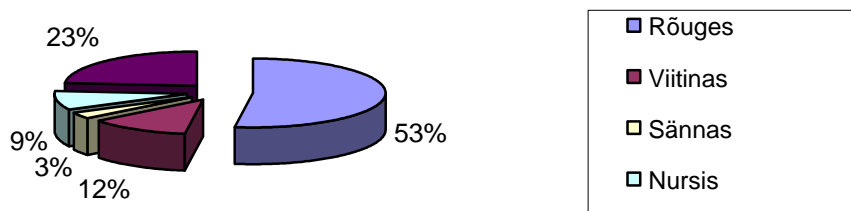
Kokku vastas küsitlusele 128 vallaelanikku, küsitlus toimus 2005. aasta sügisel

Kui kaugele olete nõus Rõugest tööle käima?

Kus on Teie arvates vallas kõige atraktiivsem elada?

Lisa 4. Valla territooriumil olevad maavarad

Maardla nimetus	Maardla liik	Maavara nimetus	Reg. kaart**	Pindala (ha)	Varud*	Mõõtühik	Märkused
Pugastu	kohaliku tähtsusega	savi	645	8,55	838	tuh m ³	
Sänna	kohaliku tähtsusega	savi	646	5,06	341	tuh m ³	
Põdrasoo	kohaliku tähtsusega	turvas	156	222,41	703	tuh t	
Kerreti	kohaliku tähtsusega	turvas	547	4388,66	25974	tuh t	Rõuge vallas ca 1295 ha
Püssa-palu	kohaliku tähtsusega	liiv, kruus	661	189,32	19864	tuh m ³	

* maardla kõik varud kokku, nii aktiivsed (tarbe, reserv) kui ka passiivsed (tarbe, reserv), maavarade koondbilansi seisuga 31.12.2012.a

** keskkonnaregistri maardlate nimistu registrikaardi number

Lisa 5. Külanimede muudatused

Jrk nr	Vanad külad	Uued külad	Jrk nr	Vanad külad	Uued külad	Jrk nr	Vanad külad	Uued külad
1	Aabra	Aabra	45	Listaku	Listaku	89	Soomeoru	Soomeoru
2	Ahitsa	Ahitsa	46	Lutika	Lutika	90	Suurõ-Ruuga	Suure-Ruuga
3	Augli	Augli	47	Lükkä	Lükka	91	Sänna	Sänna
4	Haabsilla	Haabsilla	48	Matsi	Matsi	92	Tallima	Tallima
5	Haki	Haki	49	Mikita	Mikita	93	Taudsa	Tautsa
6	Hallimäe	Hallimäe	50	Muduri	Muduri	94	Tialasõ	Tealase
7	Handimiku	Handimiku	51	Muhkamõtsa	Muhkametsa	95	Tiidu	Tiidu
8	Hansi	Hansi	52	Muna	Muna	96	Tilgu	Tilgu
9	Hapsu	Hapsu	53	Murdõmäe	Murdemäe	97	Tindi	Tindi
10	Heedu	Heedu	54	Mustahamba	Mustahamba	98	Tootsi	Tootsi
11	Heibri	Heibri	55	Mõõlu	Mõõlu	99	Tsirgupalu	Tsirgupalu
12	Hinu	Hinu	56	Märdi	Märdi	100	Tsutsu	Tsutsu
13	Horsa	Horsa	57	Möldri	Möldri	101	Tüütsi	Saarlase
14	Hotõmäe	Hotemäe	58	Nilbõ	Nilbe	102	Udsali	Utsali
15	Hurda	Hurda	59	Nogu	Nogo	103	Utessuu	Utessuu
16	Häramäe	Häramäe	60	Nursi	Nursi	104	Vadsa	Vadsa
17	Jaanipeebu	Jaanipeebu	61	Ortumäe	Ortumäe	105	Vanamõisa	Vanamõisa
18	Jugu	Jugu	62	Paaburissa	Paaburissa	106	Viitina	Viitina
19	Järveküla	Järveküla	63	Paeboja	Paeboja	107	Viliksaarõ	Viliksaare
20	Järvepalu	Järvepalu	64	Petrakuudi	Saarlase	108	Väiku-Ruuga	Väike-Ruuga
21	Kadõni	Kadeni	65	Pugõstu	Pugestu	109	Rõuge alevik	Rõuge alevik
22	Kahru	Kahru	66	Pulli	Pulli			
23	Kaku	Kaku	67	Põdra	Põdra			
24	Kaluka	Kaluka	68	Põru	Põru			
25	Karaski	Karaski	69	Pärlijõe	Pärlijõe			
26	Karba	Karba	70	Püssä	Püssa			
27	Kaugu	Kaugu	71	Rasva	Rasva			
28	Kavõldi	Kaveldi	72	Raudsepä	Raudsepa			
29	Kellämäe	Kellamäe	73	Rebäse	Rebase			
30	Kiidi	Kiidi	74	Rebäsemõisa	Rebasemõisa			
31	Kogre	Kogre	75	Riitsilla	Riitsilla			
32	Kokõ	Koke	76	Ristemäe	Ristemäe			
33	Kokõjüri	Kokejüri	77	Roobi	Roobi			
34	Kokõmäe	Kokemäe	78	Ruuksu	Ruuksu			
35	Kolga	Kolga	79	Saarlase	Saarlase			
36	Kuklasõ	Kuklase	80	Sadramõtsa	Sadrametsa			
37	Kurgjärve	Kurgjärve	81	Saki	Saki			
38	Kurvitsa	Kurvitsa	82	Sandisuu	Sandisuu			
39	Kuuda	Kuuda	83	Savioru	Savioru			
40	Kähri	Kähri	84	Sika	Sika			
41	Kängsepä	Saarlase	85	Sikalaanõ	Sikalaane			
42	Laossaarõ	Laossaare	86	Simmuli	Simmuli			
43	Lauri	Lauri	87	Soekõrdsi	Soekõrtsi			
44	Liivakupalu	Liivakupalu	88	Soemõisa	Soemõisa			

Lisa 6. Rõuge vallas vähendatud ehituskeeluvööndid

1. Viitina Alajärv – Viitina külas Rehe kinnistu sauna ehitusalal 2,5m.
2. Rõuge Suurjärv – Rõuge alevikus Fromholdi kinnistul 25 m.
3. Rõuge jõgi – Rõuge alevikus Võru mnt 1 kinnistul 25 m.
4. Rõuge jõgi – Rõuge alevikus Jõe tn 1 kinnistul 25 m.
5. Rõuge jõgi – Rõuge alevikus Ala-Rõuge Arengu kinnistul 25 m.
6. Tiik – Kokõ külas Allika kinnistul 10 m.

Lisa 7. Rõuge valla avalikud veekogud ja nende vööndid

Nimi	Ehituskeeluvöönd	Veekaitsevöönd
Suurjärv	50 m	10 m
Kaussjärv	25 m	10 m
Liinjärv	25 m	10 m
Valgjärv	25 m	10 m
Ratasjärv	25 m	10 m
Tõugjärv	50 m	10 m
Kahrila järv	50 m	10 m
Ahitse järv	25 m	10 m
Pärlijõgi	50 m	10 m
Mustjõgi	25 m	10 m
Rõuge jõgi (Ajo oja)	50 m	10 m
Kolga jõgi	50 m	10 m
Kubija oja	50 m	10 m
Kurgjärv	50 m	10 m
Pähni jõgi	50 m	10 m
Üra oja	50 m	10 m
Kellamäe Mustjärv	25 m	10 m
Vihtla järv	25 m	10 m
Viitina järv	25 m	10 m
Väikjärv	25 m	10 m

Lisa 8. Muinsuskaitseobjektid Rõuge vallas

1. 14084 Rõuge kirik, 1730
2. 14085 Rõuge pastoraadi peahoone, 1842
3. 14989 Nursi vallamaja, 19. saj II pool
4. 14090 Nursi magasiait, 19. saj II pool
5. 14091 Sänna mäeveski, 18.–19. saj
6. 14092 Sänna mõisa peahoone, 19. saj
7. 14093 Sänna mõisa park
8. 14094 Sänna mõisa ait-kuivati, 19. saj
9. 14095 Sänna mõisa tall-tõllakuur, 19. saj
10. 14096 Sänna mõisa tall, 19. saj
11. 14097 Sänna mõisa vesiveski, 19. saj
12. 14098 Sänna mõisa laut, 19. saj
13. 5720 Nogopalu kalmistu
14. 5721 Rõuge kihelkonnakooli hoone
15. 5722 Vabadussõja mälestussammas, V. Mellik, 1926 (pronks, graniit)
16. 5723 Jaani-Peebu kalmistu
17. 5724 Rõuge vana kalmistu
18. 5725 Terroriohvrite ühishaud
19. 5726 II maailmasõjas hukkunute ühishaud
20. 5727 Tannil Kriisa (1866–1940) haud
21. 5728 Sänna külakooli hoone
22. 5729 Vabadussõja mälestussammas ja Vabadussõjas hukkunud Juhan Liljebeki haud
23. 13630 Hiie- ja ohverdamiskoht – Haki küla, Viitinast 2,5 km Rõuge-Luutsniku maanteed mööda Luutsniku poole, maanteest 40–50 m läänes, Haki talust 400 m ja Haki bussipeatusest 200 m lõuna pool
24. 13631 Kalmistu – Jugumetsa (endine Ortemäe) küla, endisest Ortemäe talust u 400 m läänes, vastu Tootsimäe talu piiri, Haki bussipeatusest Ortemäe külla viivat teed pidi 2 km kaugusel tee põhjaküljel, kivikalmetest (nr 1898-1899), u 20 m kirdes, Luutsniku-Rõuge teest 2 km idas
25. 13632 Kalmistu – Jugumetsa (endine Ortemäe) küla, Tootsimäe talu varemetest 200 m edelas, maa-alusest kalmistust nr 2785 200 m kirdes, põllul
26. 13633 Kivikalme – Jugumetsa (endine Ortemäe) küla, Ortemäe ja Hakimäe talude vahel, viimasest 200 m ida pool, Haki bussipeatuse juurest endise Ortemäe külla viiva tee ja Vorete soo vahelises metsas, Rõuge-Luutsniku teest 2 km idas
27. 13634 Kivikalme – Jugumetsa (endine Ortemäe) küla, Ortemäe ja Hakimäe talude vahel, viimasest 200 m ida pool, Haki bussipeatuse juurest endise Ortemäe külla viiva tee ja Vorete soo vahelises metsas, Rõuge-Luutsniku teest 2 km idas
28. 13635 Kivikalme – Nursi (endine Hansi) küla, Ala-Horsa talust u 50 m põhja pool, Võru-Valga maantee Kaku veskisillast 800 m kagus, metsa serval
29. 13636 Ohvriallikas – Nursi (endine Hansi) küla, Ala (Horsa) talu hoonetest 50 m ja kivikalmest nr 2784 u 100 m kagus, soisel heinamaal
30. 13637 Kalmistu – Rasva küla, endisest Reimanni talust paarkümm meetrit lõuna pool
31. 13638 Kivikalme – Rasva küla, endosest sovhoosi karjalaudast u 200 m põhja pool, metsas

32. 13639 Kivikalme – Ristemäe (endine Saki) küla, Ala-Saki talust 150 m kirde pool, Saki piimapunkti taga, põllu ja heinamaa piiril
33. 13640 Kivikalme – Ristemäe (endine Pundi) küla, Pundi ja Mäe-Saki talude piiril, Saki piimapunktist 300 m lõunas, piimapunktist edela suunas minevast põlluteest u 70 m idas, põllu keskel
34. 13641 Asulakoht – endine Rõuge alevik(?) (Ööbikuoru küla), endine Oja talu, Rõuge linnamäest (nr1896) vahetult ida pool oleval põllul
35. 13642 Linnus – endine Rõuge alevik(?) (endine Ööbikuoru küla), endine Oja talu, Rõuge kirikust u 0,5 km kagus, Ööbikuoru ja Rõuge ürgoru vahel, Liinjärve põhjakaldal ojakäärus, neemiku lääneotsal
36. 13643 Kirikuaed – Rõuge alevik, Rõuge kirikuaia ja kiriku põranda all
37. 13644 Kivikalme – Sadrametsa küla, endise Kuuba (Paljunurgelise) ja Sepa talude maal, Saki-Kõrgepalu teeristist 50 m edela ja Saki-Metsataga teest 50 m kagu suunas, viimatimainitud teest loodes olevatest Kuuba talu lagununud hoonetest u 165 m kagus
38. 13645 Kivikalme – Sadrametsa küla, endise Kuuba (Paljunurgelise) ja Sepa talude maal, Saki-Kõrgepalu teeristist 50 m edela ja Saki-Metsataga teest 50 m kagu suunas, viimatimainitud teest loodes olevatest Kuuba talu lagununud hoonetest u. 165 m kagus
39. 13646 Kivikalme – Sadrametsa küla, endise Kuuba (Paljunurgelise) ja Sepa talude maal, Saki-Kõrgepalu teeristist 50 m edela ja Saki-Metsataga teest 50 m kagu suunas, viimatimainitud teest loodes olevatest Kuuba talu lagununud hoonetest u 165 m kagus
40. 13647 Kivikalme – Sänna küla, Virunuka kivikalmetest (nr 2788-2791) u 1–1,5 km põhjakirde, Mustjõe-äärse heinamaa servas, teisel pool jõge oleva endise Mõisaküla talu vastas männimetsas (Kalme nr 133-k on kalmest nr 2796 30 m lääne pool)
41. 13648 Kivikalme – Sänna küla, Virunuka kivikalmetest (nr 2788-2791) u 1–1,5 km põhjakirde, Mustjõe-äärse heinamaa servas, teisel pool jõge oleva endise Mõisaküla talu vastas männimetsas. (Kalme nr 133-k on kalmest nr 2796 30 m lääne pool)
42. 13649 Kivikalme – Sänna küla, Virunuka kivikalmetest (nr 2788-2791) u 1–1,5 km põhjakirde, Mustjõe-äärse heinamaa servas, teisel pool jõge oleva endise Mõisaküla talu vastas männimetsas. (Kalme nr 133-k on kalmest nr 2796 30 m lääne pool)
43. 13650 Kivikalme – Sänna küla, Virunuka kivikalmetest (nr 2788-2791) u 1–1,5 km põhjakirde, Mustjõe-äärse heinamaa servas, teisel pool jõge oleva endise Mõisaküla talu vastas männimetsas. (Kalme nr 133-k on kalmest nr 2796 30 m lääne pool)
44. 13651 Kivikalme – Sänna küla, Virunuka kivikalmetest (nr 2788-2791) u 1–1,5 km põhjakirde, Mustjõe-äärse heinamaa servas, teisel pool jõge oleva endise Mõisaküla talu vastas männimetsas. (Kalme nr 133-k on kalmest nr 2796 30 m lääne pool)

Lisa 9. Rõuge valla territooriumil avalikuks kasutamiseks määratud erateed

<i>Tee nr</i>	<i>Tee nimi</i>	<i>Tee pikkus m</i>
6970004	Nilbe tee	3190
6970006	Kõrgemäe tee	1180
6970007	Nilbe-Järvepalu	2440
6970008	Lükka tee	6500
6970014	Lükka –Ossipi	2567
6970016	Sõjaväe tee	2085
6970020	Põllu	765
6970021	Alaveski tee	1040
6970022	Sänna pargi tee	1120
6970031	Roti tee	1280
6970038	Mäeveski tee	925
6970041	Paepõhja tee	1170
6970049	Nursi keskus	480
6970050	Nursi majade tee	310
6970051	Nursi kooli tee	760
6970056	Hansi tee	2225
6970058	Rohtlätte tee	963
6970071	Vana Valga tee	1735
6970077	Karaski tee	1500
6970084	Kaugu tee	1075
6970085	Kaugu-Viliksaare	1575
6970087	Viliksaare-Roobi	7958
6970094	Püvi-Pettai	690
6970097	Utsitelski tee	845
6970098	Sadra-Pähni	2410
6970108	Tilgu tee	2770
6970111	Ühepere tee	725
6970113	Kanjoni tee	615
6970115	Kahrila tee	540
6970118	Uibopuu tee	420
6970120	Kakusoo tee	1650
6970121	Pika tee	930
6970122	Leisi tee	330
6970123	Ala-Kiidi tee	685
6970124	Piigli tee	453
6970127	Mäe-Kiidi tee	1312
6970128	Mäe tee	1000
6970130	Möldriküla tee	620
6970131	Ratasjärve tee	707
6970134	Kirikumetsa tee	1805
6970136	Sandisoo tee	1120
6970144	Taudsa tee	947
6970146	Taudsapõllu tee	325
6970147	Taudsa-Mustahamba	2950
6970150	Liivakupalu tee	1395
6970153	Tallimi küla tee	2100
6970155	Püssa tee	2400
6970157	Karjääri tee	750
6970158	Rasva tee	1465
6970162	Kuuda tee	830
6970164	Muna tee	1555
6970167	Nogo-Taudsa	935
6970172	Kurgjärve-Kokemäe	1783

<i>Tee nr</i>	<i>Tee nimi</i>	<i>Tee pikkus m</i>
6970178	Kokemäe-Utsali	2123
6970181	Kokejüri tee	995
6970183	Toodsi tee	1543
697 0188	Nogo tee	475
6970206	Mõõlu tee	4862
6970208	Augli tee	2552
6970214	Härämäe tee	2405
6970218	Kaevandu-Mõõlu	802
6970226	Tiidu tee	2435
6970236	Viitina pargi tee	290
6970237	Meegomäe tee	600
6970243	Järveküla-Haki	4435
6970254	Pulli tee	540
6970257	Kaveldi tee	2115
6970259	Karba tee	1925
6970260	Savioru-Tealase	430
6970262	Savioru tee	2125
6970266	Luha tee	4025
6970268	Kallise tee	1545
6970274	Kitsesoo tee	1580
6970275	Kellamäe tee	2057
6970277	Matkaraja tee	370
6970279	Listaku-Saki	1888
6970283	Põdrasoo tee	1055
6970285	Roobi tee	4510
6970288	Roobi-Ristemäe	1145
6970290	Tasasepalu tee	1000
6970293	Vanamõisa tee	2050
6970296	Vanamõisa-Kadõni	1055
6970300	Viitina-Kaalukoja	636
6970302	Rebasemõisa tee	1373
6970303	Soemõisa tee	1139
6970307	Märdi tee	948
6970309	Viitina-Heibri	2142
6970322	Mäe-Märdi tee	629
6970324	Saarlase tee	1955
6970330	Saarlase-Hurda	4080
6970331	Metsniku-Jõeveere	1776
6970332	Saarlase-Heibri	905
6970337	Holdi - Suure-Ruuga	1562
6970343	Ahepalo tee	3075
6970344	Tüütsi tee	2571
6970369	Kadaka tee	528
6970372	Ahitse tee	2595
6970377	Mõrukonnu tee	4115
6970378	Tammepargi tee	1963
6970379	Muhkamõtsa tee	1455
6970385	Saekaatri tee	319
6970395	Metsalu tee	689
6970402	Õõbikuoru tee	160
6970409	Jaanipeebe tee	850
6970411	Aedla tee	485
6970420	Oru tee	120

Lisa 10. Rõuge valla territooriumil avalikuks kasutamiseks määratud tänavad

<i>Tänav nr</i>	<i>Tänav nimi</i>	<i>Tänav pikkus m</i>
6970382	Tehnika	1096
6970383	Kiige	239
6970384	Pargi	660
6970386	Soojuse	137
6970387	Pargi põik	160
6970388	Uus	332
6970400	Pärna tänav	180
6970406	Suurjärve	400
6970407	Aia	400
6970413	Tervise	160
6970415	Hariduse põik	430
6970416	Staadioni	300
6970417	Metsa	350
6970418	Veski	65
6970419	Jõe tänav	285
6970421	Rahu tänav	254

Lisa 11. Munitsipaalomandisse taotletavad valla ehitiste teenindusmaad

Nursi külas ca 0,12 ha suurune Farmi puurkaevu alune ja seda teenindav maa sihtotstarbega tootmismaa.

Nursi külas ca 1,0 ha suurune Nursi lauda alune ja seda teenindav maa sihtotstarbega tootmismaa.

Nursi külas ca 0,9 ha suurune Nursi biotiigi alune ja seda teenindav maa sihtotstarbega jäätmeoidla maa.

Nursi külas ca 1,4 ha suurune õpetajate maja alune ja seda teenindav maa sihtotstarbega elamumaa.

Rõuge alevikus ca 1,0 ha suurune tervisekeskuse alune ja seda teenindav maa sihtotstarbega ühiskondlike ehitiste maa.

Viitina külas ca 0,1 ha suurune keldri alune ja seda teenindav maa sihtotstarbega tootmismaa.

Viitina külas ca 0,6 ha suurune Viitina biotiigi alune ja seda teenindav maa sihtotstarbega jäätmeoidla maa.

Viitina külas ca 0,1 ha suurune Viitina puurkaevu alune ja seda teenindav maa sihtotstarbega tootmismaa.

Rõuge alevikus ca 0,63 ha suurune laste mänguväljaku alune ja seda teenindav maa sihtotstarbega üldmaa.

Rõuge alevikus ca 0,33 ha suurune tenniseväljaku alune ja seda teenindav maa sihtotstarbega üldmaa.

Rõuge alevikus ca 0,1 ha suurune Uus tn 5 krunt sihtotstarbega ärimaa.

Handimiku külas ca 5,1 ha suurune Biopuhasti alune ja seda teenindav maa sihtotstarbega jäätmeoidla maa.

Lisa 12. Munitsipaalomandisse taotletavad maad

Suure-Ruuga külas vaba maatükk 101

Rõuge aleviku aiamaad

Valla mü – maatükk Rõuge alevikus vallamaja vastas

Kahrila mü – maatükk Nursi külas Kahrila järve ääres

Aleviku mü – maatükk Rõuge aleviku sissesõidul.

Rõuge alevikus ca 4,3 ha suurune Rõuge pargi alune maa

Liivamäe kinnistuga piirnev kõnnitee alune maa Rõuge alevikus

Lisa 13. Rõuge vallas asuvate pärandkultuuri objektide nimekiri

Pärandkultuuri kaitsmine on eelkõige iga objekti omaniku õigus ja võimalus. Paratamatult aja kulgedes omandavad objektid uusi tähendusi ning paljud ka hääbuvad/hävivad. Pärandkultuuri objektid on üldplaneeringus kajastatud mitte piiranguna, vaid meeldetuletusena meie ühisest ajaloost ning see annab omanikele ning kogukonnale võimaluse neid objekte väärtustada. Objektidega on võimalik tutvuda Maa-ameti koduleheküljel www.maaamet.ee.

Nimetus	Registreerimisnumber
Rõuge kirikuõpetaja Laanmäe talu	697:KOT:001
Püssa talu piimapukk	697:PNL:002
Püssa külavain	697:KUV:003
Rätsepa (Grafi) meierei	697:MEI:001
Saaremäe tuuleveski asukoht	697:TUV:001
Mossi vesiveski	697:VEV:001
Palo (Kerikumäe) talu ait	697:TAA:003
Palo (Kerikumäe) talu lubjaahi	697:LUA:007
Piirimäe talu	697:TAK:010
Viitina kolhoosi laut	697:PNL:003
Meegomägi	697:KON:003
Viitina kolhoosi kütuseladu	697:PNL:004
Viitina kolhoosi töökoda	697:PNL:005
Viitina vana vallamaja	697:VAL:001
Haki männid	697:RIP:001
Viitina kõrts	697:KOR:001
Kikkamäe talu ait ja aida uksepakukivi	697:TAA:001
Kusma talu heinaküün	697:HEK:001
Vihtla järve lubjaahi	697:LUA:002
Kokõmäe külavain/jaanituleplats	697:KUV:001
Kusma talu	697:TAK:001
Orelimeistrite Kriisade kodutalu	697:TAK:002
Kurgjärve spordibaas	697:PNL:001
Pahaga puu	697:PUU:001
Kivialus	697:TOA:004
Koobaskelder	697:KEL:001
Lutiki talukoht	697:TAK:005
Ojaveere talu	697:TAK:007
Talukoht Tsutsul	697:TAK:008
Herramäe talu	697:TAK:018
Kirovi nim. Kalurikolhoosi puhkebaas	697:PNL:010
Kirovi kolhoosi esimehe suvila	697:PNL:011
Kalkuni talu	697:TAK:019
Verstapost Kalkuni talus	697:TET:001

Haki külavain	697:KUV:006
Haki kadakas (ristipuu)	697:RIP:003
Metsavendade lahingukoha mälestuskivi Pullil	697:MAL:001
Metsavenna punker Karba külas Kruna	697:MVP:001
Gutta mõis	697:MOA:007
Pihu talu (kauplus)	697:POE:003
Metsavenna punker Aksel ja Elmar Kirbits	697:MVP:002
Kolhoosi noorkarjalaut Hakil	697:PNL:012
Tammiste talu	697:TAK:020
Kruusakarjäär Luhasoos	697:KAR:004
Luha talu	697:TAK:024
Metsavenna punker	697:MVP:004
Metsavenna punker	697:MVP:005
Hallimäe (Maasikmäe talu) arboreetum	697:VOM:003
Kivist ülekäigukoht	697:YKK:001
Kuusiku talu	697:TAK:041
Teppo talu	697:TAK:009
Teppo lubjaahi (Rasva 30)	697:LUA:004
Randla lubjaahi (Rasva 33)	697:LUA:005
Põrguhavva (Palo) lubjaahi	697:LUA:006
Põrguhavva külavain	697:KUV:004
Põrguhavva kauplus	697:POE:001
Randla talu rehielamu	697:REE:001
Randla sepikoda	697:SEK:001
Rasva külavain	697:KUV:005
Kibera talukompleks	697:TAK:011
Nogu lubjaahi	697:LUA:003
Nogu külavain/spordiplats	697:KUV:002
Palopäälse talu ait	697:TAA:002
Taudsa küla raamatukogu	697:SEM:001
Kriisa talukoht	697:TAK:006
Viitina mõisa sepikoda-saun	697:MOA:002
Viitina mõisa moonakamaja	697:MOM:001
Viitina mõisa sepikoda	697:MOA:005
Viitina mõisa heinaküün	697:MOA:006
Soomõoru küla ristipedäja	697:RIP:002
Järve talu	697:TAK:012
Järvesoo veski	697:VEV:002
Karjatee Paaburissa külas	697:KAT:001
Hanna talu	697:TAK:013
Pärdi talu	697:TAK:014
Hotõmäe talu	697:TAK:015

Paabumiku saeveski	697:EST:001
Jekabkerigu org	697:KON:002
Kase talu	697:TAK:025
Kurvitsa (Oru) talu	697:TAK:026
Kaupluse ja meierei koht Rebäse külas	697:POE:005
Sika ristipuud	697:RIP:007
Piiritammed Nurme talus	697:PUU:002
Nurme talu sepikoda	697:SEK:003
Jürihani talu	697:TAK:027
Tindi ristimänd	697:RIP:008
Koke koolimaja	697:KOO:001
Koke koolimaja Munamägi""	697:KUL:001
Koke kooli teenijamaja	697:KOT:002
Tuuleveski koht Kokõjüri külas	697:TUV:002
Möldri talu Kokõjüri külas	697:TAK:028
Sild Kokõjüri ja Toodsi külade piiril	697:KIS:002
Tootsi Jaani kauplus-kõrts	697:POE:008
Tuuleveski koht Tootsi külas	697:TUV:003
Vanatare lubjaahi	697:LUA:009
Kunnimäe talu töötuba	697:SEK:004
Järve vesiveski	697:VEV:006
Kerikumõtsa talu kaev	697:KAE:001
Kerikumõtsa talu/metsavahikoht	697:VKK:002
Kolmõteerist	697:MNT:002

Lisa 14. Rõuge vallas asuvad kaitstavad loodusobjektid

Registrikood	Objekti nimetus	Tüüp
PLO1000002	Haanja looduspark	maastikukaitseala
KLO1000469	Haanja looduspark	maastikukaitseala
KLO4000862	Haki männid	puu ja puudegrupid
PLO1000483	Hurda metsise püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
KLO3000045	Hurda metsise püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
KLO4001150	Kadeni määnd	puu ja puudegrupid
KLO3000047	Keretü metsise püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
PLO1000281	Kerretu soo merikotka püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
KLO4000079	Korgõmäe Ivannikivi	rändrahn ja kivikylv
KLO4000861	Kõrgemäe pettai	puu ja puudegrupid
KLO9105955	Luhasoo	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO1000522	Luhasoo maastikukaitseala	maastikukaitseala
KLO3001004	Luhasoo must-toonekure püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
PLO1000553	Lükka kanakulli püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
KLO9102629	Nursi	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO3000757	Nursi kanakulli püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
KLO3000523	Nursipalu must-toonekure püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
KLO3000828	Ortumäe väike-konnakotka püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
KLO9102046	Pähni	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO1000414	Pähni looduskaitseala	looduskaitseala
KLO2000078	Pärlijõe hoiuala	hoiuala
KLO4000425	Ruuga tamm	puu ja puudegrupid
KLO2000079	Rõuge jõe hoiuala	hoiuala
KLO1200106	Rõuge park	kaitsealune park
KLO4001121	Rõuge põlispuud (5); (Rõuge tammed)	puu ja puudegrupid
KLO3000738	Sadrametsa harivesiliku püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
KLO9102047	Sadramõtsa	kaitsealuse liigi leiukoht
PLO1000507	Sadramõtsa metsise püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
KLO3000352	Tallima väike-konnakotka püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
PLO1000441	Taudsa väike-konnakotka püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
KLO1000108	Timmase looduskaitseala	looduskaitseala
KLO3000616	Tsirgupalu merikotka püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
KLO1200424	Viitina park ja järv	uuendamata eeskirjaga park
KLO3000053	Villike metsise püsielupaik	kaitsealuse liigi püsielupaik
KLO9200080	jõekarp, paksukojaline	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310144	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9200079	vesihobu, rohe-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310201	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101515	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht

KLO9101770	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101527	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310075	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310048	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101700	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101773	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310154	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9102624	Võldas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310107	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9100654	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310084	sõrmkäpp, vööthuul-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9100655	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310095	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9100656	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101578	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101521	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310180	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101440	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101483	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310124	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310240	sõrmkäpp, vööthuul-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9100658	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310216	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310214	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101757	Metsis	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9100640	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9308837	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310175	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9300584	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101556	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101712	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101711	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310157	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310083	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101771	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310142	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101699	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310137	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9309441	öövilge, roomav	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101526	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310172	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101554	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht

KLO9101779	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103263	väike-konnakotkas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310108	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310079	sõrmkäpp, vööthuul-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9102738	Völdas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101688	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101557	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101552	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310057	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101543	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310056	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101477	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9200128	tondihobu, rohe-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310245	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9100657	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310192	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310074	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310191	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9309144	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101776	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9200129	jõekarp, paksukojaline	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310109	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310775	käokeel	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9308057	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310159	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9309997	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9309992	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310077	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310217	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101697	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9102552	Vingerjas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9102932	Kanakull	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101473	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310103	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9309985	sõrmkäpp, vööthuul-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310071	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101522	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9309146	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9309494	öövilge, roomav	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101995	must-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310183	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310091	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht

KLO9310069	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310248	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101548	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101476	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103262	väike-konnakotkas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310068	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101542	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310016	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9102931	Kanakull	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9308649	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101443	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310161	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101546	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101774	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101551	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101518	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9102749	merikotkas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9200053	jõekarp, paksukojaline	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101519	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310246	käöpõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9309039	käokeel, kahelehine	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310055	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310151	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101525	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101573	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101772	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101471	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310001	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310250	sõrmkäpp, vööthuul-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9102498	Hink	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310007	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101479	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310126	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101475	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310184	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9100653	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101549	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9309887	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101523	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310196	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310078	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310548	maarjalepp, karvane	kaitsealuse liigi leiukoht

KLO9101574	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9102050	metsis	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101780	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310029	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101689	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101781	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101478	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310152	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310147	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9308090	luste, varju-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310072	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310008	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101701	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310042	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101544	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9309450	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9308836	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310094	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101555	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101524	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101702	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310031	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101996	must-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310022	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9309452	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9200054	vesihobu, rohe-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310125	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101514	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310238	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101775	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310032	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101777	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310004	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101558	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101547	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310212	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310012	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9309145	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9308838	sõrmkäpp, vööthuul-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310092	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101545	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310051	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht

KLO9310170	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101550	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101516	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310143	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101520	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310133	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101472	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310244	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101517	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101778	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101553	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9102764	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9101474	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105373	kanakull	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105386	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105400	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105403	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105408	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105409	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105425	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105455	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105458	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105513	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105602	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105608	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105615	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105618	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105620	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105640	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105643	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105778	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105782	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9105799	valge-toonekurg	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103394	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103396	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103401	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103402	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103403	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103404	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103405	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103406	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103407	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht

KLO9103408	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103409	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103410	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103413	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103414	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103415	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103462	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103463	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103464	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103465	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103466	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103467	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103468	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103469	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103470	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103471	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103472	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103473	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103474	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103475	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103476	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103477	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103478	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103479	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103480	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103481	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103482	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103483	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103484	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103485	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103486	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103487	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103488	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103489	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103490	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103491	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103492	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103493	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103494	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103495	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103496	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103497	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht

KLO9103498	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103499	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103500	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103501	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103502	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103503	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103504	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103505	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103506	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103507	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103508	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103509	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103510	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103511	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103512	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103513	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103514	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103515	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103516	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103517	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103518	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103519	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103520	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103521	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103661	mudakonn	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9103662	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311007	öövilge, roomav	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311010	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311011	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311012	öövilge, roomav	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311029	käoheel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311030	käoheel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311031	soovalk, ainulehine	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310176	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311043	öövilge, roomav	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311053	tarn, sagrais-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311076	kivirik, kollane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311109	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311202	tarn, sagrais-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9400116	õhik, sulgjas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9310179	rapuntsel, tähk-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311419	käoraamat, harilik	kaitsealuse liigi leiukoht

KLO9311420	käoraamat, harilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311421	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311429	sõrmkäpp, vööthuul-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9311430	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9104756	harivesilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9315617	õdskeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9317324	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9317325	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9317869	vesikuusk, vahelduvaäiene	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9317867	vesikuusk, vahelduvaäiene	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9317873	vesikuusk, vahelduvaäiene	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319430	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319424	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319425	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319434	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319427	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319429	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319441	sõrmkäpp, Russowi	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319442	sõrmkäpp, Russowi	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319426	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319446	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319447	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319443	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319449	käoraamat, harilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319452	käoraamat, harilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319453	käoraamat, harilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319451	käoraamat, harilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319450	käoraamat, harilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319454	sookäpp	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319455	ungrukold, harilik	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319461	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319462	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319459	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319463	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319464	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319465	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319466	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319467	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319468	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319469	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319460	käopõll, suur	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319475	kold, karu-	kaitsealuse liigi leiukoht

KLO9319472	kold, karu-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319473	kold, karu-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319474	kold, karu-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319477	käokeel, kahelehine	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319478	käokeel, kahelehine	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319480	käokeel, kahelehine	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319479	käokeel, kahelehine	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319476	käokeel, kahelehine	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319481	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319482	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319483	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319484	käokeel, rohekas	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319448	öövilge, roomav	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319444	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319431	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319445	neiuvaip, soo-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319432	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319409	tarn, sagris-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319411	tarn, sagris-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319412	tarn, sagris-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319413	tarn, sagris-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319414	tarn, sagris-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319417	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319416	sõrmkäpp, balti	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319423	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319418	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319419	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319420	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319421	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319422	sõrmkäpp, kahkjaspunane	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319440	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319439	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319438	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319437	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319433	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319436	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319428	sõrmkäpp, kuradi-	kaitsealuse liigi leiukoht
KLO9319410	tarn, sagris-	kaitsealuse liigi leiukoht

Lisa 15. Arhitektuursed tingimused Rõuge alevikus ning selle lähiümbruses

Lisa 16. Elukeskkonna tagamiseks tehtavad seired, uuringud ja analüüsid Nursipalu harjutusväljal

Alltoodud seired, uuringud ja analüüsid tellitakse Rõuge Vallavalitsuse ja Kaitseministeeriumi koostöös (Vallavalitsus ja Kaitseministeerium tellijatena ning Kaitseministeerium rahastajana). Seiretele, uuringutele ja analüüsidele hinnangu saamiseks tuleb kaasata vastavad ametkonnad – Terviseamet, Keskkonnaamet, Veterinaar- ja Toiduamet jne. Seirete tulemusena avalduvate negatiivsete ilmingute korral viiakse viivitamatult sisse leevendavad meetmed, tehes koostööd asjaomaste asutustega ning kaasates vastava valdkonna eksperte ja Nursipalu töörühma. Lisaks seiretulemustele tuleb seire koostajal esitada võrdlus eelneva perioodi tulemustega ning prognoos tulevase perioodi kohta.

Elukeskkonna kvaliteedi seire

Seire eesmärk on harjutusvälja arendamisel elukeskkonnas tekkivate muutuste hindamine ning neile reageerimine.

Elukeskkonna kvaliteedi seire hindamiseks on vaja läbi viia järgmised tegevused:

- Elanikelt laekuvate kaebuste dünaamika ja iseloomu jälgimine. Selleks tuleb välja töötada kaebuste registreerimise kord ning fikseerida see Kaitseministeeriumi ja Rõuge valla vahel sõlmitavas koostöökokkuleppes. Kaebuste osas tuleb teha kokkuvõtte ja analüüs kord aastas.

- Elanikkonna rahulolu arvamusuuring (jätk 2011. aasta uuringule) – teostada perioodiliselt iga kahe aasta tagant. Hiljem on võimalik seire sagedust harvendada pädeva eksperdi ja Rõuge Vallavalitsuse nõusoleku ja ettepaneku alusel, kuid mitte harvem kui iga viie aasta tagant. Uuringu lähteülesande koostavad Kaitseministeerium koostöös Rõuge Vallavalitsuse ja loodava Nursipalu töörühmaga. Uuringu küsimustikku lisatakse muuhulgas küsimus inimeste stressitaseme kohta. Uuringu tulemuste analüüsimise juures võetakse aluseks ka uuringu tegemise aja harjutusvälja kasutuskooormus ning võrreldakse seda eelmise küsitluse tegemise aegse kasutuskooormusega. Kui kasutuskooormuse suurenemisel on inimeste rahulolematus harjutusvälja suhtes suurenenud või ilmneb inimeste stressitaseme tõus, tuleb Kaitseministeeriumil koheselt võtta kasutusele meetmed harjutusväljast tuleneva negatiivse mõju leevendamiseks, kaasates vastava ala eksperte.

- Elanikkonna rahulolu arvamusuuringu ühe osana on kohalikule turismimajandusele kaasnevate mõjude hindamiseks vajalik kaasata eraldiseisva huvigrupina ka kohalikke turismiettevõtjaid ning analüüsida nende hinnanguid mõjude olulisusest, samuti esitatud kaebusi seoses turismiga. Juhul, kui ettevõtjate hinnangutes esineb olulist halvenemist või sagenevad oluliselt turismiga seotud kaebused, tuleb täiendava uuringuga välja selgitada kohalike ettevõtete positsioonid teiste Eesti sarnase profiiliga ettevõtete hulgas. Et turismiettevõtete positsiooni ja konkurentivõime hindamine oleks konkreetsem, tuleb teha turismiettevõtjate seas seireid, võttes aluseks järgmised näitajad: Rõuge valla turismiettevõtete külastajate arv hetkel, külastajate arvu muutus tulevikus ning võrdlus turismiettevõtete külastajate arvuga teistes Võru linna ümbritsevates valdades olevate turismiettevõtetega. Seire tegemiseks on vaja leida üldine koostööpartner asutuste hulgas, kes koordineerivad turismindust Võrumaal (nt Võrumaa Turismiliit). Kui seire ja uuringu käigus ilmneb, et harjutusväljal aset leidva tegevusega kaasnevad mõjud halvendavad kohalike ettevõtete

positsioone, tuleb leida võimalused mõjude leevendamiseks (korralduslikud või ehituslikud meetmed vastavalt arvamusuuringus esile kerkinud häiringutele ning esitatud kaebustele).

- Kohalike rändekäitumise analüüs – vajalik on iga-aastaselt korraldada rahvaarvu muutuste ülevaatus. Kui iga-aastase seire käigus tuvastatakse olulisi rändeprotsesse, mis on arvatavasti toimunud harjutusväljal aset leidva tegevuse tõttu, on vajalik täpsem uuring – võrdlus eelnevate aastate, Eesti ja Võrumaa muude piirkondade arengutega, ühtlasi muude võimalike muutustega piirkonnas (töökohtade tekkimine-kadumine, muutused koolikorralduses vms). Ennetavaks indikaatoriks rahvastikuprotsesside olulisele muutusele võivad olla arvamusuuringu tulemused, mis kirjeldavad elukeskkonnaga rahulolu taset. Kui on tuvastatav harjutusväljal aset leidva tegevuse mõju rahvastikuprotsessidele, on vajalik kohene meetmete kasutuselevõtt kahjulike mõjude leevendamiseks.

Rändekäitumise seiret teostatakse järgmistes asustusüksustes: Tsirgupalu, Laossaarõ, Lükka, Pugõstu, Kaku, Horsa, Nursi, Hansi, Tilgu, Kolga, Mustahamba, Kiidi, Möldri, Rõuge alevik, Handmiku, Raudsepa, Lauri, Ahitsa, Simmuli, Nilbõ, Järvepalu, Kurvitsa, Heedu, Karaski, Paeboja, Sänna, Sikalaane. Kui selgub, et häiringud ulatuvad kaugemale, tuleb seireala laiendada.

Müraseire

Käesoleval hetkel puuduvad militaarmüra normid ning hindamise meetodika. Kui normid töötakse välja, tuleb seire käigus anda uus hinnang harjutusväljal toimuvale tegevusele ning sellest tulenevale mürale.

Pidevseireandmete saamiseks ning müraolukorra paremaks hindamiseks rajatakse statsionaarne müraseirejaam Nursi küla suunal, kust saadavad andmed on reaajas jälgitavad internetis.

Lisaks teostatakse kord aastas kõige intensiivsemal kasutusperioodil müramõõtmisi Lükka, Tsirgupalu külates. Mõõtmisaeg ja täpsed mõõtmispunktid lepatakse täiendavalt kokku Rõuge Vallavalitsuse ja Kaitseministeeriumi vahel.

Müraseire eesmärgid on müraolukorra hindamine laskeharjutuste mõjude vähendamiseks ja/või leevendamiseks. Müra hindamiseks on vajalik välja töötada militaarmüra hindamise spetsiifiline meetodika. Kaitseministeeriumi poolt on käesolevaks hetkeks algatatud nimetatud meetodika koostamine. Seiret teostatakse peale harjutusvälja väljaehitamist ja kasutusele võtmist perioodiliselt kord aastas vähemalt kahel järjestikusel aastal. Hiljem võib ekspertide soovitusel seire sammu pikendada.

Täiendav müra hindamine on vajalik kaebuste sagenemisel, uute relvade kasutuselevõtmisel, ehitiste valmimisel või kasutukoormuse muutmisel.

Lisa 17. Nursipalu harjutusvälja arendusprogramm

Lisa 18. Nursipalu harjutusvälja kasutuskoormus¹

Läbiviidavad tegevused	2006	2008	2010	2011	2012	2013	Plaan ²
Laskeharjutused käsitulirelvadest	49	202	178	185	173	154	200
Laskeharjutused kuulipildujaga		61	38	58	51	40	100
Laskeharjutused tankitõrjerelvadest	11	30	28	27	17	12	50
Käsigranaadi viskeharjutused	1	8	13	17	17	25	20
Lõhketööd (plaanilised lõhketöödega)	–	6	10	11	6	7	30
Laskeharjutused miinipildujaga	–	–	–	–	–	–	30
Relvade kasutamine väljaspool linnakuala ³	–	Jah ⁴	Ei	Jah	Ei	Ei	Jah ⁵

¹ **Märkus:** graafik ei sisalda endas eranditena käsitletavaid õppetegevusi, demineerimistöid ning teiste isikute poolt planeeritavat kasutust, mille kohta on harjutusvälja koduleheküljel loodud broneerimissüsteem. Täpsema ülevaate annavad igakuiselt Rõuge Vallavalitsusele saadetavad graafikud, mis sisaldavad ka eelnimetatud tegevusi.

² Nursipalu harjutusvälja arendusprogrammiga planeeritud maksimaalne kasutuskoormus.

³ Mõeldud on tänast Nursipalu linnakuala.

⁴ 2008. aastal kasutati väljaspool Nursipalu linnakuala lisaks imitatsioonivahenditele ka käsitulirelvi, lõhkamisvahendeid, kuulipildujaid (Veski, Lükka, Sõmerpalu õppeväljadel).

⁵ Suurem osa tänastest laskeharjutustest viiakse edaspidi läbi uutel laske- ja sihtmärgialadel.

Üldplaneeringu kaardid

Maakasustuse kaart

Piirangute kaart

Detailplaneeringu kohustusega alade kaardid

Nursipalu harjutusvälja kaart

Looduskaitseline kaart